

Ársreikningur 2023

Ársreikningur 2023

Skýrsla stjórnar um starfsemi sjóðsins á árinu 2023

Skýrsla stjórnar	95
Stjórnarháttayfirlýsing	102
Áritun óháðs endurskoðanda	110

Ársreikningur 2023

Yfirlit um breytingu á hreinni eign	114
Efnahagsreikningur	115
Sjóðstreymi	116
Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu sameignardeildar	117
Skýringar	118
Kennitölur	160

Deildaskiptur ársreikningur 2023

Deildarskipt yfirlit um breytingu á hreinni eign	165
Deildaskiptur efnahagsreikningur	166
Deildaskipt sjóðstreymi árið 2023	167

Annual Report 2023

Report of the Board of Directors 2023	171
Appendix to the Report of the Board of Directors	178
Independent Auditor's Report	188
Statement of Changes in Net Assets for Pension Payments ..	192
Balance Sheet	193
Statement of Cash Flows	194
Statement of Actuarial Position	195
Financial Indicators	196

Skýrsla stjórnar um starfsemi Lífeyrissjóðs verzlunarmanna árið 2023

Inngangur

Skýrslu stjórnar með ársreikningi er ætlað að gefa greinargott yfirlit um starfsemi Lífeyrissjóðs verzlunarmanna (LV) til viðbótar upplýsingum sem fram koma í ársreikningi sjóðsins fyrir árið 2023. Henni er þannig ætlað að gefa hagaðilum fyllri mynd af starfsemi sjóðsins. Þar er m.a. horft til núverandi og væntanlegra sjóðfélaga, aðildarsamtaka sjóðsins, stjórnvalda og útgefenda verðbréfa.

Efnistöð taka mið af gildandi reglum um ársreikninga lífeyrissjóða og ákvæðum laga um ársreikninga. Við gerð skýrslu stjórnar og árs- og sjálfbærnisráðgjafar er lögð áhersla á samþættingu fjárhagslegra upplýsinga og ófjárhagslegra upplýsinga (sjálfbærniupplýsinga). Markmiðið er að gefa glögg og upplýsandi yfirlit og til að halda yfirsýn er um ýmsa þætti vísað til meðfylgjandi árs- og sjálfbærnisráðgjafar LV fyrir árið 2023 og til nánari umfjöllunar í ársreikningi.

Varðandi yfirlit yfir nokkra mikilvæga þætti í innri starfsemi LV og ytra starfsumhverfi er vísað til stiklna úr starfsemi LV í inngangskafli árs- og sjálfbærnisráðgjafar sjóðsins.

Helstu rekstrarniðurstöður

Efnahagur

Meginstarfsemi LV lýtur að rekstri réttindakerfis sameignardeildar, séreignardeildar og umsýslu fimm eignasafna, þ.e. sameignardeildar og fjögurra ávöxtunarleidda séreignar. Nánar er gerð grein fyrir þessu í kafla II um lífeyrisafurðir sjóðsins, kafla III um eignasöfn og í yfirliti þróunar nokkurra lykiltalna í rekstri, sjá kafla I um starfsemi.

Afkoma eignasafns sjóðsins árið 2023 var talsvert betri en árið á undan. Þó voru talsverðar sveiflur á mörkuðum. Árið einkenndist af þrálátri verðbólgu framan af og háu vaxtastigi. Verð hluta- og skuldabréfa hélst lágt framan af ári og ávöxtunarkrafa hélst há. Stríðsátök í Úkraínu og nú undir lok árs í Miðausturlöndum skapa áframhaldandi óvissu og þrýsting á verð á hrávöru- og orkumörkuðum. Viðsnúningur varð á hlutabréfamörkuðum undir lok árs og skilaði eignasafn sameignardeildar jákvæðri raunávöxtun sem og verðbréfa-leið séreignardeildar. Nafnávöxtun ævileiða 1 til 3 í séreignardeild var jákvæð en raunávöxtun reyndist neikvæð í leiðunum þremur. Nánari upplýsingar er að finna í kafla III um eignasöfn, verðbréfamarkaði og þróun þeirra.

Vert er að benda á að yfirstandandi jarðhræringar og jarðeldar á Reykjanesi hafa þegar haft áhrif á Grindavíkurbæ og starfsumhverfi og rekstrarstöðu fyrirtækja á Reykjanesinu. Ekki er útséð með endanleg áhrif þessara náttúruhamfara. LV á nokkur útistandandi sjóðfélaglán með veði í íbúðarhúsnæði í Grindavík. Þá á LV hlutafé og skuldabréf í fyrirtækjum á Reykjanesi. LV fylgist með þróun þessara mála en enn sem komið er hefur ekki verið talið tilefni til að færa niður verðmæti þessara eigna.

Fjárfestingartekjur og rekstrarkostnaður: Samanlagðar hreinar fjárfestingartekjur allra eignasafna námu 102.958 m.kr. en voru neikvæðar um 42.441 m.kr. árið áður. Rekstrarkostnaður sjóðsins, þ.e. skrifstofu- og stjórnunarkostnaður, nam 1.718 m.kr. en var 1.497 m.kr. árið áður. Rekstrarkostnaður í hlutfalli af meðalstöðu eigna var 0,14% en 0,13% árið áður. Fjöldi stöðugilda á árinu var 57,6 en var 54,2 stöðugildi árið áður. Heildarfjárhæð launa nam 920,3 m.kr. og launatengd gjöld voru 221,1 m.kr.

Sameignardeild: Sameignardeildin er stærsta eignasafn lífeyrissjóðsins og námu eignir hennar um 1.256 milljörðum króna í árslok samanborið við 1.146 milljarða árið áður. Nafnávöxtun deildarinnar var 8,6% en -3,6% árið áður. Að teknu tilliti til verðbólgu var hrein raunávöxtun 0,5%, samanborið við 11,9% neikvæða raunávöxtun árið 2022. Langtímaraunávöxtun er eftir sem áður góð eða 4,8% meðalávöxtun sl. fimm ár, 4,8% fyrir sl. 10 ár og 4,1% sl. 20 ár.

Þróun tryggingafræðilegrar stöðu reyndist ekki hagfelld á árinu. Í árslok var hún neikvæð um 6,8% samanborið við 5,6% neikvæða stöðu árið áður. Hér vegur þyngst að raunávöxtun var lág eða 0,5% og hækkandi verðbólga þar sem allar skuldbindingar sameignardeildar eru verðtryggðar.

Ávöxtunarleiðir í séreignardeildum: Leiðirnar eru fjórar. Þrjár þeirra, Ævileið I, II og III, mynda ævilínu með mismunandi áhættustig og sú fjórða er Verðbréfaleið sem fylgir sömu fjárfestingarstefnu og sameignardeild. Hún hefur ekki verið opin fyrir nýjum samningum frá árinu 2017.

Nafnávöxtun allra ávöxtunarleiða séreignar var jákvæð á árinu. Ævileiðir I, II og III hafa nú verið starfræktar í sex almanaksár og nemur fimm ára nafnávöxtun 8,6% fyrir Ævileið I, 6,7% fyrir Ævileið II, 4,0% fyrir Ævileið III og 10,7% fyrir Verðbréfaleið.

Eignasöfn séreignardeilda hafa vaxið undanfarin ár og námu í árslok 31,0 milljarði en 27,0 milljörðum árið áður og 12,5 milljörðum fyrir sex árum, þ.e. í árslok 2017.

Lífeyrisafurðir: Lífeyrisafurðir sjóðsins samanstanda af réttindum í sameignardeild og séreignardeildum (almenn séreign og tilgreind séreign). Þá er þjónusta, upplýsingagjöf og ráðgjöf óaðskiljanlegur þáttur lífeyrisafurða sjóðsins.

Vöxtur iðgjalda til sameignardeildar, fjölgun virkra sjóðfélaga og einstaklinga á lífeyri hélt áfram á árinu. Greiðslur til deildarinnar námu 44,3 milljörðum en 39,4 milljörðum árið áður. Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga var 37.152 og fjölgaði úr 36.512 frá árinu áður á sama tíma og meðalfjöldi einstaklinga á lífeyri fjölgaði í 24.222 en þeir voru 22.215 árið áður. Þá fjölgar sífellt þeim einstaklingum á lífeyri sem hafa áunnið sér umtalsverð réttindi. Greiddur lífeyrir úr sameignardeild nam 33,2 milljörðum en 25,2 milljörðum árið áður og leiðir það m.a. til þess að hlutfall lífeyrisgreiðslna af iðgjöldum, svonefnd lífeyrisbyrði sameignardeildar, hækkaði í 74,9% árið 2023 úr 64,0% árið áður.

Umhverfi

Það er nokkuð nýmæli í starfsemi lífeyrissjóða að horfa með markvissum hætti til umhverfisþátta. Sú þróun leiðir af aukinni vitund, lagaþróun og meiri þekkingu á mikilvægi þessa þátta í starfsemi lífeyrissjóða og annarra stofnanafjórfa.

Undanfarin misseri og ár hefur verið lögð áhersla á að auka þekkingu og færni innan sjóðsins á þessu sviði. Liður í því er útgáfa sjálfbærnisráðgjafar sem nú er í auknum mæli samþætt við fjárhagslega upplýsingamiðlun í skýrslu stjórnar og ársskýrslu og stefnt að því að halda áfram á sömu braut í takt við þróun reglna og viðmiða á þessu sviði. Fjallað er um þennan þátt ársskýrslu sjóðsins, einkum í kafla IV um ábyrgar fjárfestingar, kafla V um áhættustýringu og kafla VII um sjálfbærni í starfsemi.

Hvað sjálfbærniupplýsingar (UFS, umhverfisþættir, félagslegir þættir og stjórnarhættir) í rekstri sjóðsins varðar er vísað til kafla VII um sjálfbærni í starfsemi LV, sértaflega sem og kafla V um ábyrgar fjárfestingar.

Eins og kunnugt er er markmið LV að hámarka langtímaávöxtun eignasafna sjóðsins að teknu tilliti til áhættu í þágu hagsmuna sjóðfélaga en um leið lætur LV sig varða hvernig fjármunatekjur sjóðsins verða til. LV hefur sett sér stefnu um ábyrgar fjárfestingar og tekur eignastýring mið af sjálfbærniáhættuþáttum við stýringu eignasafna. Aðferðafræðinni er nánar lýst í stefnunni og í kafla IV um ábyrgar fjárfestingar í árs- og sjálfbærnisráðgjafar hér að framan. Eignastýring greinir sjálfbærniáhættu samhliða hefðbundnum greiningum á fjárhagslegum mælikvörðum. Þannig er leitast við að ná fram sem bestri áhættuleiðréttri ávöxtun á hverjum tíma miðað við þær upplýsingar og forsendur sem liggja fyrir. Meðal helstu áskorana í þeim efnum er aðgengi að gögnum, hversu óstöðluð og áreiðanleg þau eru til samanburðar á milli útgefenda og hvernig þau nýtast svo til ákvarðanatöku.

En innleiðing á evrópsku regluverki, svo sem EU Taxonomy (flokkunarreglur fyrir sjálfbæra starfsemi fyrirtækja) og SFDR (upplýsingar um meðferð sjálfbærniáhættu í eignasöfnum) kemur til með að leysa að einhverju leyti framangreind viðfangsefni. Þá er frekari reglna að vænta og fylgist stjórn með þeirri þróun. Sjóðurinn vinnur nú að innleiðingu á því sjálfbærniregluverki sem lögfest hefur verið í íslenskan rétt og mun upplýsingagjöf taka mið af þeim. Sem stendur eru allar sjóðsdeildir LV skilgreindar sem 6. gr. leiðir í samræmi við SFDR.

LV hefur aukið aðgang að sjálfbærniögnum og vinna við greiningu á kolefnisspori eignasafna er lokið að hluta og nú birt í árs- og sjálfbærnisráðgjöf. Þá var áhættumat á loftslagsáhættu hluti af eigin áhættumati stjórnar árið 2023. Samhliða greiningum á sjálfbærniáhættuþáttum í samræmi við stefnu LV um ábyrgar fjárfestingar er unnið eftir stefnu stjórnar frá 2021 um útilokun tiltekinna fjárfestingarkosta úr eignasöfnum. LV hefur undanfarin misseri lagt aukna áherslu á framkvæmd eigendahlutverks sjóðsins. Liður í því var uppfærsla stjórnar á hluthafastefnu sjóðsins í árslok 2023. Í stefnunni er fjallað um atriði sem sjóðurinn leggur áherslu á gagnvart þeim félögum sem hann fjárfestir í og þeim félögum sem hann tekur til skoðunar sem fjárfestingarkost. Meðal áhersluatriða við uppfærsluna eru ýmis atriði sem varða UFS-þætti svo sem hlutverk tilnefninganefnda og stjórnarkjör, ítarlegri ákvæði um starfskjarastefnur, reglu um viðskipti tengdra aðila og stefnu fyrirtækja í loftslagsmálum. Framangreindar stefnur má finna á vef sjóðsins.

Samfélag

Aukin áhersla á samfélagslega þætti telst til nokkurra nýmæla hjá lífeyrissjóðum hérlendis sem og víða erlendis og er liður í aukinni áherslu á sjálfbærni í rekstri og stýringu eignasafna almennt.

LV fylgist með þessari þróun og lagar starfsemi sína að henni. Hér skiptast verkefni nokkuð á milli beins rekstrar LV annars vegar og áhrifa eignasafna á samfélagslega þætti hins vegar.

Rekstur: Hvað beinan rekstur LV varðar felst áhersla á samfélagslega þætti, einkum uppbyggingu mannaúds og fyrirtækjabrag sjóðsins. Eins og fram kemur í umfjöllun um viðskiptalíkan sjóðsins í kafla I í árs- og sjálfbærnisráðgjöf er mannaúður veigamikil stoð í starfseminni. Á árinu var fylgt eftir markaðri stefnu um að þróa og efla áfram mannaúð LV með áherslu á fræðslu, starfsþróun, úrvinnslu úr niðurstöðum reglulegra mannaúðsmælinga og umbótum á starfsaðstöðu. Umfjöllun um þessa þætti er að finna í kafla VII um sjálfbærni í starfsemi í árs- og sjálfbærnisráðgjöf.

Lífeyrisafurðir: Lífeyrisafurðir sjóðsins skipta máli þegar kemur að félagslegum þáttum. Víðtæk þátttaka launþega og sjálfstætt starfandi aðila í samtryggingarkerfi lífeyrissjóða er til þess fallin að bæta lífskjör eftir starfslok. Iðgjald í lífeyrissjóð hefur hækkað og tryggir það hærri ævilangan lífeyri og áfallalífeyri. Á liðnu ári var lögð áhersla á að tala um lífeyrismál á mannamáli þannig að sjóðfélagar eigi auðvelt með að skilja lífeyrisafurðirnar og nýta þær sem best í sína þágu. Þannig var efni og reiknivélar á vefnum uppfært til að auka skilning og einfalda ákvörðunartöku sjóðfélagans. Þá hefur áhersla á ráðgjöf og upplýsingamiðlun um lífeyrismál verið aukin til muna og er stefnt að því að halda áfram á þeirri vegferð á komandi árum.

Eignasöfn: Sögulega hafa lífeyrissjóðir og flestir aðrir stofnanafjárfestar einkum lagt áherslu á ávöxtun eigna að teknu tilliti til áhættu sem einkum er metin í ljósi væntra sveiflna í ávöxtun. Undanfarin misseri hefur áhersla verið aukin á samfélagslega þætti tengda stýringu eignasafna. LV fylgist með þeirri þróun og vinnur að því að byggja upp þekkingu og færni í þeim efnum.

Liður í aðgerðum varðandi félagslega þætti er stefna LV um útilokun fjárfestingarkosta úr eignasöfnum sem samþykkt var árið 2021. Meðal útilokaðra fjárfestingarkosta eru fyrirtæki sem brjóta gegn viðmiðum UN Global Compact. Þessi fyrirtæki brjóta gegn viðmiðum Sameinuðu þjóðanna um mannréttindi og grundvallar-réttindi starfsfólks, til að mynda varðandi frjálsa aðild að félögum, gerð kjarasamninga, þvingað vinnuafli og misnotkun barna sem vinnuafli. Hér er um mikilvæg atriði að ræða. Áfram verður fylgst með þróun laga og annarra þátta á þessu sviði.

Stefnumið og reglur LV um stjórnarhætti

Stefnumótun: Árið 2021 vann stjórn ásamt stjórnendum að stefnumótun sjóðsins til ársins 2030. Í þeirri vinnu var mörkuð framtíðarsýn og leiðarljós í takt við fyrirbyggjandi gildi sjóðsins (e. values). Vinna þessi grundvallast á hlutverki LV eins og það er markað í lögum og samþykktum sjóðsins, samhliða því sem lögð er áhersla á framsýni í rekstri hans. Með því er stefnt að því að efla starfsemi hans til lengri tíma lítið og búa hann sem best undir viðfangsefni í ört breytilegu starfsumhverfi.

Stjórnarhættir: Stjórn leggur áherslu á að fylgja eftir reglum og viðurkenndum viðmiðum varðandi stjórnarhætti. Líður í því er skilvirkt skipurit, liðsheild, viðeigandi innri reglur, innra eftirlit og aðhald frá innri og ytri endurskoðun sem og hagaðilum. Eftirfylgni felst m.a. í aukinni áherslu á upplýsingagjöf sem birtist í skýrslu stjórnar, árs- og sjálfbærnisráðgjöf sjóðsins. Þá framkvæmir stjórn reglulega mat á starfsháttum stjórnar.

Nánari upplýsingar varðandi stjórnarhætti í starfsemi LV er að finna í ítarlegri stjórnarháttayfirlýsingu sem fylgir kafla VII í árs- og sjálfbærnisráðgjöf sjóðsins og í kafla V um áhættustýringu og kafla VI um stjórnarhætti og stjórnun.

Viðskiptalíkan LV

Viðskiptalíkan sjóðsins byggist á því meginhlutverki hans, samkvæmt framangreindum lögum og samþykktum sjóðsins, að

- taka við iðgjöldum sjóðfélaga sem mynda grundvöll réttinda.
- ávaxta eignir sjóðsins í sameignar- og séreignardeildum.
- greiða út ævilangan lífeyri vegna starfsloka, áfallalífeyri í formi örorkulífeyris til sjóðfélaga og barna þeirra sem og maka- og barnalífeyri vegna fráfalls sjóðfélaga.
- greiða út séreignarsparnað vegna aldurs, örorku eða fráfalls.

Þá veitir LV sjóðfélögum sínum einnig lán í formi fasteignaveðlana í samræmi við lánareglur á hverjum tíma.

Viðskiptalíkan LV er byggt á fyrirmyndum í leiðbeiningum „Integrated Reporting Framework“, sjá nánar umfjöllun í kafla I um starfsemi LV. Þar eru auðlindir sem sjóðurinn vinnur úr flokkaðar í sex flokka: fjármagn, mannauð, samfélag, náttúru og umhverfi, óefnislegar eignir og efnislegar eignir. Dreignir eru fram þeir þættir í starfseminni sem miða að því að skapa virði fyrir sjóðfélaga, þ.e. fjárfestingarstarfsemi, rekstur og þjónusta, lífeyri og séreign sem og reglur, stefnur og önnur viðmið. Þá er leitast við að gera grein fyrir virðisauka starfseminnar eftir auðlindum. Frá árinu 2020 hefur LV unnið að því að tengja rekstur við heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna.

Haghaifar og mikilvægisgreining

Um haghafa LV

Frá því LV hóf að gefa út sjálfbærnisráðgjöf fyrir fjórum árum hefur sjóðurinn framkvæmt og upplýst um niðurstöður úr haghafagreiningu. Haghafar hafa verið skilgreindir sem einstaklingar, hópar eða lögaðilar sem verða fyrir áhrifum af starfsemi LV og geta haft áhrif á starfsemi sjóðsins. Greining haghafa auðveldar sjóðnum að vinna að og gæta þeirra hagsmuna sem honum er falið að sinna. Á árinu 2023 var haldið áfram að vinna að því að efla samskipti við haghafa með sérstaka áherslu á sjóðfélaga, iðgjaldagreiðendur og starfsfólk eins og nánar er gerð grein fyrir í kafla I um rekstur LV.

UFS-mælingar

Síðastliðin fjögur ár hefur LV gefið út sérstaka sjálfbæriskýrslu samhliða ársskýrslu. Í fyrra var innleidd sú aðferð, m.a. í takt við leiðbeiningar „Integrated reporting“, að samþætta upplýsingar um ófjárhagsleg atriði (sjálfbærniupplýsingar) við einstaka kafla ársskýrslunnar. Markmiðið er að gera upplýsingagjöfina markvissari og heildsteyptari. Í kafla VII um sjálfbærni í starfsemi LV, í árs- og sjálfbæriskýrslu, eru hins vegar áfram upplýsingar um UFS-þætti (umhverfisþættir – félagslegir þættir – stjórnarhættir). Þær upplýsingar eru annars vegar settar fram í almennri umfjöllun og hins vegar í töflum. Upplýsingagjöfin byggist einkum á leiðbeiningum GRI (Global Reporting Initiative). Þá er verulega aukið í upplýsingar um ábyrgar fjárfestingar samanber umfjöllun í kafla IV í árs- og sjálfbæriskýrslu 2023.

Áhætta og óvissa

Varðandi áhættu- og óvissuþætti í starfsemi LV vísast til ítarlegra skýringa í skýringu 19–23 við ársreikning sjóðsins og kafla V um áhættustýringu í árs- og sjálfbæriskýrslu.

Um dómsmál vegna samþykktarbreytinga sem varða viðbrögð við hækkandi lífaldri sjóðfélaga

LV hefur áður gert ítarlega grein fyrir breytingum á samþykktum sjóðsins sem tóku gildi í ársbyrjun 2023 og vörðuðu breytingar á réttindakerfi sameignardeildar til að bregðast við hækkandi lífaldri sjóðfélaga og framtíðarspám um áframhaldandi hækkun lífaldurs.

Á vormánuðum var höfðað mál á hendur LV vegna samþykktarbreytinganna og krafist ógildingar á ákvæði sem varðar breytingu á áunnum réttindum sjóðfélaga.

Í dómi Héraðsdóms Reykjavíkur nr. E-1722/2023 sem kveðinn var upp 30. nóvember 2023 var fallist á kröfur stefnanda þar sem krafist var ógildingar á tilteknu ákvæði samþykktarbreytinganna. Kjarni þeirra breytinga var að áunnin réttindi sjóðfélaga í sameignardeild væru umreiknuð þannig að mánaðarlegar greiðslur lækkuðu mismikið eftir aldri. Markmiðið var að mæta hækkandi lífaldri sjóðfélaga þar sem spáð er að ævi yngri sjóðfélaga lengist meira en þeirra sem eldri eru. Þessi spá endurspeglast í lífslíkutöflum sem gefnar eru út af Félagi íslenskra tryggingastærðfræðinga og staðfestar af fjármála- og efnahagsráðherra.

Samþykktarbreytingarnar voru vandlega undirbúnar af stjórnendum og stjórn LV í samráði við tryggingastærðfræðing sjóðsins og lögmannsstofur sem og með samtali við stjórnvöld. Markmiðið var að virða eðli lífeyrissjóðsins sem eignaréttinda, gæta jafnræðis, meðalhófs og annarra lagalegra skilyrða. Í því sambandi var litið til þess að vænt meðalævi lengist meira hjá þeim sem yngri eru en þeim sem eldri eru.

Breytingarnar voru samþykktar af stjórn og í framhaldi af því af fulltrúaráði LV á ársfundi í mars 2022 og hlutu svo samþykki fjármála- og efnahagsráðherra.

Næstu skref

Dómi héraðsdóms var áfrýjað í desember til Landsréttar. Jafnframt var óskað eftir áfrýjunarleyfi beint til Hæstaréttar. Hæstiréttur veitti LV áfrýjunarleyfi til réttarins 20. febrúar 2024.

Fyrir liggur að meirihluti lífeyrissjóðakerfisins fór áþekka leið varðandi breytingu áunninna réttinda vegna hækkandi lífaldurs. Því er mikilvægt fyrir alla sjóðfélaga og lífeyriskerfið í heild sinni að lyktir þess byggist á traustum grunni.

Ahrif á réttindi sjóðfélaga

Bein áhrif dómsins á réttindi og lífeyrisgreiðslur til sjóðfélaga munu ráðast af endanlegri niðurstöðu Hæstaréttis.

LV hefur greint möguleg áhrif dómsins á réttindi sjóðfélaga í sameignardeild. Um mat á þessum áhrifum vísast m.a. til skýringar nr. 16 við ársreikning.

Í dómsorði héraðsdóms segir: „Ákvæði 6. tl. viðauka B samþykktar stefnda, dags. apríl 2022, sem tók gildi þann 1. janúar 2023, er ógilt.“

Tryggingafræðileg staða sjóðsins byggist á tryggingafræðilegu mati á heildareignum og heildarskuldbindingum. Við það mat er tekið tillit til áfallinnar stöðu og framtíðarstöðu. Í árslok 2022 var tryggingafræðileg staða neikvæð um 5,6%, þ.e. lífeyrisskuldbindingar voru 107,2 milljörðum króna umfram hreina eign til greiðslu lífeyris. Þar af var áfallin staða neikvæð um 84,5 milljarða króna.

Verði dómur héraðsdóms staðfestur fyrir Hæstarétti yrði reiknuð áfallin staða í árslok 2022 neikvæð um 180,4 milljarða króna. Það myndi leiða til þess að heildarstaðan væri neikvæð um 10,2%. Að öðru óbreyttu myndi það leiða til þess að lækka þyrfti áunnin réttindi sjóðfélaga í sameignardeild. Nánari útfærsla á því myndi einkum byggjast á ráðleggingum tryggingastærðfræðings sjóðsins og mati stjórnar í samræmi við ákvæði laga. Samhliða því yrði að greiða einstaklingum á lífeyri hækkun vegna lífeyris sem næmi 4,3% þar sem samsvarandi lækkun réttinda var dæmd ógild í dómsorði héraðsdóms. Greiðslan næmi tæpum 1,2 milljörðum vegna ársins 2023. Einnig þyrfti að reikna slíka greiðslu til sjóðfélaga vegna ársins 2024.

Tryggingafræðileg staða sjóðsins í lok árs 2023 væri -11,3%, að því gefnu að dómurinn yrði staðfestur.

Endanleg breyting á áunnum réttindum sjóðfélaga í sameignardeild myndi ráðast af tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins þegar breytingarnar kæmu til framkvæmda. Þar hefur þróun verðbólgu, eignamarkaða og lýðfræðilegar breytur eins og lífaldur og örorka áhrif. Þó of snemmt sé að segja til með hver endanleg áhrif yrðu nákvæmlega er gengið út frá því að lækkun áunninna réttinda yrði minnst hjá yngri sjóðfélögum og svo stígvaxandi eftir aldri og mest hjá einstaklingum sem hafa hafið töku lífeyris. Það leiðir af eðli þeirra samþykktarbreytinga sem málið varðar eins og ítarlega var gerð grein fyrir á ársfundi sjóðsins í mars 2022.

Framangreint undirstrikar það að áhrif niðurfellingar 6. tl. viðauka B hefði mest áhrif á sjóðfélaga sem hafa hafið töku lífeyris en breytingar á dánar- og eftirlífendatöflum sem leiddu til samþykktarbreytinganna voru minnstar hjá þeim. Þannig kæmi breytingin í raun harðar niður á eldri sjóðfélögum þvert á það sem stjórn sjóðsins og sjóðfélagafundur töldu sanngjarnt.

Sýn stjórnar á mögulegar lyktir málaferlanna á æðra dómstigi

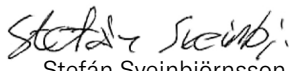
Eins og fram hefur komið byggist grundvöllur þeirra samþykktarbreytinga sem hér um ræðir á ítarlegri greiningarvinnu stjórnenda og annarra sérfræðinga LV, ytri lögfræðilegri ráðgjöf og ráðgjöf tryggingastærðfræðings LV. Þá hefur nokkur fjöldi annarra lífeyrissjóða farið áþekka leið og hafa samþykktarbreytingar þeirra og LV hlotið staðfestingu fjármála- og efnahagsráðherra. Niðurstaða héraðsdóms hefur verið rýnd ítarlega af LV og ráðgjöfum. Það var samhljóða niðurstaða að ríkt tilefni væri til að fá endurskoðun dóms héraðsdóms. Í þeim efnunum er einkum vísað til útskýringa LV með samþykktunum og málatilbúnaðar sjóðsins í dómsmálinu. Eins og framan greinir býður málið nú meðferðar í Hæstarétti.

Yfirlýsing stjórnar og framkvæmdastjóra

Samkvæmt bestu vitneskju er það álit okkar að ársreikningur Lífeyrissjóðs verzlunarmanna gefi glögga mynd af rekstrarafkomu lífeyrissjóðsins á árinu 2023, eignum, skuldum og fjárhagsstöðu hans þann 31. desember 2023. Jafnframt er það álit okkar að ársreikningurinn og skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra veiti glögggt yfirlit yfir þróun og árangur í rekstri sjóðsins, stöðu hans í árslok og lýsi helstu áhættuþáttum sem lífeyrissjóðurinn býr við. Frekari upplýsingar sem tengjast áhættustýringu má finna í skýringum 19-23 í ársreikningnum og kafla V í árs- og sjálfbæriskýrslu.

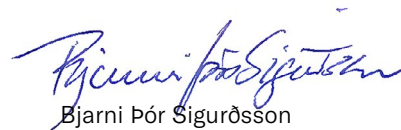
Stjórn og framkvæmdastjóri Lífeyrissjóðs verzlunarmanna hafa í dag farið yfir ársreikning sjóðsins fyrir árið 2023 og staðfesta hann með undirritun sinni. Ársreikningurinn verður lagður fram og kynntur á næsta ársfundi sjóðsins.

Reykjavík, 22. febrúar 2024
Stjórn Lífeyrissjóðs verzlunarmanna

Stefán Sveinbjörnsson
Stjórnarformaður

Jón Ólafur Halldórsson
Varaformaður

Arni Stefánsson

Bjarni Þór Sigurðsson

Guðrún Ragna Garðarsdóttir

Helga Ingólfsdóttir

Sigrún Hølgadóttir

Sunna Jóhannsdóttir

Guðmundur Þ. Þórhallsson
Framkvæmdastjóri

Stjórnarháttayfirlýsing

Stjórnarháttayfirlýsing Lífeyrissjóðs verzlunarmanna 2023

Stjórnarháttayfirlýsing Lífeyrissjóðs verzlunarmanna (LV) vísar til 51. gr. reglna fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands (FME) nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Yfirlit yfir ýmis lög, reglugerðir og ýmsar innri reglur LV er aðgengilegt á vef sjóðsins á vefsvæði með upplýsingum um hann.

Grundvöllur sjóðsins og hlutverk

LV starfar á grundvelli starfsleyfis fjármálaráðherra í samræmi við lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða með síðari breytingum og samþykktir sjóðsins.

Í samþykktum kemur fram að sjóðurinn starfar á grundvelli kjarasamnings Alþýðusambands Íslands og Samtaka atvinnulífsins frá 12. desember 1995 og samnings ASÍ og SA frá 24. apríl 2018 samanber samning VR, Samtaka atvinnulífsins og Félags atvinnurekenda frá 23. apríl 2018 og breytingar á samþykktum sem tóku gildi 1. september 2019.

Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri eftir reglum í samþykktum hans. Þar kemur m.a. fram að sjóðurinn leggi sérstaka áherslu á ellilífeyrisréttindi (ævilangan lífeyri) og áskilji sér heimild til að verja þau réttindi umfram önnur við endurskoðun á réttindaákvæðum samþykta sjóðsins.

Sjóðurinn er langtímafjárfestir sem ávaxtar fjármuni sjóðfélaga með það að markmiði að ná sem bestri ávöxtun að teknu tilliti til áhættu. Stjórn sjóðsins leggur áherslu á að þróa hluthafastefnu hans með þeim hætti að hún styðji við góða stjórnarhætti í þeim félögum sem sjóðurinn fer með eignahlut í.

Umboðsskylda

Stjórnarmenn og starfsmenn skulu taka ákvarðanir í samræmi við gildandi lög og reglur og sannfæringu sína með þeim hætti að hagsmuna sjóðfélaga sé sem best gætt og að ákvarðanir styðji við tilgang og starfsemi sjóðsins.

Stjórn, framkvæmdastjóri og aðrir þeir er hafa heimild til að koma fram fyrir hönd sjóðsins mega ekki gera neinar þær ráðstafanir sem bersýnilega eru til þess fallnar að afla ákveðnum sjóðfélögum, fyrirtækjum eða öðrum ótilhlýðilegra hagsmuna umfram aðra aðila eða á kostnað sjóðsins.

Stjórnarmaður er ekki bundinn af fyrirmælum þeirra sem tilnefna hann til setu í stjórn sjóðsins.

Fjallað er um umboð og umboðsskyldu LV með tilliti til sjálfbærniþátta í sjálfbærnisráðgjafu sjóðsins fyrir árið 2021.

Um stjórnarhætti og stjórnarháttayfirlýsingu LV

Lífeyrissjóðurinn leggur áherslu á góða stjórnarhætti við stefnumótun og daglega stjórnun sjóðsins. Með stjórnarháttayfirlýsingu þessari er sjóðfélögum, iðgjaldagreiðendum, opinberum aðilum, starfsmönnum og öðrum haghöfum veittar upplýsingar um stjórnarhætti lífeyrissjóðsins. Yfirlýsingunni er jafnframt ætlað að styðja við góða stjórnarhætti hjá sjóðnum og styðja þannig við traustan rekstur.

Stjórnarháttayfirlýsing LV fyrir árið 2023 byggist á þeim lögum og reglum sem í gildi eru á þeim tíma sem ársreikningur sjóðsins er staðfestur af stjórn og framkvæmdastjóra. Í því sambandi er sérstaklega litið til þeirra ákvæða laga nr. 129/1997 sem lúta að stjórnarháttum lífeyrissjóða, ákvæða samþykta sjóðsins, reglna FME þar um, m.a. reglna nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða og 6. útgáfu leiðbeininga um stjórnarhætti fyrirtækja útgefnunum af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins.

Yfirlit yfir lög, reglugerðir og aðrar reglur sem varða starfsemi sjóðsins

Hér er yfirlit yfir hluta þeirra laga, reglugerða og annarra reglna sem varða starfsemi lífeyrissjóðsins. Yfirlitið er í upplýsingaskyni og ekki tæmandi.

Lög frá Alþingi

- Lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða
- Lög nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi
- Lög nr. 90/2018 um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga
- Lög nr. 140/2018 um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka
- Lög nr. 3/2006 um ársreikninga
- Lög nr. 150/2020 um jafna stöðu og jafnan rétt kynjanna
- Lög nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum
- Lög nr. 40/2020 um vernd uppljóstrara

Reglugerðir

- Reglugerð nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða
- Reglugerð nr. 698/1998 um ráðstöfun iðgjalds til lífeyrissparnaðar og viðbótartryggingaverndar
- Reglugerð nr. 916/2009 um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila lífeyrissparnaðar
- Reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða

Reglur og leiðbeiningar FME

- Reglur FME nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða
- Reglur FME nr. 577/2012 um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila
- Leiðbeinandi tilmæli FME nr. 3/2010 um mat á hæfi lykilstarfsmanna
- Leiðbeinandi tilmæli FME nr. 1/2019 vegna áhættu við rekstur upplýsingakerfa eftirlitsskyldra aðila
- Leiðbeinandi tilmæli FME nr. 6/2014 um útvistun hjá eftirlitsskyldum aðilum

Innri reglur LV (aðgengilegar á vef LV)

Varðandi yfirlit yfir innri reglur er vísað til yfirlits á vef LV.

Stefna um samfélagslega ábyrgð, siðferðisviðmið og ábyrgar fjárfestingar

Í kafla VI um stjórnarhætti og stjórnun í árs- og sjálfbærnisráskýrslu LV fyrir árið 2023 er gerð grein fyrir hlutverki, framtíðarsýn, leiðarljósum og grunngildum LV. Í VII. kafla um sjálfbærni í starfsemi LV er að finna greinargott yfirlit yfir sjálfbærniþætti í starfsemi LV. Þeir varða m.a. umhverfisþætti, félagslega þætti og stjórnarhætti. Varðandi nánari umfjöllun er vísað til þessara kafla og annarra viðeigandi kafla árs- og sjálfbærnisráskýrslunnar. Þá er umfjöllun um ábyrgar fjárfestingar og áherslu á sjálfbærniþætti við eignastýringu til umfjöllunar í IV. kafla um ábyrgar fjárfestingar í árs- og sjálfbærnisráskýrslunni.

Stefna LV um ábyrgar fjárfestingar: Það leiðir af eðli skuldbindinga LV að sjóðurinn er langtímafjárfestir. Viðmið um ábyrgar fjárfestingar eru hluti af fjárfestingarstefnu sjóðsins og ber sjóðnum að líta til og stuðla að samfélagslegri ábyrgð þeirra félaga sem hann fjárfestir í.

LV gerir kröfu um að þau fyrirtæki sem sjóðurinn fjárfestir í fari eftir lögum og reglum sem gilda um starfsemi þeirra. Mikilvægt er að þau horfi til leiðbeininga um góða stjórnarhætti og viðmiða sem lúta að samfélagslegri ábyrgð og góðri umgengni um auðlindir.

LV er aðili að reglum Sameinuðu þjóðanna (e. Principles for Responsible Investment, UN PRI) um ábyrgar fjárfestingar, ásamt mörgum af stærstu lífeyrissjóðum og fagfjárfestum vestan hafis og í Evrópu. Í reglunum er fjallað um hvernig áhersla á umhverfisleg og samfélagsleg málefni styður við stjórnarhætti fyrirtækja og getur þannig stuðlað að bættum fjárfestingarárangri eignasafna. Þannig fari saman hagsmunir fjárfesta og markmið þjóðfélagsins í víðara samhengi.

Á haustmánuðum 2021 samþykkti stjórn sjóðsins stefnu um ábyrgar fjárfestingar. Í henni er gerð grein fyrir stefnu LV varðandi aðferðafræði ábygrra fjárfestinga. Víkið er að markmiðum stefnunnar, þýðingu sjálfbærni við eignastýringu, samþættingu aðferðafræði ábygrra fjárfestinga við hefðbundna eignastýringu og framkvæmd eigendahlutverks, upplýsingagjöf um framkvæmd stefnunnar og innleiðingu. Jafnframt er lögð áhersla á að þau fyrirtæki sem sjóðurinn fjárfestir í eigi ábyrg samskipti við haghafa sína og fylgi áherslum LV varðandi góða stjórnarhætti.

Samhliða stefnu um ábyrgar fjárfestingar samþykkti stjórn sjóðsins stefnu um útilokun eigna í eignasöfnum LV. Stefnan nær til allra eignasafna sjóðsins og lýsir aðferðafræði LV við útilokun tiltekinna fyrirtækja. Við móttun stefnunnar var m.a. litið til fyrirmynda frá leiðandi lífeyrissjóðum á Norðurlöndum. Innleiðing stefnunnar tekur tíma og því verður enn um sinn að finna fyrirtæki í eignasöfnum LV sem eru á útilokunarlista. Ástæðan er að enn sem komið er hefur LV takmarkaða möguleika til að tjá skoðanir um útilokun þegar sjóðurinn fjárfestir í erlendum eignum, s.s. hlutabréfasjóðum.

Um nokkrar reglur og viðmið LV

Siða- og samskiptareglur: Stjórn lífeyrissjóðsins hefur sett siða- og samskiptareglur fyrir starfsfólk og stjórnarmenn sjóðsins. Þeim er ætlað að styðja við vönduð vinnubrögð, draga úr hættu á hagsmunaárekstrum og auka öryggi í meðferð fjármuna sjóðsins. Í reglunum er m.a. fjallað um góða starfshætti, hagsmunaárekstra, meðferð trúnaðarupplýsinga og reglur um gjafir, boðsferðir og starfstengdar ferðir.

Fjárfestingarstefna: Stjórn LV mótar og samþykkir árlega fjárfestingarstefnu fyrir sjóðinn í samræmi við lög nr. 129/1997 og önnur gild viðmið. Þannig er mörkuð stefna fyrir eignasamsetningu og eignastýringu sameignardeildar og séreignardeilda sjóðsins. Stefnan er send fjármálaeftirliti Seðlabanka Íslands fyrir 1. desember ár hvert og er aðgengileg á vef sjóðsins.

Áhættustefna: Stefnan er ákveðin af stjórn með vísan til 9. töluliðar 3. mgr. 29. gr. laga nr. 129/1997, reglugerðum á grundvelli laganna og öðrum gildum viðmiðum sem tilgreind eru í stefnunni. Tilgangurinn er að auka öryggi í rekstri sjóðsins með það að markmiði að draga úr líkum á því að réttindi sjóðfélaga til greiðslu lífeyris skerðist og stuðla almennt að góðum og öruggum rekstri.

Áhættustýringarstefna: Sjóðurinn hefur ákveðið áhættustýringarstefnu sem mælir fyrir um stýringu tiltekinna áhættuþátta, svo sem skilgreiningu á hlutverkum og ábyrgð stjórnar, framkvæmdastjóra og annarra aðila er koma að framkvæmd stefnunnar. Þar eru einnig tilgreindir mælikvarðar áhættuvilja, helstu áhættuþættir sem felast í rekstri sjóðsins og eftirlit með þeim. Fjallað er um aðferðir við áhættustýringu og skýrslugjöf og upplýsingar um hvernig sjóðurinn leitast við að tryggja að allir starfsmenn séu meðvitaðir um mikilvægi áhættustýringar og hvernig sjóðurinn styður við viðeigandi áhættumeningu.

Hluthafastefna: Það er markmið stjórnar LV að hluthafastefnan styðji við góða stjórnarhætti félaga og þróun þeirra. Í hluthafastefnunni eru kynntar áherslur stjórnar sjóðsins varðandi viðmið um stjórnarhætti í þeim félögum sem sjóðurinn á eignarhlut í. Hluthafastefnan tekur til viðmiða sem LV leggur áherslu á við meðferð eignarhalds í skráðum hlutafélögum á hlutabréfamarkaði og sjóðurinn fer með eignarhlut í. Stefnan gildir einnig, eftir því sem við á, fyrir óskráð félög sem LV hefur fjárfest í. Eðli málsins samkvæmt varðar stefnan einkum félög sem skráð eru á Íslandi. Þó gilda grundvallarviðmið hennar einnig um félög sem sjóðurinn er hluthafi í og skráð eru erlendis.

Samkeppnisréttaráætlun: LV Stjórn og stjórnendur Lífeyrissjóðs verzlunarmanna (LV) leggja áherslu á að starfsemi sjóðsins sé í góðu samræmi við gildandi samkeppnislög og viðurkennd viðmið í samkeppnisrétti. Með innleiðingu samkeppnisáætlunarinnar í janúar 2022 var lögð áhersla á að tryggja fylgni við samkeppnislög og lágmarka hættu á árekstrum við ákvæði samkeppnislaga vegna ákvarðana eða annarrar starfsemi LV. Í hluthafastefnu LV leggur sjóðurinn áherslu á að í samskiptum sé þeirra sjónarmiða gætt sem samkeppnislög og virk samkeppni byggjast á.

Jafnlaunavottun: Í apríl 2022 fékk LV vottun um að jafnlaunakerfi lífeyrissjóðsins uppfyllti kröfur sem tilgreindar eru í jafnlaunastaðlinum ÍST 85:2012.

Mannauðsstefna: LV hefur markað sér formlega stefnu um áherslur í fyrirtækjamenningu sjóðsins þar sem tilgreint er meðal annars mikilvægi liðsheildar, góðra stjórnarháttar, velferðar starfsfólks og að sjóðurinn laði að sér og byggji upp framúrskarandi mannauð. Sjóðurinn hefur einnig lagt til grundvallar jafnrétti og jafna meðferð starfsfólks við stjórnunarvenjur, starfsþjálfun og þróun, ráðningar, starfskjör og starfsumhverfi.

Í mannauðsstefnu kemur m.a. fram að lífeyrissjóðurinn leitist við að bjóða starfsskilyrði sem laði að sér hæft starfsfólk og að sjóðurinn hafi á að skipa starfsfólki sem hefur þekkingu, reynslu og hæfni til að sinna þeim fjölbreyttu verkefnum sem honum eru falin. Unnið er eftir gildum sjóðsins þar sem ábyrgð, árangur og umhyggja myndar grunnstoðir í heilbrigðu og öruggu starfsumhverfi. Til stuðnings mannauðsstefnu er m.a. jafnlaunastefna, jafnréttisáætlun, fræðslustefna og stefna og viðbragðsáætlun gagnvart einelti, kynferðislegri áreitni, kynbundinni áreitni, kynbundnu ofbeldi og ofbeldi á vinnustaðnum.

Starfskjarastefnu Lífeyrissjóðs verzlunarmanna er ætlað að styðja við góða stjórnarhætti hjá sjóðnum. Við mótnun hennar er byggt á samþykktum lífeyrissjóðsins, sjónarmiðum í 6. útgáfu leiðbeininga um góða stjórnarhætti fyrirtækja og meginreglum sem liggja til grundvallar 79. gr. a, í lögum nr. 2/1995 um hlutafélag.

Stefnunni er ætlað að styðja við traustan rekstur og það markmið lífeyrissjóðsins að veita sjóðfélögum góða þjónustu. Starfskjarastefnu sjóðsins er því ætlað að styðja við að lífeyrissjóðurinn sé eftirsóknarverður vinnustaður og að hann hafi þannig á að skipa hæfu og reyndu starfsfólki sem er grundvöllur þess að rekstur sjóðsins sé vel samkeppnisfær og í samræmi við bestu viðmið.

2) Áhættustýring og innra eftirlit

Áhættustýring: Stjórn hefur sett sjóðnum áhættustefnu og áhættustýringarstefnu með það að markmiði að auka öryggi í rekstri sjóðsins. Stefnurnar grundvallast á stefnumótun sjóðsins og lögum og reglum sem um hann gilda. Megininntakið er að með áhættustýringu er átt við eftirlitskerfi sem gerir sjóðnum kleift að bera kennsl á, greina, vakta, meta og taka áhættu til meðferðar í starfsemi sjóðsins.

Lögð er áhersla á að stefnurnar og framkvæmd þeirra sé virkur þáttur í starfseminni og að þær tengist ákvörðunarferlum hans í stefnumótandi málum og í daglegum rekstri. Einnig er lögð áhersla á að stjórn og stjórnendur hafi góða yfirsýn yfir helstu áhættuþætti í rekstri sjóðsins og að þeir hafi þekkingu á hlutverki sínu í ferli áhættustýringar og eftirlits og taki virkan þátt í því. Mikilvægt er að stjórn, stjórnendur og aðrir starfsmenn meti áhættu við ákvarðanatöku eftir því sem eðlilegt er hverju sinni.

Áhættustjóri sjóðsins hefur yfirumsjón með framkvæmd stefnanna og áhættustýringu sjóðsins. Hann heyrir beint undir framkvæmdastjóra. Til að tryggja honum aukið sjálfstæði í starfi og milliliðalausan aðgang stjórnar að upplýsingum er honum heimilt að gefa skýrslur um áhættustýringu og aðrar upplýsingar sem varða áhættustýringu beint og milliliðalaust til stjórnar sjóðsins og endurskoðunarnefndar.

Í stefnunum er skipulag sjóðsins skilgreint, mælt fyrir um umsjón og ábyrgð er varðar framkvæmd áhættustýringar, umfjöllun um helstu áhættuþætti í rekstri sjóðsins, mat á þeim og tilgreint með hvaða hætti fylgst er með þeim.

Nánari upplýsingar um áhættustýringu er að finna í ársskýrslu, skýringum í ársreikningi og í áhættustefnu sem birt er á vef sjóðsins.

Innra eftirlit: Innra eftirlit sjóðsins nær yfir sérhverja aðgerð af hálfu stjórnar, stjórnenda og starfsmanna til að stýra áhættu þar sem því verður við komið og auka líkur á að settum markmiðum verði náð við rekstur sjóðsins. Stjórnendur annast skipulagningu og framkvæmd innra eftirlits en að framkvæmd þess koma allir starfsmenn sjóðsins með einum eða öðrum hætti.

Skipulag innra eftirlits tekur mið af reglum FME nr. 577/2012 um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða og er innra eftirlit sjóðsins yfirfarið árlega af þeim sem annast innri endurskoðun hjá sjóðnum.

Innra eftirlit sjóðsins byggist m.a. á skýrsluskilum, reglulegri upplýsingagjöf, skráðum verkferlum og starfslýsingum, reglum um aðgreiningu starfa, skipulegum aðgangsstýringum og skilvirkri áhættustefnu og áhættu-eftirliti.

Áhættustefna, áhættustýringarstefna og áhættustýring sjóðsins eru veigamiklir þættir í innra eftirliti. Helstu verkþættir í starfsemi sjóðsins byggjast á skriflegum ferlum sem eykur áreiðanleika og stuðlar að fylgni við lög og reglur. Verkferlar eru yfirfarnir reglulega. Aðskilnaði starfa og aðgangsstýringa innan sjóðsins er ætlað að draga úr villu- og sviksemiáhættu. Margþætt skýrsluskil, afstemmingar og upplýsingagjöf til opinberra aðila, stjórnar sjóðsins og einstakra stjórnenda veita aðhald í rekstri. Hvað upplýsingakerfi sjóðsins varðar er í gildi öryggisstefna sem nær til meðferðar og varðveislu gagna. Henni er ætlað að tryggja örugga meðferð og varðveislu upplýsinga sem þýðingu hafa fyrir starfsemi sjóðsins. Eftirlitsaðgerðir og sjálfvirk vöktun miða að því að lágmarka áhrif rekstrarfrávika á upplýsingakerfi. Neyðaráætlun sjóðsins er ætlað að taka á alvarlegri rekstrarfrávikum með endurheimt upplýsingakerfa.

Þá hefur sjóðurinn sett sér reglur um uppljóstrun vegna mögulegra svika eða misferlis starfsmanna.

Stjórnskipulag LV

Ársfundur fer með æðsta vald í málefnum lífeyrissjóðsins, sé ekki annað ákveðið í lögum eða samþykktum sjóðsins. Ársfund skal halda fyrir lok júní ár hvert og eiga allir sjóðfélagar og réttahafar í B- og C-deildum (almenn og tilgreind séreign) rétt til fundarsetu með málfrelsi og tillögurétti.

- Á ársfundi skal kynna: i) skýrslu stjórnar, ii) ársreikning fyrir síðasta starfsár, iii) tryggingafræðilega athugun, iv) fjárfestingarstefnu sjóðsins, v) hluthafastefnu sjóðsins, vi) skipan stjórnar og vii) skipan fulltrúaráðs.
- Þá skal kynna og bera undir atkvæði: i) starfskjarastefnu sjóðsins, ii) val á fulltrúum í nefnd um laun stjórnarmanna, iii) tillögu um stjórnarlausn, iv) tillögu stjórnar að endurskoðanda eða endurskoðunarfyritæki og v) tillögu stjórnar til breytinga á samþykktum sjóðsins.

Fulltrúar í fulltrúaráði fara með atkvæði á ársfundi sjóðsins í umboði aðildarsamtakanna til ákvarðana sem tilgreindar eru hér að framan. Ályktunartillögur, sem taka skal fyrir á ársfundi, þurfa að berast stjórn sjóðsins skriflega eigi síðar en viku fyrir ársfund. Fundargerðir ársfunda eru aðgengilegar á vef sjóðsins.

Nánar er fjallað um stjórnskipulag sjóðsins í samþykktum hans sem og lögum nr. 129/1997.

Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á starfsemi hans og skal sjá um að skipulag hans og starfsemi sé jafnan í réttu og góðu horfi. Hún tekur stefnumarkandi ákvarðanir er varða hag og starfsemi sjóðsins og sér til þess að nægilegt eftirlit sé haft með bókhaldi og meðferð fjármuna. Þá leggur stjórn til breytingar á samþykktum við aðildarsamtök og ársfund en hefur einnig heimild til að gera breytingar þeim að tilteknum skilyrðum uppfylltum.

Stjórn annast m.a. eftirfarandi verkefni, sbr. 29. gr. laga 129/1997:

- Stjórn mótar og samþykkir fjárfestingarstefnu og innra eftirlit og skjalfestir eftirlitsferla. Hún mótar einnig fyrirkomulag innri endurskoðunar og ræður sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila til að framkvæma hana.
- Stjórn ræður framkvæmdastjóra, ákveður laun hans og ráðningarkjör.
- Stjórn felur tryggingastærðfræðingi að framkvæma árlega tryggingafræðilega athugun á sameignardeild sjóðsins.
- Stjórn setur reglur um upplýsingagjöf framkvæmdastjóra til stjórnar, reglur um viðskipti stjórnar og starfsmanna með fjármálagerninga, markar sjóðnum áhættustefnu og mótar eftirlitskerfi með áhættu sjóðsins.
- Stjórn ákveður hver skuli vera fulltrúi sjóðsins í stjórn stofnunar eða atvinnufyrirtækis.

Meðal annarra mála sem stjórn fjallar um á fundum sínum eru veigameiri fjárfestingarákvarðanir, áhættumat, tillögur að breytingum á samþykktum, fjárfestingar-, hluthafa- og áhættustefna, lánareglur, rekstraráætlun og kynningarmál. Stjórn hefur sett sér starfsreglur sem eru aðgengilegar á vef sjóðsins.

Framkvæmdastjóri: Stjórn sjóðsins ræður framkvæmdastjóra, ákveður laun hans og önnur starfskjör, veitir honum prókúruumboð og setur honum starfsreglur sem eru aðgengilegar á vef sjóðsins. Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur og fer í því efni eftir ákvæðum laga og samþykktu sjóðsins og þeirri stefnu og fyrir-mælum sem stjórn hefur gefið. Framkvæmdastjóri ræður starfsmenn til sjóðsins.

Fulltrúaráð: Aðildarsamtök lífeyrissjóðsins starfrækja fulltrúaráð sjóðsins sem er skipað 50 fulltrúum. VR skipar 25 fulltrúa, Samtök atvinnulífsins skipa 23 fulltrúa og Félag atvinnurekenda skipar tvo fulltrúa. Skipan fulltrúaráðsins fer nánar eftir samningum aðildarsamtaka sjóðsins og þeim reglum sem samtökin setja sér þar um. Nánari reglur um fulltrúaráðið eru í samþykktum sjóðsins.

Endurskoðun: Reikningar sjóðsins eru endurskoðaðir og áritaðir af löggiltum endurskoðanda. Innri endurskoðun sjóðsins er jafnframt í höndum sjálfstætt starfandi endurskoðanda. Endurskoðun sjóðsins og innri endurskoðun eru í höndum aðskilinna endurskoðunarfyrtækja. Endurskoðunarnefnd LV gerir tillögu til stjórnar um val á endurskoðanda sjóðsins (ytri endurskoðanda) og innri endurskoðanda.

Tryggingastærðfræðingur: Tryggingafræðileg athugun er framkvæmd árlega í samræmi við 39. gr. laga nr. 129/1997 og reglugerð nr. 391/1998. Athuginin er samkvæmt samningi við sjóðinn og framkvæmd af tryggingastærðfræðingi sem hefur hlotið viðurkenningu fjármálaeftirlitsins til að sinna verkefnum sem slíkur. Með athugininni er lagt mat á áfallnar skuldbindingar sjóðsins og væntar framtíðarskuldbindingar annars vegar og núverandi eignir og vænt iðgjöld og ávöxtun hins vegar.

Endurskoðunarnefnd skipuð af stjórn: Samkvæmt ákvæðum laga um ársreikninga skulu einingar tengdar almannahagsmunum, þar á meðal lífeyrissjóðir, starfrækja endurskoðunarnefndir. Stjórn hefur skipað endurskoðunarnefnd sem heyrir beint undir hana. Um markmið, skipan, heimildir, ábyrgð og verkefni endurskoðunarnefndar er fjallað í starfsreglum sem settar eru af stjórn.

Nefndina skipa:

- Jón Ólafur Halldórsson, formaður nefndarinnar. Hann hefur viðtæka reynslu úr atvinnulífinu og sinnir ráðgjafarstörfum ásamt stjórnarstörfum. Hann er m.a. með MBA-gráðu með áherslu á fjármál fyrirtækja og MS í stjórnnum og stefnumörkun í viðskiptafræði frá Háskóla Íslands. Jón er varaformaður stjórnar LV.
- Helga Ingólfssdóttir. Hún starfar við bókhald og verkefnastjórnun. Hún er viðurkenndur bókarari og hefur lokið rekstrar- og viðskiptanámi frá EHÍ. Helga á sæti í stjórn sjóðsins.
- Margret G. Flóvenz er löggiltur endurskoðandi og er með viðtæka reynslu af endurskoðunarstörfum.

Sjálfsmat stjórnar: Stjórn framkvæmir frammistöðumat á störfum sínum í samræmi við starfsreglur. Niðurstöður eru nýttar af stjórn til að þróa starfshætti og styðja við góða stjórnarhætti. Spurningar í frammistöðumatinu lúta að skipan og skipulagi stjórnar, hlutverki og ábyrgð og frammistöðu hennar og undirnefnda.

Fjöldi funda og mæting: Á árinu 2023 voru haldnir 12 stjórnarfundir.

Nánari upplýsingar um stjórnarmenn, fundarsókn og framkvæmdastjóra er að finna í rafrænni útgáfu af stjórnarháttayfirlýsingunni sem er aðgengileg á vef sjóðsins.

Staðfest á fundi stjórnar 22. febrúar 2024.

Skýringar

Með stjórnarháttayfirlýsingunni fylgja upplýsingar um stjórnarmenn og stjórnarmenn sem varða hæfi og fundarsókn:

Stefán Sveinbjörnsson, formaður stjórnar frá 1. apríl 2023

- Tók sæti í stjórn: Ágúst 2019.
- Fjöldi stjórnarfunda á árinu 2023: 12.
- Önnur trúnaðarstörf, t.a.m. stjórnarseta í félögum: Framkvæmdastjóri VR, Starfsmenntasjóðs verslunar og þjónustu, Landssambands íslenskra verzlunarmanna, VR Blævar leigufélags slhf. og VR Blævar leigufélags ehf. , varformaður húsfélagsins Kringlan 7 og Hús verslunarinnar sf. Í varastjórn Rannsóknaseturs verslunarinnar, Eldröra ehf. og Fræðslusjóðs.
- Sjóðfélagi í Lífeyrissjóði verzlunarmanna: Já.
- Upplýsingar um störf sem stjórnarmaður hefur unnið fyrir sjóðinn: Engin.
- Hagsmunatengsl við helstu viðskiptaaðila og samkeppnisaðila sjóðsins: Framkvæmdastjóri VR, lífeyrissjóðurinn sér um innheimtu stéttarfélagsgjalda fyrir VR.
- Önnur tengsl við sjóðinn sem lýst er hér að framan, séu þau fyrir hendi: Engin.

Jón Ólafur Halldórsson, varaformaður stjórnar frá 1. apríl 2023

- Tók sæti í stjórn: Júní 2020.
- Fjöldi stjórnarfunda á árinu 2023: 11.
- Önnur trúnaðarstörf, t.a.m. stjórnarseta í félögum: Sjálfstætt starfandi, formaður stjórnar Samtaka verslunar og þjónustu, formaður Marga ehf., formaður stjórnar VHE ehf., stjórnarformaður Telemakkus ehf., í stjórn Kapps ehf., varaformaður stjórnar Lífeyrissjóðs verzlunarmanna, í stjórn og framkvæmdastjórn Samataka atvinnulífsins, stjórnarformaður Landssamtaka lífeyrissjóða.
- Sjóðfélagi í Lífeyrissjóði verzlunarmanna: Já.
- Upplýsingar um störf sem stjórnarmaður hefur unnið fyrir sjóðinn: Engin.
- Hagsmunatengsl við helstu viðskiptaaðila og samkeppnisaðila sjóðsins: Engin.
- Önnur tengsl við sjóðinn sem lýst er hér að framan, séu þau fyrir hendi: Engin.

Árni Stefánsson

- Tók sæti í stjórn: Apríl 2017.
- Fjöldi stjórnarfunda á árinu 2023: 10.
- Önnur trúnaðarstörf, t.a.m. stjórnarseta í félögum: Forstjóri Húsasmiðjunnar ehf., stjórnarmaður í SVP (Samtökum verslunar og þjónustu) stjórnarmaður Leikmanna ehf. (félag ekki með starfsemi).
- Sjóðfélagi í Lífeyrissjóði verzlunarmanna: Já.
- Upplýsingar um störf sem stjórnarmaður hefur unnið fyrir sjóðinn: Engin.
- Hagsmunatengsl við helstu viðskiptaaðila og samkeppnisaðila sjóðsins: Engin.
- Önnur tengsl við sjóðinn sem lýst er hér að framan, séu þau fyrir hendi: Engin.

Bjarni Þór Sigurðsson

- Tók sæti í stjórn: Ágúst 2019.
- Fjöldi stjórnarfunda á árinu 2023: 11.
- Önnur trúnaðarstörf, t.a.m. stjórnarseta í félögum: Í stjórn VR, varamaður í stjórn VR Blævar leigufélags slhf. og formaður fulltrúaráðs í Bjargi íbúðafélagi.
- Sjóðfélagi í Lífeyrissjóði verzlunarmanna: Já.
- Upplýsingar um störf sem stjórnarmaður hefur unnið fyrir sjóðinn: Engin.
- Hagsmunatengsl við helstu viðskiptaaðila og samkeppnisaðila sjóðsins: Engin.
- Önnur tengsl við sjóðinn sem lýst er hér að framan, séu þau fyrir hendi: Engin.

Guðrún Ragna Garðarsdóttir

- Tók sæti í stjórn: Apríl 2022.
- Fjöldi stjórnarfunda á árinu 2023: 12.
- Önnur trúnaðarstörf, t.a.m. stjórnarseta í félögum: Framkvæmdastjóri Atlantsolíu ehf., formaður Félags atvinnurekenda, framkvæmdastjóri og varamaður í stjórn Atlantsorku ehf. og varamaður í stjórn A30 ehf.
- Sjóðfélagi í Lífeyrissjóði verzlunarmanna: Já.
- Upplýsingar um störf sem stjórnarmaður hefur unnið fyrir sjóðinn: Engin.
- Hagsmunatengsl við helstu viðskiptaaðila og samkeppnisaðila sjóðsins: Engin.
- Önnur tengsl við sjóðinn sem lýst er hér að framan, séu þau fyrir hendi: Engin.

Helga Ingólfssdóttir

- Tók sæti í stjórn: Ágúst 2019.
- Fjöldi stjórnarfunda á árinu 2023: 12.
- Önnur trúnaðarstörf, t.a.m. stjórnarseta í félögum: Varabæjarfulltrúi fyrir Hafnarfjarðarbæ, situr í Fjölskylduráði Hafnarfjarðar og er í stjórn Atvinnuleysistryggingasjóðs fyrir hönd ASÍ.
- Sjóðfélagi í Lífeyrissjóði verzlunarmanna: Já.
- Upplýsingar um störf sem stjórnarmaður hefur unnið fyrir sjóðinn: Engin.
- Hagsmunatengsl við helstu viðskiptaaðila og samkeppnisaðila sjóðsins: Engin.
- Önnur tengsl við sjóðinn sem lýst er hér að framan, séu þau fyrir hendi: Engin.

Sigrún Helgadóttir

- Tók sæti í stjórn: September 2021.
- Fjöldi stjórnarfunda á árinu 2023: 9.
- Önnur trúnaðarstörf, t.a.m. stjórnarseta í félögum: Framkvæmdastjóri Norðuráls á Grundartanga, meðstjórnandi í Hamarsheiði II ehf., Norðuráli ehf., Norðuráli Grundartanga ehf. og Century Aluminum Vlissingen B.V. Holland, varamaður í Klafa ehf. og Kóma ehf.
- Sjóðfélagi í Lífeyrissjóði verzlunarmanna: Já.
- Upplýsingar um störf sem stjórnarmaður hefur unnið fyrir sjóðinn: Engin.
- Hagsmunatengsl við helstu viðskiptaaðila og samkeppnisaðila sjóðsins: Engin.
- Önnur tengsl við sjóðinn sem lýst er hér að framan, séu þau fyrir hendi: Engin.

Sunna Jóhannsdóttir

- Tók sæti í stjórn: Febrúar 2023.
- Fjöldi stjórnarfunda á árinu 2023: 10.
- Önnur trúnaðarstörf, t.a.m. stjórnarseta í félögum: Fjármálastjóri Íslensku óperunnar ses., stjórnarmaður í Parkinson samtökunum og er í endurskoðunarnefndum A og B hluta félaga Reykjavíkurborgar, m.a. Orkuveitunnar, Faxaflóðahafna, Sorpu og Strætó bs.
- Sjóðfélagi í Lífeyrissjóði verzlunarmanna: Já.
- Upplýsingar um störf sem stjórnarmaður hefur unnið fyrir sjóðinn: Engin.
- Hagsmunatengsl við helstu viðskiptaaðila og samkeppnisaðila sjóðsins: Engin.
- Önnur tengsl við sjóðinn sem lýst er hér að framan, séu þau fyrir hendi: Engin.

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Lífeyrissjóðs verzlunarmanna

Áritun um endurskoðun ársreikningsins

Álit

Við höfum endurskoðað ársreikning Lífeyrissjóðs verzlunarmanna fyrir árið 2023. Ársreikningurinn hefur að geyma yfirlit yfir breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af fjárhagsstöðu sjóðsins 31. desember 2023 og afkomu hans og breytingu á handbæru fé á árinu 2023, í samræmi við reglur Fjármálaeftirlitsins um ársreikninga lífeyrissjóða og lög um ársreikninga.

Álitið er í samræmi við skýrslu okkar til endurskoðunarnefndar og stjórnar.

Grundvöllur álits

Við endurskoðuðum í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er lýst frekar í kaflanum Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins í árituninni. Við erum óháð sjóðnum í samræmi við gildandi siðareglur fyrir endurskoðendur. Við teljum að við höfum aflað nægilegra og viðeigandi endurskoðunargagna til að byggja álit okkar á.

Samkvæmt bestu vitund okkar og skilningi lýsum við yfir að við höfum ekki veitt neina óheimila þjónustu samkvæmt 1. mgr. 5. gr. reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins nr. 537/2014 og við erum óháð sjóðnum við endurskoðunina.

Við vorum fyrst kjörin endurskoðendur á ársfundi sjóðsins þann 28. mars 2023. Ársreikningur Lífeyrissjóðs verzlunarmanna 31. desember 2022 var endurskoðaður af öðrum endurskoðanda. Áritunin er dagsett 23. febrúar 2023 og er án fyrirvara.

Ábending vegna óvissu um niðurstöðu dómsmáls

Án þess að gera fyrirvara við álit okkar viljum við vekja athygli á umfjöllun í skýrslu stjórnar í kaflanum Um dómsmál vegna samþykktarbreytinga sem varða viðbrögð við hækkandi lífaldri sjóðfélaga og skýringu nr. 16 í ársreikningnum, þar sem fjallað er um áhrif á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins vegna niðurstöðu dómsmáls þar sem breytingar á samþykktum sjóðsins voru dæmdar ógildar. Sjóðurinn hefur áfrýjað dómnum til Landsréttar og óskað eftir áfrýjunarleyfi beint til Hæstaréttar. Hæstiréttur hefur veitt áfrýjunarleyfi til réttarins. Ekki er unnt að meta væntanlega niðurstöðu þessara málaferla en í árslok 2023 hefur sjóðurinn reiknað tryggingafræðilega stöðu miðað við að samþykktarbreytingar skv. 6 tl. í viðauka B séu í gildi. Muni niðurstaða Héraðsdóms standa er ljóst að sjóðurinn þarf að endurreikna tryggingafræðilega stöðu í árslok 2022 og 2023. Fjallað er um möguleg áhrif á tryggingafræðilega stöðu í skýringu 16.

Lykilþættir endurskoðunar

Lykilþættir endurskoðunar eru þeir þættir, sem samkvæmt faglegu mati okkar, höfðu mest vægi við endurskoðun ársreikningsins. Við gefum ekki sérstakt álit á einstökum lykilþáttum en tókum á þeim við endurskoðun á ársreikningnum í heild og við ákvörðun um álit okkar á honum.

Lykilþáttur

Mat fjárfestinga

Bókfært verð fjárfestinga nam 1.273 ma.kr. eða 98,7% af heildareignum þann 31. desember 2023 (2022: 1.158 ma.kr.). Vísað er til skýringa 2.7 og 9 – 12 um fjárfestingar.

Meðal fjárfestinga eru hlutabréf, hlutdeildarskírteini og skuldabréf. Sjóðurinn setur sér fjárfestingarstefnu þar sem meðal annars er fjallað um samsetningu verðbréfa og vikmörk einstakra eignaflokka.

Fjárfestingarnar eru ýmist færðar á gangvirði, upphaflegri kaupkröfu eða samkvæmt virðisaðferð, þar sem breytur byggja á markaðs-upplýsingum og ytri gögnum. Vegna umfangs og mikilvægis fjárfestinga og að hluti þeirra er færður á ytra matsvirði þá er mat þeirra lykilþáttur í endurskoðuninni.

Mat á lífeyrisskuldbindingu

Lífeyrisskuldbinding samtryggingadeildar nam 2.105 ma. kr. í árslok 2023 (2022: 1.896 ma.kr.). Endurmetnar eignir umfram heildarskuldbindingar sjóðsins námu -142 ma.kr. í árslok 2023 eða -6,8% af skuldbindingum (2022: -107 ma. kr. eða -5,6% af skuldbindingum). Vísað er í yfirlit um tryggingafræðilega stöðu og skýringu 16.

Tryggingafræðileg staða segir til um getu sjóðsins til að standa við lífeyrisskuldbindingar sínar. Útreikningurinn er framkvæmdur af óháðum tryggingastærðfræðingi og byggir á forsendum sem gefnar hafa verið út af Félagi íslenskra tryggingastærðfræðinga og samþykktar af Fjármálaráðuneyti. Vegna mikilvægis tryggingafræðilegrar stöðu sjóðsins er lífeyrisskuldbinding lykilatriði í endurskoðuninni.

Viðbrögð í endurskoðuninni

Endurskoðunaraðgerðir okkar miðuðu að því að staðfesta matsvirði fjárfestinga. Í þeirri vinnu fólst meðal annars:

- Aflað var upplýsinga um fjárfestingarferilinn og aðferðafræði og forsendur við mat eigna.
- Staðfest var gengi á úrtaki skráðra verðbréfa með aðstoð gagnaveitna.
- Metnar voru aðferðir og útreikningur sjóðsins á óskráðum fjárfestingum.
- Framkvæmdir voru sjálfstæðir útreikningar af verðmatssérfræðingi okkar á verðmæti úrtaks skuldabréfa sem færð eru á gangvirði eða haldið til gjalddaga.
- Skýringar í ársreikningi vegna fjárfestinga voru yfirfarnar, þar á meðal stigskipting gangvirðis.

Endurskoðunaraðgerðir okkar miðuðu að því að leggja mat á þær forsendur sem tryggingastærðfræðingur notar við mat á lífeyrisskuldbindingu. Í þeirri vinnu fólst meðal annars:

- Við lögðum mat á óhæði og hæfni tryggingastærðfræðings.
- Aflað var upplýsinga um verklag við útreikninga tryggingastærðfræðings.
- Farið var yfir verklag sjóðsins við endurútreikning tryggingafræðilegrar skuldbindingar og tryggingafræðilegt endurmat verðbréfa.
- Eftirlit sjóðsins við skoðun á réttindum sjóðfélaga var yfirfarið.
- Framkvæmdir voru greiningaraðgerðir á þróun lífeyrisskuldbindingar, forsendum og niðurstöðum.
- Við yfirforum yfirlit um tryggingafræðilega stöðu og skýringu 16 í ársreikningi og staðfestum að framsetning væri í samræmi við reglur.
- Við framkvæmdum endurútreikning á úrtaki á tryggingafræðilegu endurmati verðbréfa.

Aðrar upplýsingar í ársskýrslu

Stjórn og framkvæmdastjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar eru ársskýrsla að undanskildum ársreikningi og áritun okkar á hann.

Álit okkar á ársreikningnum nær ekki til annarra upplýsinga og við staðfestum þær ekki á neinn hátt.

Í tengslum við endurskoðun okkar á ársreikningnum ber okkur að lesa aðrar upplýsingar í ársskýrslu þegar þær liggja fyrir og meta hvort þær séu í verulegu ósamræmi við ársreikninginn eða aðra þekkingu sem við höfum aflað okkur við endurskoðunina eða virðast verulega rangar. Ef við, á grundvelli vinnu okkar, ályktum að verulegar rangfærslur séu í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Ársskýrslan liggur ekki fyrir við áritun okkar á ársreikninginn en við munum fá hana afhenta til yfirferðar áður en hún verður gefin út.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og glöggri framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur Fjármálaeftirlitsins um ársreikninga lífeyrissjóða og fyrir því innra eftirliti sem þau telja nauðsynlegt til að gera þeim kleift að setja fram ársreikning sem er án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórn og framkvæmdastjóra að leggja mat á rekstrarhæfi sjóðsins og upplýsa, eftir því sem við á, um þætti er varða rekstrarhæfi og miða grundvöll reikningsskilanna við áframhaldandi rekstrarhæfi, nema þau ætli annað hvort að leysa sjóðinn upp eða hætta starfsemi hans, eða hafa engan annan raunhæfan kost en að gera það.

Stjórn og framkvæmdastjóri skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar eru að öðlast hæfilega vissu um hvort ársreikningurinn í heild sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka, og að gefa út áritun endurskoðanda sem inniheldur álit okkar. Í hæfilegri vissu felst áreiðanleiki en ekki trygging fyrir því að endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni alltaf leiða í ljós verulega annmarka ef þeir eru fyrir hendi. Annmarkar geta komið fram vegna sviksemi eða mistaka og eru taldir verulegir ef þeir einir og sér eða samanlagt gætu haft áhrif á efnahagslegar ákvarðanir sem notendur ársreikningsins taka á grundvelli hans.

Við endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla beitum við ávallt faglegri dómgreind og viðhöfum faglega gagnrýni. Að auki:

- Greinum við og metum hættu á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka, skipuleggjum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeirri hættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, fölsun, að einhverju sé viljandi sleppt, villandi framsetningu eða að farið sé framhjá innra eftirliti.
- Öflum við skilnings á innra eftirliti, sem varðar endurskoðunina, til að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Metum við hvort reikningsskilaaðferðir og reikningshaldslegt mat stjórnenda og tengdar skýringar séu viðeigandi.

- Ályktum við um hvort notkun stjórnar og framkvæmdastjóra á forsendu reikningsskilanna um rekstrarhæfi sé viðeigandi og metum, á grundvelli endurskoðunarinnar, hvort aðstæður séu til staðar sem valdið gætu verulegum vafa um rekstrarhæfi sjóðsins. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur, í áritun okkar, að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins eða, ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi, að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Samt sem áður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni gert sjóðinn órekstrarhæfan.
- Metum við framsetningu, uppbyggingu og innihald ársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum, og hvort ársreikningurinn gefi glöggja mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningar endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp kunna að koma í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti.

Við lýsum því einnig yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur síðareglna um óhæði og upplýsum um tengsl eða önnur atriði sem gætu mögulega talist hafa áhrif á óhæði okkar og þegar við á, til hvaða aðgerða við höfum gripið til að eyða áhættu eða varúðarráðstafanir til að bregðast við henni.

Af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, leggjum við mat á hvaða þættir höfðu mesta þýðingu við endurskoðun ársreikningsins og eru því lykilþættir endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum þáttum í áritun okkar nema lög og reglur útiloki að upplýst sé um þá eða, við einstakar mjög sjaldgæfar kringumstæður, þegar við metum að ekki skuli upplýsa um lykilþátt þar sem neikvæðar afleiðingar þess eru taldar veða þyngra en almennir hagsmunir af birtingu slíkra upplýsinga.

Staðfesting vegna skýrslu stjórnar

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir þessum ársreikningi eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Hrafnhildur Helgadóttir,
endurskoðandi, ber ábyrgð á endurskoðun ársreikningsins og þessari áritun.

Reykjavík, 22. febrúar 2024.
KPMG ehf.

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2023

	Skýr.	2023	2022
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		13.172.136	11.663.366
Iðgjöld launagreiðenda		34.264.007	30.462.916
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(64.171)	(51.281)
		<u>47.371.972</u>	<u>42.075.001</u>
Sérstök aukaframlög	3	568.460	460.215
		<u>47.940.432</u>	<u>42.535.216</u>
Lífeyrir			
	4		
Heildarfjárhæð lífeyris	4.1.	34.461.017	26.344.122
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		293.545	259.444
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	4.2.	15.433	14.575
		<u>34.769.995</u>	<u>26.618.141</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	5.1.	61.398.835	(69.512.940)
Hreinar tekjur af skuldabréfum	5.2.	40.817.501	27.478.240
Hreinar vaxtatekjur af handbæru fé	5.3.	1.093.383	63.585
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		151.318	66.955
Ýmsar fjárfestingartekjur	6	0	(665)
Fjárfestingargjöld	7	(502.869)	(536.615)
		<u>102.958.168</u>	<u>(42.441.440)</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	8	1.718.274	1.496.541
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		114.410.331	(28.020.905)
Hrein eign frá fyrra ári		<u>1.173.110.572</u>	<u>1.201.131.477</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u>1.287.520.903</u>	<u>1.173.110.572</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2023

	Skýr.	31.12.2023	31.12.2022
Eignir			
Fjárfestingar	12,18		
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	9	785.289.427	711.974.088
Skuldabréf	10	487.711.211	446.345.960
Aðrar fjárfestingar	11	0	0
		<u>1.273.000.638</u>	<u>1.158.320.048</u>
Kröfur	13		
Kröfur á launagreiðendur		4.462.557	3.688.203
Aðrar kröfur		570.910	3.520
		<u>5.033.467</u>	<u>3.691.723</u>
Ýmsar eignir			
Varanlegir rekstrarfjármunir	14	512.439	294.148
Handbært fé		10.593.355	12.159.151
Eignir samtals		<u>1.289.139.898</u>	<u>1.174.465.070</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir			
Áfallinn kostnaður og fyrirfram innheimtar tekjur		131.339	128.573
Aðrar skuldir	15	1.487.656	1.225.925
		<u>1.618.995</u>	<u>1.354.498</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>1.287.520.903</u>	<u>1.173.110.572</u>
Skipting á hreinni eign til greiðslu lífeyris			
Hrein eign sameignardeildar		1.256.491.994	1.146.104.987
Hrein eign séreignardeildar – Verðbréfastærð		20.886.055	19.129.315
Hrein eign séreignardeildar – aðrar séreignarleiðir		10.142.854	7.876.269
		<u>1.287.520.903</u>	<u>1.173.110.572</u>
Skuldbindingar utan efnahags	17		
Aðrar skýringar	18–23		
Kennitölur	24–25		

Sjóðstreymi árið 2023

	2023	2022
Inngreiðslur		
Iðgjöld	47.455.432	42.270.217
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	916.030	342.269
Aðrar inngreiðslur	429.553	372.809
	<u>48.801.014</u>	<u>42.985.295</u>
Útgreiðslur		
Lífeyrir	34.769.995	26.618.141
Rekstrarkostnaður	1.651.829	1.420.831
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	281.968	71.826
Aðrar útgreiðslur	964.337	165.751
	<u>37.668.129</u>	<u>28.276.549</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>11.132.885</u>	<u>14.708.746</u>
Fjárfestingarhreyfingar		
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	13.096.157	18.660.035
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(112.082.083)	(120.760.255)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	86.568.793	85.758.726
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	57.780.234	52.829.738
Keypt skuldabréf	(77.987.599)	(66.545.344)
Seld skuldabréf	19.657.376	13.797.469
Seldar aðrar fjárfestingar	0	24.600
	<u>(12.967.122)</u>	<u>(16.235.031)</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	(1.834.237)	(1.526.285)
Gengismunur af handbæru fé	268.441	(219.325)
Handbært fé í upphafi árs	<u>12.159.151</u>	<u>13.904.760</u>
Handbært fé í lok árs	<u>10.593.355</u>	<u>12.159.151</u>

Tryggingafræðileg staða

Útreikningur tryggingafræðilegrar stöðu í lok árs 2023 miðast við sértækar lífs- og örorkulíkur fyrir sjóðinn. Lífslíkurnar taka mið af dánar- og eftirlífendatöflum sem fjármála- og efnahagsráðherra samþykkti í desember 2021. Töflurnar byggja á spá um auknar lífslíkur í framtíðinni. Tryggingafræðileg staða sjóðsins er neikvæð um 6,8% í árslok en var neikvæð um 5,6% í árslok 2022. Mestu munar um áhrif 8,0% hækkunar á vísitölu neysluverðs til verðtryggingar á árinu 2023.

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu sameignardeildar 31. desember 2023

Tryggingafræðileg staða	Skýr.	2023		
		Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Eignir	16			
Hrein eign til greiðslu lífeyris		1.256.491.994	0	1.256.491.994
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		4.191.468	0	4.191.468
Núvirði framtíðariðgjalda		0	702.115.671	702.115.671
Eignir samtals		<u>1.260.683.462</u>	<u>702.115.671</u>	<u>1.962.799.133</u>
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		1.224.627.685	622.914.555	1.847.542.240
Örorkulífeyrir		91.358.792	60.137.800	151.496.592
Makalífeyrir		43.212.517	19.524.663	62.737.180
Barnalífeyrir		802.492	4.177.189	4.979.681
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar		18.889.738	19.568.495	38.458.233
Skuldbindingar samtals		<u>1.378.891.224</u>	<u>726.322.702</u>	<u>2.105.213.926</u>
Eignir umfram skuldbindingar		<u>(118.207.762)</u>	<u>(24.207.031)</u>	<u>(142.414.793)</u>
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok		(8,6%)	(3,3%)	(6,8%)
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun		(6,9%)	(3,3%)	(5,6%)
2022				
Eignir		Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris		1.146.104.987	0	1.146.104.987
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(10.199.500)	0	(10.199.500)
Núvirði framtíðariðgjalda		0	653.855.138	653.855.138
Eignir samtals		<u>1.135.905.487</u>	<u>653.855.138</u>	<u>1.789.760.625</u>
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		1.080.581.452	580.280.507	1.660.861.959
Örorkulífeyrir		82.729.413	56.053.368	138.782.781
Makalífeyrir		40.081.349	18.549.001	58.630.350
Barnalífeyrir		759.671	3.840.581	4.600.252
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar		16.290.640	17.757.515	34.048.155
Skuldbindingar samtals		<u>1.220.442.525</u>	<u>676.480.972</u>	<u>1.896.923.497</u>
Eignir umfram skuldbindingar		<u>(84.537.038)</u>	<u>(22.625.834)</u>	<u>(107.162.872)</u>
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok		(6,9%)	(3,3%)	(5,6%)
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun		12,2%	(10,7%)	3,5%

Skýringar

1. Almennar upplýsingar um sjóðinn

Lífeyrissjóðurinn starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins og með hliðsjón af lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

Sjóðurinn rekur sameignardeild og fjórar séreignarleiðir, þ.e. Verðbréfaleið, Ævileið I, Ævileið II og Ævileið III. Verðbréfaleiðin er ávöxtuð samhliða sameignardeild sjóðsins. Eignasamsetning ævileiðanna byggir á eignasamsetningu sem gera má ráð fyrir að hafi mismikla vænta ávöxtun og áhættu. Markmið með mismunandi eignasamsetningu milli leiða er að mæta ólíkum þörfum sjóðfélaga svo sem aldri og áhættuþoli. Í deildaskiptu yfirliti og kennitöluyfirliti má finna upplýsingar um séreignardeildir sjóðsins.

2. Reikningsskilaaðferðir

2.1. Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Hér fyrir neðan er gerð grein fyrir helstu reikningsskilaaðferðum við gerð ársreiknings lífeyrissjóðsins.

2.2. Starfsrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Ársreikningurinn er settur fram í íslenskum krónum, sem er bæði starfsrækslu- og framsetningargjaldmiðill lífeyrissjóðsins. Fjárhæðir eru birtar í þúsundum króna.

2.3. Mat og ákvarðanir

Við gerð reikningsskilanna þurfa stjórnendur að meta ýmis atriði og gefa sér forsendur um mat á eignum, skuldum, tekjum og gjöldum. Þó svo mat þetta sé samkvæmt bestu vitund stjórnenda geta raunveruleg verðmæti þeirra liða sem þannig eru metnir reynst önnur en niðurstaða samkvæmt matinu.

Mat og forsendur eru endurskoðaðar reglulega og eru áhrifin af breytingum færð á því tímabili sem breyting er gerð og jafnframt á síðari tímabilum ef breytingin hefur áhrif á þau.

Stjórnendur hafa gefið sér forsendur um og lagt reikningshaldslegt mat á eftirfarandi liði sem hafa veruleg áhrif á ársreikning sjóðsins:

- i) Gangvirði óskráðra eignarluta í félögum og sjóðum, sjá skýringu 9.
- ii) Tryggingafræðileg staða, sjá skýringu 16.

2.4. Iðgjöld

Árlegt fjárframlag ríkissjóðs til jöfnunar á örorkubyrði lífeyrissjóða er fært undir liðinn sérstök aukaframlög.

Áætluð óinnheimt iðgjöld ásamt dráttarvöxtum eru færð í efnahagsreikningi undir liðnum kröfur á launagreiðendur. Mat þeirra byggist á reynslu liðinna ára og stuðst er við gögn og greiðslur sem fyrir liggja um skil eftir lok reikningsársins.

2.5. Hreinar fjárfestingartekjur

Undir þennan lið eru færðar allar fjárfestingartekjur sjóðsins að frádregnum öllum fjárfestingargjöldum.

Viðskipti í öðrum gjaldmiðlum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður í yfirliti um breytingu á hreinni eign sem og áfallinn gengismunur á eignir í árslok.

a) Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í hlutabréfum og hlutdeildarskírteinum, að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem tilgreind eru í skýringu nr. 7 um fjárfestingargjöld.

Undir þennan lið falla arðgreiðslur, söluhagnaður og sölutap sem og breytingar á gangvirði.

Arðstekjur eru tekjufærðar þegar ákvörðun aðalfundar um arðgreiðslu í viðkomandi félögum liggur fyrir.

Í skýringu 5.1 má sjá hreinar fjárfestingartekjur 20 stærstu fjárfestinga sjóðsins í félögum og sjóðum.

b) Hreinar tekjur af skuldabréfum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum, að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem tilgreind eru í skýringu nr. 7 um fjárfestingargjöld.

Hér eru færðar vaxtatekjur, verðbætur og lántökupóknanir af skuldabréfum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til hækkunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld.

Hér undir er einnig færð varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna tapshættu sem er fyrir hendi á reiknings-skiladegi.

c) Ýmsar fjárfestingartekjur

Undir liðinn ýmsar fjárfestingartekjur falla m.a. tekjur af fullnustueignum sjóðsins.

d) Fjárfestingargjöld

Undir þennan lið eru færð fjárfestingargjöld og þóknanir til fjármálafyrirtækja vegna umsýslu og vörslugjalda. Í skýringu nr. 7 er greint frá áætlaðri umsýsluþóknun vegna fjárfestinga sjóðsins í innlendum og erlendum sjóðum.

2.6. Rekstrarkostnaður

Allur skrifstofu- og stjórnunarkostnaður lífeyrissjóðsins fellur undir rekstrarkostnað, þ.m.t. launakostnaður starfsmanna sjóðsins. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til. Frá rekstrarkostnaði dregst þóknun til sjóðsins vegna innheimtu gjalda fyrir stéttarfélög.

2.7. Fjárfestingar

Fjárfestingar eru fjármálagerningar samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfavíðskipti nr. 108/2007. Fjárfestingar sjóðsins samstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum og öðrum fjárfestingum.

Stjórnendur ákvarða flokkun fjárfestinga þegar þær eru færðar í upphafi og endurmeta þessa flokkun á hverjum reikningsskiladegi.

a) Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagerningar, aðrir en útlán til sjóðfélaga og skuldabréf sem haldið er til gjalddaga, eru metnir á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur. Útlán til sjóðfélaga og skuldabréf, sem sjóðurinn tilgreinir að verði haldið til gjalddaga, eru færð á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við upphaflega ávöxtunarkröfu og aðferð virkra vaxta.

Gangvirði fjármálagerninga sem skráðir eru á skipulegum verðbréfamarkaði er markaðsverð í árslok, en gangvirði annarra fjárfestinga (óskráðra) í þessum flokki byggist á verðmatsaðferðum sem lýst er í skýringu nr. 18. Í þeirri skýringu eru jafnframt upplýsingar um stigskiptingu gangvirðis samkvæmt verðmatsaðferðum.

b) Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru hlutabréf og hlutdeildarskírteini sjóða. Þessi flokkur fjárfestinga er færður á gangvirði.

Skýringar

c) Skuldabréf

Undir skuldabréf eru færð öll skuldabréf, bæði verðbréf sem eru á afskrifuðu kostnaðarverði og gangvirði. Undir þennan flokk falla jafnframt útlán. Skuldabréf og útlán eru færð með áföllnum vöxtum, verðbótum og gengismun í árslok. Verðbætur miðast við viðeigandi vísitölu næsta mánaðar eftir lok reikningsárs. Í skýringu nr. 18 er gerð nánari grein fyrir skiptingu skuldabréfa eftir reikningshaldslegri meðhöndlun.

d) Niðurfærsla skuldabréfa og útlána

Við mat á útlánum og skuldabréfum sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði er tekið tillit til tapsáhættu vegna óvissu um innheimtu sem kann að vera fyrir hendi á reikningsskiladegi í samræmi við settar reiknings-skilareglur. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður niðurfærslureikningur til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Við niðurfærsluna hafa sérstakar áhættur verið metnar jafnframt því sem reiknuð er almenn niðurfærsla. Niðurfærslureikningurinn er dreginn frá stöðu skuldabréfa og útlána til sjóðfélaga í árslok.

e) Aðrar fjárfestingar

Undir aðrar fjárfestingar eru færðar allar fjárfestingar sem ekki falla undir liði sem taldir eru upp hér að ofan. Hér eru meðal annars færðar húseignir og lóðir sem tekin voru yfir til fullnustu greiðslu. Fullnustueignir eru færðar á gangvirði eða kostnaðarverði hvort sem lægra reynist á reikningsskiladegi. Í skýringu nr. 11 er gerð nánari grein fyrir þessum lið.

2.8. Kröfur

Kröfur eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Á hverjum reikningsskiladegi eru kröfur metnar með hliðsjón af tapsáhættu og fært til lækkunar á kröfunum samkvæmt niðurstöðu slíks mats.

2.9. Varanlegir rekstrarfjármunir og óefnislegar eignir

Fasteignir og aðrir varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádragnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundradshluti af kostnaðarverði og greinast þannig: Fasteign undir starfsemi sjóðsins í Húsi verslunarinnar er afskrifuð um 2%, endurbætur á fasteigninni og innréttingar um 10%, skrifstofutæki ásamt tölvu- og hugbúnaði um 20%.

2.10. Handbært fé

Handbært fé er fært í efnahagsreikning á gangvirði. Handbært fé samkvæmt sjóðstreymi samanstendur af óbundnum bankainnstæðum í íslenskum krónum og erlendum gjaldmiðlum.

2.11. Umreikningur í íslenskar krónur

Eignir og skuldir í erlendri mynt eru umreiknaðar í íslenskar krónur miðað við opinbert skráð viðmiðunargengi Seðlabanka Íslands í árslok.

3. Sérstök aukaframlög

	2023	2022
Árlegt fjárframlag ríkissjóðs til jöfnunar á örorkubyrði lífeyrissjóða	568.460	460.215

4. Lífeyrir

4.1. Heildarfjárhæð lífeyriss

	2023	2022
Ellilífeyrir	26.171.664	19.315.545
Örorkulífeyrir	5.498.304	4.609.073
Makalífeyrir	1.346.165	1.152.479
Barnalífeyrir	179.057	170.637
Samtals úr sameignardeild	33.195.190	25.247.734
Lífeyrir Verðbréfaeild	675.063	686.691
Lífeyrir Ævileið I	198.013	139.955
Lífeyrir Ævileið II	156.492	97.127
Lífeyrir Ævileið III	236.258	172.615
Samtals úr séreignardeild	1.265.826	1.096.388
Heildarfjárhæð lífeyriss	34.461.017	26.344.122

4.2. Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris

Kostnaður vegna örorkumats	15.433	14.575

5. Hreinar fjárfestingartekjur

5.1. Hreinar tekjur af eignarhlutum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Sameignar- deild	Séreignar- deildir	Samtals 2023	Samtals 2022
Arðgreiðslur	5.810.436	131.100	5.941.536	13.054.363
Gangvirðisbreyting vegna innlendra eigna	(5.257.637)	(75.265)	(5.332.902)	(40.318.811)
Gangvirðisbreyting vegna erlendra eigna	80.653.010	1.685.501	82.338.511	(78.156.593)
Gjaldmiðlabreyting	(21.126.972)	(421.337)	(21.548.309)	35.908.102
	60.078.837	1.319.999	61.398.835	(69.512.939)

Hreinar tekjur af eignarhlutum í innlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2023	Arður	Gangvirðis- breyting	Hreinar tekjur samtals 2023	Hreinar tekjur samtals 2022
Marel hf.	24.236.034	117.072	(686.407)	(569.335)	(18.933.205)
Arion banki hf.	20.025.536	1.172.974	211.625	1.384.599	(3.652.341)
Brim hf.	17.556.925	600.631	(1.531.447)	(930.816)	2.993.771
Íslandsbanki hf.	13.787.446	788.561	(1.120.539)	(331.978)	(149.384)
Eimskipafélag Íslands hf.	9.950.862	665.323	(1.104.540)	(439.217)	728.062
Hagar hf.	9.223.260	266.759	785.986	1.052.745	909.616
Kvika banki hf.	7.984.710	188.886	(807.060)	(618.174)	(3.296.838)
Hampiðjan hf.	7.117.761	70.827	1.108.465	1.179.292	189.868
Aðrar eignir	94.058.513	2.070.503	(2.188.986)	(118.483)	(6.053.997)
	203.941.047	5.941.536	(5.332.903)	608.633	(27.264.448)

Skýringar

Hreinar tekjur af eignarhlutum í erlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2023	Áhrif gjaldmiðils	Gangvirðis- breyting	Hreinar tekjur samtals 2023	Hreinar tekjur samtals 2022
iShared Developed World Index Fund *	108.677.123	(4.659.871)	21.753.786	17.093.915	(7.481.445)
Vanguard Global Stock *	82.323.336	(3.529.870)	19.507.879	15.978.009	(10.508.498)
State Street World Index Equity *	38.689.351	(1.658.927)	9.073.696	7.414.769	(6.331.740)
Pimco GIS Income Fund*	27.557.359	(1.788.598)	2.108.778	320.180	0
Vanguard Global Bond Index Fund *	24.414.205	(31.879)	1.018.087	986.208	0
MS Global FI Opportunities Fund *	24.238.846	(115.677)	2.039.760	1.924.083	0
iShared Developed World ESG SIF *	19.089.478	(818.521)	4.124.315	3.305.794	(243.580)
State Street Liquidity LVNAV Fund *	17.433.600	(747.520)	282.356	(465.164)	(12.500)
Össur hf.	15.535.855	(137.717)	(3.517.606)	(3.655.323)	(4.420.512)
Warburg Pincus Global Growth ELP	8.240.140	(353.322)	649.719	296.397	1.391.729
Carlyle Partners VII LP *	7.916.699	(339.453)	555.889	216.436	(86.616)
Global Infrastructure Solution 3 F	7.086.654	(47.087)	415.599	368.512	1.670.296
Aðrar eignir	200.145.735	(7.319.867)	24.326.253	17.006.386	(16.225.625)
	<u>581.348.381</u>	<u>(21.548.309)</u>	<u>82.338.511</u>	<u>60.790.202</u>	<u>(42.248.491)</u>

Samtals hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum 61.398.835 (69.512.939)

* Framangreindir sjóðir eru áhættudreifð alþjóðleg hlutabréfasöfn.

5.2 Hreinar tekjur af skuldabréfum sundurliðast þannig:

Sameignardeild

Skuldabréf sem haldið er til gjaldþaga	Vaxtatekjur og verðbætur	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samtals 2023	Samtals 2022
Ríkisskuldabréf	2.473.395	0	0	2.473.395	2.551.487
Íbúðalánasjóður	7.176.225	0	0	7.176.225	7.802.824
Skuldabréf sveitarfélaga	3.236.232	0	0	3.236.232	3.197.432
Skuldabréf lánastofnana	2.731.021	0	0	2.731.021	2.141.505
Skuldabréf fyrirtækja	6.320.802	(58.246)	0	6.262.556	5.802.695
Skuldabréf fagfjárfestasjóða	585.815	0	0	585.815	907.507
Skuldabréf ýmissa lánasjóða	1.306.301	0	0	1.306.301	896.754
Sjóðfélagalán og önnur veðlán	10.527.032	0	(64.419)	10.462.613	9.148.230
Samtals	<u>34.356.823</u>	<u>(58.246)</u>	<u>(64.419)</u>	<u>34.234.158</u>	<u>32.448.434</u>

Skuldabréf færð á gangvirði	Gangvirðis- breyting	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samtals 2023	Samtals 2022
Ríkisskuldabréf	1.138.614	0	0	1.138.614	(1.675.046)
Íbúðalánasjóður	2.542.147	0	0	2.542.147	(4.043.167)
Skuldabréf lánastofnana	2.014.903	0	0	2.014.903	286.600
Skuldabréf fyrirtækja	(22.065)	0	0	(22.065)	1.852
Samtals	<u>5.673.599</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>5.673.599</u>	<u>(5.429.761)</u>

Samtals tekjur af skuldabréfum	<u>40.030.422</u>	<u>(58.246)</u>	<u>(64.419)</u>	<u>39.907.757</u>	<u>27.018.673</u>

Séreignardeildir

Skuldabréf sem haldið er til gjalddaga	Vaxtatekjur og verðbætur	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samtals 2023	Samtals 2022
Ríkisskuldabréf	41.114	0	0	41.114	42.586
Íbúðalánasjóður	119.287	0	0	119.287	130.235
Skuldabréf sveitarfélaga	53.794	0	0	53.794	53.367
Skuldabréf lánastofnana	45.396	0	0	45.396	35.743
Skuldabréf fyrirtækja	105.068	(968)	0	104.100	96.851
Skuldabréf fagfjárfestasjóða	9.738	0	0	9.738	15.147
Skuldabréf ýmissa lánasjóða	21.714	0	0	21.714	14.967
Sjóðfélagalán og önnur veðlán	174.986	0	(1.071)	173.915	152.691
Samtals	571.097	(968)	(1.071)	569.058	541.587

Skuldabréf færð á gangvirði	Gangvirðis-breyting	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samtals 2023	Samtals 2022
Ríkisskuldabréf	111.264	0	0	111.264	(52.346)
Íbúðalánasjóður	42.257	0	0	42.257	(67.483)
Skuldabréf sveitarfélaga	441	0	0	441	(8.464)
Skuldabréf lánastofnana	114.822	0	0	114.822	20.298
Skuldabréf fyrirtækja	59.077	0	0	59.077	19.928
Skuldabréf ýmissa lánasjóða	16.332	0	0	16.332	(4.216)
Sjóðfélagalán og önnur veðlán	(3.504)	0	0	(3.504)	10.264
Samtals	340.689	0	0	340.689	(82.019)
Samtals tekjur af skuldabréfum	911.786	(968)	(1.071)	909.747	459.568

Sameignardeild og séreignardeildir

Skuldabréf sem haldið er til gjalddaga	Vaxtatekjur og verðbætur	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samtals 2023	Samtals 2022
Ríkisskuldabréf	2.514.509	0	0	2.514.509	2.594.073
Íbúðalánasjóður	7.295.512	0	0	7.295.512	7.933.058
Skuldabréf sveitarfélaga	3.290.026	0	0	3.290.026	3.250.799
Skuldabréf lánastofnana	2.776.417	0	0	2.776.417	2.177.248
Skuldabréf fyrirtækja	6.425.870	(59.215)	0	6.366.655	5.899.546
Skuldabréf fagfjárfestasjóða	595.552	0	0	595.552	922.654
Skuldabréf ýmissa lánasjóða	1.328.015	0	0	1.328.015	911.721
Sjóðfélagalán og önnur veðlán	10.702.017	0	(65.490)	10.636.527	9.300.921
Samtals	34.927.918	(59.215)	(65.490)	34.803.213	32.990.020

Skuldabréf færð á gangvirði	Gangvirðis-breyting	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samtals 2023	Samtals 2022
Ríkisskuldabréf	1.249.878	0	0	1.249.878	(1.727.392)
Íbúðalánasjóður	2.584.403	0	0	2.584.403	(4.110.651)
Skuldabréf sveitarfélaga	441	0	0	441	(8.464)
Skuldabréf lánastofnana	2.129.724	0	0	2.129.724	306.898
Skuldabréf fyrirtækja	37.012	0	0	37.012	21.781
Skuldabréf ýmissa lánasjóða	16.332	0	0	16.332	(4.216)
Sjóðfélagalán og önnur veðlán	(3.504)	0	0	(3.504)	10.264
Samtals	6.014.286	0	0	6.014.286	(5.511.780)
Samtals tekjur af skuldabréfum	40.942.204	(59.215)	(65.490)	40.817.501	27.478.240

Skýringar

5.3. Hreinar tekjur af handbæru fé sundurliðast þannig:

	2023	2022
Gengismunur	268.441	(219.325)
Vaxtatekjur	824.942	282.910
	<u>1.093.383</u>	<u>63.585</u>

6. Ýmsar fjárfestingartekjur

	2023	2022
Tekjur (gjöld) vegna fullnustueigna	0	(665)

7. Fjárfestingargjöld

	Sameignar- deild	Verð- bréfaeild	Ævileið I	Ævileið II	Ævileið III	Samtals 2023	Samtals 2022
Bein fjárfestingargjöld							
Vegna innlendra verðbréfasjóða	0	0	0	0	0	0	0
Vegna innlendra fjárfestingarsjóða	0	0	0	0	0	0	0
Vegna innlendra fagfjárfestingsjóða	0	0	0	0	0	0	0
Vegna erlendra verðbréfasjóða	0	0	0	0	0	0	0
Vegna annarra erlendra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	0	0	0	0	0	0	0
Kaup og sölubóknanir vegna verðbréfavíðskipta	33.021	549	324	273	229	34.396	48.177
Vörslubóknanir	66.889	1.112	0	0	0	68.001	69.510
Umsýslubóknanir vegna útvistunar eignastýringar	393.925	6.548	0	0	0	400.473	418.928
Önnur fjárfestingargjöld	0	0	0	0	0	0	0
	<u>493.835</u>	<u>8.209</u>	<u>324</u>	<u>273</u>	<u>229</u>	<u>502.869</u>	<u>536.615</u>

Áætluð og reiknuð fjárfestingargjöld

Vegna innlendra verðbréfasjóða	0	0	0	0	371	371	1.133
Vegna innlendra fjárfestingarsjóða	3.870	64	1.112	1.288	1.150	7.484	2.251
Vegna innlendra fagfjárfestingsjóða	517.810	8.607	583	401	0	527.401	605.619
Vegna erlendra verðbréfasjóða	891.789	14.824	1.637	662	0	908.912	524.334
Vegna annarra erlendra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	2.266.131	37.669	0	0	0	2.303.800	2.053.446
Kaup og sölubóknanir vegna verðbréfavíðskipta	0	0	0	0	0	0	0
Vörslubóknanir	0	0	0	0	0	0	27.015
Umsýslubóknanir vegna útvistunar eignastýringar	0	0	0	0	0	0	0
Önnur áætluð og reiknuð fjárfestingargjöld	0	0	0	0	0	0	0
	<u>3.679.600</u>	<u>61.164</u>	<u>3.332</u>	<u>2.351</u>	<u>1.521</u>	<u>3.747.968</u>	<u>3.213.798</u>

	Sameignar- deild	Verð- bréfaleið	Ævileið I	Ævileið II	Ævileið III	Samtals 2023	Samtals 2022
Fjárfestingargjöld samtals							
Vegna innlendra verðbréfasjóða ...	0	0	0	0	371	371	1.133
Vegna innlendra fjárfestingarsjóða .	3.870	64	1.112	1.288	1.150	7.484	2.251
Vegna innlendra fagfjárfestasjóða .	517.810	8.607	583	401	0	527.401	605.619
Vegna erlendra verðbréfasjóða	891.789	14.824	1.637	662	0	908.912	524.334
Vegna annarra erlendra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	2.266.131	37.669	0	0	0	2.303.800	2.053.446
Kaup og sölubóknanir vegna verðbréfaviðskipta	33.021	549	324	273	229	34.396	48.177
Vörslubóknanir	66.889	1.112	0	0	0	68.001	96.526
Umsýslubóknanir vegna útvistunar eignastýringar	393.925	6.548	0	0	0	400.473	418.928
Önnur fjárfestingargjöld	0	0	0	0	0	0	0
	<u>4.173.435</u>	<u>69.373</u>	<u>3.656</u>	<u>2.624</u>	<u>1.750</u>	<u>4.250.838</u>	<u>3.750.414</u>

Heildareign í sjóðum að meðaltali á árinu

Innlendir verðbréfasjóðir	0	0	0	0	92.655	92.655	401.108
Innlendir fjárfestingarsjóðir	2.025.031	33.661	274.712	241.980	283.454	2.858.838	253.618
Innlendir fagfjárfestasjóðir	34.105.726	566.923	25.611	17.609	0	34.715.869	35.702.925
Erlendir verðbréfasjóðir	392.656.974	6.526.944	1.170.821	452.239	0	400.806.978	300.253.505
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	118.348.115	1.967.243	0	0	0	120.315.358	104.423.694
Önnur erlend verðbréfasöfn	87.673.226	1.457.349	0	0	0	89.130.575	81.088.834
Heildareign í sjóðum að meðaltali á árinu	<u>634.809.072</u>	<u>10.552.120</u>	<u>1.471.144</u>	<u>711.828</u>	<u>376.109</u>	<u>647.920.273</u>	<u>522.123.684</u>

Hlutfall fjárfestingargjalda alls af meðaleign

Innlendir verðbréfasjóðir	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,40%	0,40%	0,28%
Innlendir fjárfestingarsjóðir	0,19%	0,19%	0,40%	0,53%	0,41%	0,26%	0,89%
Innlendir fagfjárfestasjóðir	1,52%	1,52%	2,28%	2,28%	0,00%	1,52%	1,70%
Erlendir verðbréfasjóðir	0,23%	0,23%	0,14%	0,15%	0,00%	0,23%	0,17%
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	1,91%	1,91%	0,00%	0,00%	0,00%	1,91%	1,97%
Önnur erlend verðbréfasöfn	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Samtals	<u>0,66%</u>	<u>0,66%</u>	<u>0,25%</u>	<u>0,37%</u>	<u>0,47%</u>	<u>0,66%</u>	<u>0,72%</u>

Skýringar

8. Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður

	2023	2022
Laun	920.317	813.827
Launatengd gjöld	223.927	216.816
Sjóðfélagayfirlit og kynningarstarfsemi	102.083	46.577
Upplýsingaveitur	80.689	66.958
Aðkeypt þjónusta	196.453	173.020
Endurskoðendur og tryggingafræðingur	43.375	40.357
Fjármálaeftirlitið	42.699	36.962
Gjald til Landssamtaka lífeyrissjóða ofl.	30.337	26.291
Gjald til Umboðsmanns skuldara	6.105	7.093
Rekstur húsnæðis og afskriftir fasteignar, innbús og rekstrarfjármuna	98.075	81.413
Ýmiss skrifstofu- og rekstrarkostnaður	118.796	112.961
Samtals	1.862.856	1.622.275
Endurgreiddur kostnaður vegna innheimtu gjalda fyrir stéttarfélög	(144.582)	(125.733)
	<u>1.718.274</u>	<u>1.496.542</u>
Starfsmenn í árslok	59	57
Stöðugildi á árinu	57,6	54,2

Heildarlaun, hlunnindi og þóknarir til stjórnar, endurskoðunarnefndar og stjórnenda auk viðbótarframlags til lífeyrissparnaðar til stjórnenda sundurliðast þannig:

	2023	2022
Stefán Sveinbjörnsson, stjórnarformaður og f.v. formaður endurskoðunarnefndar	6.579	5.158
Jón Ólafur Halldórsson, varaformaður og formaður endurskoðunarnefndar	4.320	4.931
Árni Stefánsson, stjórnarmaður og í endurskoðunarnefnd	3.450	2.466
Bjarni Þór Sigurðsson, stjórnarmaður	2.666	2.466
Guðrún Ragna Garðarsdóttir, stjórnarmaður frá mars 2023	2.666	2.064
Helga Ingólfssdóttir, stjórnarmaður	2.666	2.466
Sigrún Helgadóttir, stjórnarmaður	2.666	2.466
Sunna Jóhannsdóttir, stjórnarmaður frá janúar 2023	2.666	0
Guðný Rósa Þorvarðardóttir, f.v. stjórnarmaður	0	595
Guðrún Johnsen, f.v. stjórnarmaður	208	2.466
Varamenn í stjórn	1.169	1.124
Margret Flóvenz, endurskoðunarnefnd	783	730
Anna G. Sverrisdóttir, í endurskoðunarnefnd til mars 2022	0	730
Framkvæmdastjóri	40.677	39.743
Yfirlögfræðingur og staðgengill framkvæmdastjóra	34.223	32.078
Forstöðumaður eignastýringar	32.785	30.336
Forstöðumaður upplýsingatækniáviðs	29.117	27.763
Forstöðumaður áhættustýringar	28.056	26.177
	<u>194.697</u>	<u>183.759</u>

Á ársfundi lífeyrissjóðsins 2023 var samþykkt að mánaðarlaun aðalmanns í stjórn sjóðsins verða kr. 225.065, laun stjórnarformanns verða tvöföld laun aðalmanns og laun varaformanns verða ein og hálf laun aðalmanns. Varamenn fá greidd hálf mánaðarlaun aðalmanns fyrir hvern fund sem þeir sitja. Þá fá varamenn jafnframt greiddar kr. 33.760 á mánuði. Laun á ári fyrir setu í endurskoðunarnefnd verða kr. 848.412 og fær formaður tvöföld þau laun.

Jón Ólafur Halldórsson er studdur af sjóðnum til setu í stjórn Landssamtaka lífeyrissjóða (LL) og þáði laun á árinu 2023 að fjárhæð 3.180 þús. kr. sem greidd voru af LL og eru ekki innifalin í framangreindum launum.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Þóknun til endurskoðunarfélags sem annast ytri endurskoðun fyrir sjóðinn:		
Endurskoðun og önnur staðfestingarvinna	16.748	16.630
Önnur þjónusta	250	1.177
	<u>16.998</u>	<u>17.807</u>
Þóknun til endurskoðunarfélags sem annast innri endurskoðun fyrir sjóðinn: ...		
Innri endurskoðun	7.986	7.565
Önnur þjónusta	1.597	1.189
	<u>9.583</u>	<u>8.754</u>
Þóknun til tryggingastærðfræðings sjóðsins:		
Útreikningur á tryggingafræðilegri stöðu	4.861	3.376
Önnur þjónusta	11.933	10.420
	<u>16.794</u>	<u>13.796</u>

9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

	<u>Sameignar- deild</u>	<u>Séreignar- deildir</u>	<u>Samtals 2023</u>	<u>Samtals 2022</u>
Skráð innlend hlutabréf	150.525.488	3.482.880	154.008.368	156.231.324
Óskráð innlend félög og hlutdeildarskírteini	21.913.151	1.380.902	23.294.053	25.690.105
Innlendir sjóðir með áskriftarfyrirkomulagi	26.203.066	435.561	26.638.627	23.715.207
Erlendir eignarhlutar	110.257.050	1.832.754	112.089.804	103.112.361
Hlutdeildarskírteini í skráðum hlutabréfasjóðum ...	243.421.263	5.683.643	249.104.906	274.619.895
Hlutdeildarskírteini í skráðum skuldabréfasjóðum ..	92.001.479	1.781.100	93.782.579	16.703.294
Erlendir sjóðir með áskriftarfyrirkomulagi	124.304.833	2.066.258	126.371.091	111.901.902
	<u>768.626.330</u>	<u>16.663.098</u>	<u>785.289.428</u>	<u>711.974.088</u>

Skýringar

	2023			2022		
	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð
Skráð innlend hlutabréf:						
Marel hf.	24.236.034	6,7%	(5.567.412)	24.646.698	6,5%	(5.843.155)
Arion banki hf.	20.025.536	9,0%	9.186.570	20.706.707	9,1%	10.079.366
Brim hf.	17.556.925	10,7%	5.718.261	19.235.948	10,9%	5.865.837
Íslandsbanki hf.	13.787.446	6,2%	13.023.226	15.112.214	6,3%	13.227.455
Eimskipafélag Íslands hf.	9.950.862	12,3%	2.957.634	11.153.245	12,3%	3.055.477
Hagar hf.	9.223.260	10,4%	3.617.351	8.703.966	10,5%	3.884.043
Kvika banki hf.	7.984.710	9,6%	6.808.310	8.593.171	9,2%	6.609.711
Hampiðjan hf.	7.117.761	8,0%	1.544.872	5.835.382	9,9%	1.370.959
Festi hf.	6.822.791	10,9%	(254.200)	6.053.947	10,6%	(257.385)
Reitir fasteignafélag hf.	6.679.997	10,6%	3.598.780	7.341.034	10,7%	3.854.158
Sildarvinnslan hf.	5.837.748	3,0%	4.845.876	5.354.559	2,4%	3.438.527
Reginn fasteignafélag hf.	4.638.027	10,7%	1.868.028	5.290.161	10,6%	1.863.539
Ísfélag hf.	4.503.391	3,4%	4.407.231	0	0,0%	0
Ölgerðin Egill Skallagríms hf.	3.776.905	8,8%	2.448.526	1.735.355	5,9%	1.696.205
Sjóvá Almennar hf.	3.082.859	6,5%	(41.945)	2.747.465	6,8%	179.566
Eik fasteignafélag hf.	2.670.786	6,7%	828.204	3.160.396	7,8%	1.291.458
Síminn hf.	2.159.110	7,8%	(2.157.909)	4.849.083	10,3%	(889.482)
Vátryggingarfélag Íslands hf.	1.962.878	6,0%	314.164	1.936.125	6,5%	309.941
Sýn hf.	904.948	7,6%	21.687	1.136.458	7,1%	15.273
Nova Klúbburinn hf.	358.241	2,3%	454.131	374.111	2,3%	444.467
Origo hf.	0	0,0%	0	1.398.309	10,1%	158.213
Önnur félög, undir 2% eignarhlutur ..	728.155	0,0%	0	866.992	0,0%	0
	<u>154.008.370</u>			<u>156.231.326</u>		

Óskráð innlend félög og hlutdeildarskirteini:

Jarðvarmi slhf.	6.806.262	20,0%	3.794.269	6.097.138	19,9%	3.219.262
Eyrir Invest hf.	4.763.160	11,2%	2.449.250	7.032.630	11,2%	2.449.250
Blávarmi slhf.	4.369.571	19,9%	3.582.580	4.369.571	19,9%	3.582.580
Landsbréf–Hvatning slhf.	2.303.006	18,2%	1.534.526	2.128.833	18,2%	1.534.526
Landeldi hf.	1.500.000	6,0%	1.500.000	0	0,0%	0
KFM Eignarhaldsfélag slhf.	1.132.137	20,0%	1.120.000	1.120.000	20,0%	1.120.000
FÍ Eignarhaldsfélag slhf.	1.061.936	19,9%	950.242	1.011.170	19,9%	950.242
Kvika – Lausafjárjóður	197.611	0,8%	96.453	1.509.302	8,9%	1.494.972
Eldey Holdco hf.	196.978	14,9%	208.946	208.946	14,9%	208.946
IS Úrvalsvisitölusjóðurinn	184.723	8,6%	179.999	0	0,0%	0
Kvika – Iceland Fixed Income Fund ..	122.262	2,8%	(267.106)	891.391	10,8%	438.408
IS Veltusafn	96.378	1,3%	46.270	793.033	7,9%	780.000
Verðbréfamíðstöð Íslands hf.	19.035	1,4%	77.494	19.035	2,8%	77.494
IG Rest hf.	15.636	19,9%	25.051	18.822	19,9%	25.051
VI hf.	1.225	10,0%	400	1.225	10,0%	400
Blávarmi GP hf.	765	19,9%	798	765	19,9%	798
Jarðvarmi GP hf.	621	14,9%	618	621	14,9%	618
Sunnuvellir slhf.	0	20,0%	800	0	20,0%	800
BG12 slhf.	0	0,0%	0	50.772	14,9%	64.192
BG12 GP hf.	0	0,0%	0	42	14,9%	598
Aðrir verðbréfasjóðir, undir 2% eignarh. .	522.748	0,0%	0	436.809	0,0%	0
	<u>23.294.054</u>			<u>25.690.105</u>		

	2023			2022		
	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð
Innlendir sjóðir með áskriftarfyrirkomulagi **						
Frumtak 2 slhf.	2.677.013	19,9%	1.021.906	2.978.509	19,9%	992.456
IS Fyrirtækjalánasjóður hs.	2.100.246	20,0%	1.939.285	956.946	20,0%	929.074
VEX I slhf.	1.701.042	18,4%	1.646.788	939.965	18,3%	1.005.712
Umbreyting II slhf.	1.681.898	18,0%	1.579.950	585.900	18,0%	585.900
Veðskuldabréfasjóður IV VIV II	1.507.343	20,0%	1.199.214	1.178.887	20,0%	999.345
SÍA IV slhf.	1.482.970	15,1%	1.490.528	1.435.895	15,1%	1.388.716
SÍA III slhf.	1.360.265	13,9%	261.295	1.890.169	13,9%	1.140.823
Brunnur vaxtarsjóður slhf.	1.298.103	19,9%	764.160	977.513	19,9%	547.028
Landsbréf veðskuldabréfasjóður II .	1.297.096	20,0%	1.051.526	1.055.531	20,0%	936.330
Horn IV slhf.	1.257.036	10,0%	1.315.219	326.212	10,0%	353.594
Horn III slhf.	1.219.099	19,9%	583.210	2.219.694	19,9%	1.674.439
Umbreyting slhf.	1.158.532	15,0%	431.401	815.406	15,0%	431.401
Crowberry I slhf.	1.080.361	18,2%	580.529	1.002.941	18,2%	528.349
Edda slhf.	775.278	20,0%	280.945	701.535	20,0%	267.612
Freyja framtakssjóður slhf.	744.156	15,0%	838.080	706.022	15,0%	825.480
Brunnur vaxtarsjóður II slhf.	647.555	19,3%	663.673	517.010	19,3%	547.028
ACF III	755.265	15,4%	600.000	621.030	15,4%	600.000
Frumtak 3 slhf.	550.941	17,9%	613.083	311.752	17,9%	341.786
105 Miðborg slhf.	543.004	11,3%	416.250	532.018	11,3%	416.250
Landsbréf ITF slhf.	445.360	14,6%	324.578	642.946	14,6%	529.881
Innviðir II slhf.	425.280	19,3%	484.098	484.098	19,3%	484.098
Kjölfesta slhf.	367.512	20,0%	343.952	362.135	20,0%	343.952
Akur fjárfestingar slhf.	333.580	19,9%	232.784	784.193	19,9%	609.188
Eyrir vöxtur slhf.	311.912	15,1%	346.000	194.276	15,0%	210.000
Eyrir Sprotar slhf.	288.608	18,7%	1.129.811	776.371	18,7%	1.129.811
Crowberry II slhf.	269.259	10,2%	305.586	109.086	13,5%	140.168
Veðskuldabréfasjóður IV	196.560	12,4%	100.000	179.010	12,4%	100.000
Landsbréf veðskuldabréfasjóður slhf. .	162.065	19,9%	(91.523)	141.559	19,9%	(91.042)
Veðskuld slhf.	796	19,9%	(139.283)	111.067	19,9%	(139.283)
SÍA III GP hf.	492	13,9%	557	492	13,9%	557
Frumtak slhf.	0	0,0%	0	139.187	9,9%	97.227
Auður I fagfjárf.sjóður slhf	0	0,0%	0	37.854	9,4%	(46.317)
Önnur félög, undir 2% eignarhlutur ..	0	0,0%	0	0	0,0%	0
	<u>26.638.627</u>			<u>23.715.209</u>		

Alls eignarhl. í innlendum félögum og sjóðum 203.941.051 205.636.640

Skýringar

	2023			2022		
	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð
Erlendir eignarhlutar:						
Bein erlend hlutabréfaeign:		*			*	
MFS sérgreint safn	48.548.470		21.487.850	42.889.594		21.487.850
Morgan Stanley	25.061.677		15.901.381	21.877.537		15.901.381
EFGAM sérgreint safn	22.690.354		22.655.440	18.733.742		22.655.440
Össur hf.	15.535.855	6,7%	10.177.089	19.361.632	6,7%	10.347.543
Schroder Investment Management ..	253.447		(50.171.316)	249.856		(50.171.316)
	<u>112.089.803</u>			<u>103.112.361</u>		

* Á ekki við, því um er að ræða sérgreind hlutabréfasöfn í eigu sjóðsins.

Hlutdeildarskírteini í erlendum hlutabréfasjóðum með skráðar undirliggjandi eignir:

iShares Developed World Index Fund	108.677.123	4,4%	86.426.045	91.583.207	4,7%	86.426.045
Vanguard Global Stock	82.323.336	3,6%	12.415.379	99.497.261	5,6%	45.567.312
State Street World Index Equity	38.689.351	6,1%	30.012.751	51.325.141	8,1%	50.063.311
iShares Developed World ESG SIF	19.089.478	4,4%	16.027.265	15.783.684	5,6%	16.027.265
MFS Meridian – Global Equity Fund	0	0,0%	0	9.899.896	2,2%	(405.870)
MFS Meridian – Global Concentrated Fund	0	0,0%	0	6.289.500	7,2%	(5.362.570)
Aðrir hlutabréfasjóðir, undir 2% eignarhlutur	325.618	0,0%	0	241.205	0,0%	0
	<u>249.104.906</u>			<u>274.619.894</u>		

Hlutdeildarskírteini í erlendum skuldabréfasjóðum með skráðar undirliggjandi eignir:

Morgan Stanley Global FI Opportunities Fund	24.238.846	4,7%	22.326.100	0	0,0%	0
Skuldabréfasjóðir, undir 2% eignarhlutur	69.543.733		50.670.906	16.703.294		15.933.686
	<u>93.782.579</u>			<u>16.703.294</u>		

	2023			2022		
	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð
Erlendir sjóðir með áskriftarfyrirkomulagi **						
Global Infrastructure Solutions 3 F. ...	7.086.654	6,0%	3.712.122	6.811.778	6,2%	3.805.759
KKR Americas Fund XII	6.555.690	3,9%	1.823.969	7.005.255	3,5%	2.832.742
Thoma Bravo Fund XIV-A Global, L.P. ...	6.529.864	0,5%	5.222.202	5.857.327	1,8%	6.022.141
AlpInvest Co-Investment Fund VIII ..	6.491.437	4,0%	5.736.825	3.632.708	8,1%	3.054.506
AlpInvest LIVE C.V.	6.067.587	100,0%	3.192.408	5.256.346	97,5%	2.997.044
Global Infrastructure Solutions 4 F. .	5.827.762	5,7%	4.842.284	3.975.059	5,7%	3.309.172
Partners Group Direct Equity IV	5.796.402	5,3%	4.846.432	5.595.504	5,3%	4.839.883
Metrop. Real Estate Sec. Fund	3.901.992	17,9%	3.327.543	4.363.783	17,9%	3.385.220
Macquaire Asia-Pacific 3	3.763.999	6,1%	3.618.258	3.490.895	1,2%	3.622.230
Morgan Stanley PMF VI	3.431.394	5,6%	187.837	3.827.161	5,6%	387.097
KKR Global Infrastructure Investors III .	3.420.503	4,5%	2.366.912	3.135.095	4,5%	2.389.237
Clearlake Capital Partners VI	3.080.414	0,2%	1.759.049	2.998.259	0,2%	1.839.819
PE Co-Inv. Partners	3.071.230	12,9%	(857.101)	3.721.861	12,9%	(512.134)
AlpInvest Secondaries Fund	2.009.690	16,4%	425.069	2.124.445	6,7%	510.352
Aberdeen Asia Fund	1.012.857	15,8%	(777.241)	1.171.457	15,8%	(521.987)
Partners Group Asia Pacific 2007 ...	217.795	3,4%	(1.137.037)	748.563	3,4%	(955.335)
Schroder Private Equity F III	217.136	12,0%	(4.080.655)	521.008	7,1%	(3.283.656)
Vintage V Europe LP	144.323	23,5%	(1.851.113)	157.771	23,5%	(1.851.113)
Morgan Stanley PMF III	143.040	5,2%	(4.533.258)	149.174	5,2%	(4.533.258)
Morgan Stanley PMF IV	123.384	2,6%	(1.199.808)	316.318	2,6%	(1.089.743)
Aberdeen Diamond PE III	96.135	4,5%	(442.543)	126.983	3,1%	(417.252)
Schroder Private Equity F II	88.360	3,0%	(1.591.033)	88.947	3,0%	(1.591.033)
Schroder Private Equity F I	50.942	4,0%	(1.118.733)	51.280	4,0%	(1.118.728)
Francisco Partners VII-C, L.P.	45.968	6,6%	47.601	0	0,0%	0
Morgan Stanley Emerging PMF I	35.192	7,1%	(1.050.148)	37.525	7,1%	(1.050.148)
Morgan Stanley GSOF	28.832	3,9%	(1.410.426)	529.950	3,9%	(999.013)
Aðrir framtakssjóðir, eignarhlutur undir 2%	57.132.508	0,0%	0	46.207.451	0,0%	0
	<u>126.371.090</u>			<u>111.901.903</u>		
Alls eignarhlutir í erlendum félögum og sjóðum	581.348.378			506.337.452		
Eignarhlutir í félögum og sjóðum samtals	<u>785.289.427</u>			<u>711.974.092</u>		

Kostnaðarverð í framangreindum töflum er skilgreint sem kaupverð að frádregnu söluverði í viðkomandi félagi eða sjóði. Þannig er ekki tekið tillit til arðgreiðslna sem myndu annars koma til lækkunar á kostnaðarverði.

** Í tilfalli innlendra og erlendra sjóða með áskriftarfyrirkomulagi er kostnaðarverð skilgreint sem kaupverð að frádregnu söluverði og endurgreiðslum.

Sjóðurinn á ekki eignaraðild að félagi þar sem um er að ræða ótakmarkaða ábyrgð, né þar sem um er að ræða dóttur- eða hlutdeildarfélag.

Skýringar

10. Skuldabréf

Sameignardeild	Skuldabréf haldið til gjaldþaga	Skuldabréf færð á gangvirði	Samtals 2023	Samtals 2022
Skuldabréf:				
Ríkisskuldabréf	35.876.964	31.368.700	67.245.664	72.412.281
Íbúðalánasjóður	57.719.471	27.071.294	84.790.765	84.941.927
Skuldabréf sveitarfélaga	31.706.034	0	31.706.034	27.009.852
Skuldabréf lánastofnana	40.028.867	33.251.781	73.280.648	65.462.810
Skuldabréf fyrirtækja	70.185.661	698.034	70.883.695	57.601.810
Varúðarniðurfærsla fyrirtækjaskuldabréfa	(1.319.609)	0	(1.319.609)	(1.319.521)
Skuldabréf fagfjárfestasjóða	5.684.779	0	5.684.779	5.676.475
Ýmsir lánasjóðir	15.635.978	0	15.635.978	10.882.893
Samtals	255.518.145	92.389.809	347.907.954	322.668.527
Útlán greinast þannig:				
Útlán til sjóðfélaga	121.578.976	0	121.578.976	107.478.956
Önnur útlán	5.727.722	0	5.727.722	5.519.535
Varúðarniðurfærsla veðskuldabréfa	(1.303.145)	0	(1.303.145)	(1.264.954)
Samtals	126.003.553	0	126.003.553	111.733.537
	<u>381.521.698</u>	<u>92.389.809</u>	<u>473.911.507</u>	<u>434.402.064</u>

Séreignardeild	Skuldabréf haldið til gjaldþaga	Skuldabréf færð á gangvirði	Samtals 2023	Samtals 2022
Skuldabréf:				
Ríkisskuldabréf	596.365	2.837.348	3.433.713	3.022.516
Íbúðalánasjóður	959.442	449.993	1.409.435	1.417.742
Skuldabréf sveitarfélaga	527.034	339.981	867.015	789.411
Skuldabréf lánastofnana	665.380	2.524.930	3.190.310	2.502.393
Skuldabréf fyrirtækja	1.166.662	847.798	2.014.460	1.779.726
Varúðarniðurfærsla fyrirtækjaskuldabréfa	(21.935)	0	(21.935)	(22.024)
Skuldabréf fagfjárfestasjóða	94.495	0	94.495	94.744
Ýmsir lánasjóðir	259.909	363.143	623.052	390.795
Samtals	4.247.352	7.363.193	11.610.545	9.975.303
Útlán greinast þannig:				
Útlán til sjóðfélaga	2.020.948	0	2.020.948	1.793.901
Önnur útlán	95.209	94.662	189.871	195.804
Varúðarniðurfærsla veðskuldabréfa	(21.662)	0	(21.662)	(21.113)
Samtals	2.094.495	94.662	2.189.157	1.968.592
	<u>6.341.847</u>	<u>7.457.855</u>	<u>13.799.702</u>	<u>11.943.895</u>

Sameignardeild og séreignardeildir	Skuldabréf haldið til gjalds	Skuldabréf færð á gangvirði	Samtals 2023	Samtals 2022
Skuldabréf:				
Ríkisskuldabréf	36.473.329	34.206.048	70.679.377	75.434.797
Íbúðalánasjóður	58.678.914	27.521.287	86.200.201	86.359.668
Skuldabréf sveitarfélaga	32.233.068	339.981	32.573.049	27.799.264
Skuldabréf lánastofnana	40.694.247	35.776.711	76.470.958	67.965.203
Skuldabréf fyrirtækja	71.352.323	1.545.832	72.898.155	59.381.536
Varúðarniðurfærsla fyrirtækjaskuldabréfa	(1.341.545)	0	(1.341.545)	(1.341.545)
Skuldabréf fagfjárfestasjóða	5.779.274	0	5.779.274	5.771.220
Ýmsir lánasjóðir	15.895.888	363.143	16.259.031	11.273.688
Samtals	259.765.498	99.753.002	359.518.500	332.643.831
Útlán greinast þannig:				
Útlán til sjóðfélaga	123.599.923	0	123.599.923	109.272.857
Önnur útlán	5.822.931	94.662	5.917.593	5.715.339
Varúðarniðurfærsla veðskuldabréfa	(1.324.807)	0	(1.324.807)	(1.286.067)
Samtals	128.098.047	94.662	128.192.709	113.702.129
	387.863.545	99.847.664	487.711.211	446.345.960

Gangvirði skuldabréfa sem haldið er til gjalddaga í árslok 2023

	Bókfært verð	Gangvirði	Gangvirði umfram bókfært verð
Ríkisskuldabréf	36.473.329	34.680.657	(1.792.672)
Íbúðalánasjóður	58.678.914	60.727.862	2.048.948
Skuldabréf sveitarfélaga	32.233.068	31.227.458	(1.005.610)
Skuldabréf lánastofnana	40.694.247	39.002.072	(1.692.175)
Skuldabréf fyrirtækja	70.010.779	65.598.311	(4.412.468)
Skuldabréf fagfjárfestasjóða	5.779.274	5.871.658	92.384
Ýmsir lánasjóðir	15.895.888	14.883.091	(1.012.797)
Samtals	259.765.499	251.991.109	(7.774.390)
Útlán greinast þannig:			
Útlán til sjóðfélaga	122.275.117	122.275.117	0
Önnur útlán	5.822.931	5.660.415	(162.516)
Samtals	128.098.048	127.935.532	(162.516)
	387.863.547	379.926.641	(7.936.906)

Skýringar

Gangvirði skuldabréfa sem haldið er til gjalddaga í árslok 2022

	Bókfært verð	Gangvirði	Gangvirði umfram bókfært verð
Ríkisskuldabréf	40.250.620	39.647.366	(603.254)
Íbúðalánasjóður	58.867.253	62.574.720	3.707.467
Skuldabréf sveitarfélaga	27.460.666	28.486.071	1.025.405
Skuldabréf lánastofnana	35.024.660	33.910.820	(1.113.840)
Skuldabréf fyrirtækja	56.477.196	56.124.141	(353.055)
Skuldabréf fagfjárfestasjóða	5.771.220	5.475.907	(295.313)
Ýmsir lánasjóðir	11.064.536	10.462.100	(602.436)
Samtals	234.916.151	236.681.125	1.764.974
Útlán greinast þannig:			
Útlán til sjóðfélaga	107.986.790	107.986.790	0
Önnur útlán	5.611.660	5.611.660	0
Samtals	113.598.450	113.598.450	0
	<u>348.514.601</u>	<u>350.279.575</u>	<u>1.764.974</u>

Breyting á niðurfærslu skuldabréfa greinist þannig:

	2023	2022
Niðurfærsla 1.1.	2.627.611	2.321.242
Endanlega afskrifað á árinu	(26.750)	(13.566)
Breyting á niðurfærslu (sjá skýringu 5.2.)	65.490	319.935
Niðurfærsla 31.12.	<u>2.666.351</u>	<u>2.627.611</u>

11. Aðrar fjárfestingar

	2023	2022
Fullnustueignir	<u>0</u>	<u>0</u>

Í árslok 2023 voru engar fullnustueignir í eigu sjóðsins.

12. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

	2023	2022
Fjárfestingar skiptast þannig niður á gjaldmiðla:		
ISK	689.995.002	650.535.082
USD	398.260.631	316.156.369
EUR	75.182.121	67.157.293
GBP	24.902.337	25.857.048
JPY	21.246.487	23.000.816
DKK	18.397.070	22.148.530
Aðrir gjaldmiðlar	45.016.990	53.464.910
	<u>1.273.000.638</u>	<u>1.158.320.048</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:	54,2%	56,2%
Eignir í íslenskum krónum	45,8%	43,8%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	<u>100%</u>	<u>100%</u>

13. Kröfur

	2023	2022
Kröfur á launagreiðendur:		
Áætluð óinnheimt iðgjöld	4.111.000	3.626.000
Aðrar kröfur á launagreiðendur	351.557	62.203
	<u>4.462.557</u>	<u>3.688.203</u>
Aðrar kröfur:		
Ógreitt örorkuframlag frá ríkissjóði	568.460	0
Ógreiddar skammtímakröfur vegna verðbréfa ofl.	2.450	3.520
	<u>570.910</u>	<u>3.520</u>
	<u>5.033.467</u>	<u>3.691.723</u>

14. Varanlegir rekstrarfjármunir

Bókfært verð greinist þannig:

	Fasteign til eigin nota	Innréttingar	Skrifstofu- og tölvubúnaður	Samtals 2023	Samtals 2022
Heildarverð í ársbyrjun	412.910	412.448	125.149	950.507	878.680
Viðbætur á árinu	0	274.249	7.720	281.969	71.826
Afskrift fyrri ára	(314.608)	(229.777)	(111.972)	(656.357)	(600.727)
Afskrifað á árinu	(7.247)	(50.174)	(6.257)	(63.678)	(55.632)
Bókfært verð í árslok	<u>91.055</u>	<u>406.746</u>	<u>14.640</u>	<u>512.439</u>	<u>294.147</u>

Fasteignamat og váttryggingarverðmæti greinist þannig:

	Fasteignamat		Váttryggingarverðmæti	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Fasteign til eigin nota	601.100	597.100	976.574	925.486

Skýringar

15. Aðrar skuldir

	2023	2022
Ógreitt til stéttarfélaganna vegna innheimtu félagsgjalda	536.388	467.758
Ógreidd staðgreiðsla vegna lífeyrisgreiðslna og launa	768.805	595.998
Ógreitt framlag í starfsendurhæfingarsjóð	26.610	24.187
Ógreitt annað	155.853	137.982
	<u>1.487.656</u>	<u>1.225.925</u>

16. Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg staða sameignardeildar sjóðsins er reiknuð í samræmi við ákvæði 39. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Útreikningurinn er gerður af tryggingastærðfræðingi sem hefur til þess tilskilda staðfestingu frá Fjármálaeftirlitinu og starfar sjálfstætt utan sjóðsins. Helstu forsendur útreikninga miðast við ákvæði IV kafla reglugerðar nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða með síðari breytingum. Við mat á dánar- og lífslíkum skal nota nýjustu dánar- og eftirlifendatöflur, sem útgefnar eru af ráðherra að fengnum tillögum Félags íslenskra tryggingastærðfræðinga. Í reglugerðinni kemur einnig fram að við núvirðisútreikning væntanlegs lífeyris og framtíðariðgjalda skuli nota 3,5% vaxtaviðmiðun umfram vísitölu neysliverðs.

Útreikningur tryggingafræðilegrar stöðu í lok árs 2023 miðast við sértækar lífs- og örorkulíkur fyrir sjóðinn. Lífslíkurnar taka mið af dánar- og eftirlifendatöflum sem fjármála- og efnahagsráðherra samþykkti í desember 2021. Töflurnar byggja á spá um auknar lífslíkur í framtíðinni.

Málshöfðun vegna samþykktabreytinga

Vorið 2023 var höfðað mál á hendur LV vegna samþykktabreytinga sem tóku gildi 1.1.2023 og krafist ógildingar á ákvæði sem varðar breytingu á áunnum réttindum sjóðfélaga. Í dómi Héraðsdóms Reykjavíkur nr. E-1722/2023 sem kveðinn var upp 30. nóvember 2023 var fallist á kröfur stefnanda þar sem krafist var ógildingar á tilteknu ákvæði samþykktabreytinganna. Kjarni þeirra breytinga felst í því að áunnin réttindi sjóðfélaga í sameignardeild voru umreiknuð þannig að mánaðarlegar greiðslur lækkuðu mismikið eftir aldri. Markmiðið var að mæta hækkandi lífaldri sjóðfélaga þar sem spáð er að ævi yngri sjóðfélaga lengist meira en þeirra sem eldri eru. Þessi spá endurspeglar lífslíkutöflum sem gefnar eru út af Félagi íslenskra tryggingastærðfræðinga og staðfestar af fjármála- og efnahagsráðherra.

Dómi héraðsdóms var áfrýjað í desember sl. til Landsréttar. Jafnframt var óskað eftir áfrýjunarleyfi beint til Hæstaréttar og hefur Hæstiréttur fallist á það.

Í árslok 2022 var tryggingafræðileg staða neikvæð um 5,6%, þ.e. lífeyrisskuldbindingar voru 107,2 milljörðum króna umfram hreina eigna til greiðslu lífeyris. Þar af var áfallin staða neikvæð um 84,5 milljarða króna.

Verði dómur héraðsdóms staðfestur fyrir Hæstarétti yrði reiknuð áfallin staða í árslok 2022 neikvæð um 180,4 milljarða króna. Það myndi leiða til þess að heildarstaðan væri neikvæð um 10,2%. Að öðru óbreyttu myndi það leiða til þess að lækka þyrfti áunnin réttindi sjóðfélaga í sameignardeild. Nánari útfærsla á því myndi einkum byggja á ráðleggingum tryggingastærðfræðings sjóðsins og mati stjórnar í samræmi við ákvæði laga. Samhliða því yrði að greiða einstaklingum á lífeyri hækkun vegna lífeyris sem næmi 4,3% þar sem samsvarandi lækkan réttinda var dæmd ógild í dómsorði héraðsdóms. Greiðslan næmi tæpum 1,2 milljörðum vegna ársins 2023. Einnig þyrfti að reikna slíka greiðslu til sjóðfélaga vegna ársins 2024.

Tryggingafræðileg staða sjóðsins í lok árs 2023 væri neikvæð um 11,3%, að því gefnu að framangreindur dómur yrði staðfestur. Nánari upplýsingar er að finna í skýrslu stjórnar með ársreikningi fyrir árið 2023.

Yfirlit um breytingu á tryggingafræðilegri stöðu sameignardeildar

Eignir	2023	2022
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjörs í árslok	1.962.799.133	1.789.760.625
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjörs í ársbyrjun	1.789.760.625	1.716.160.412
Hækkun endurmetinnar eignar á árinu	173.038.508	73.600.213
Skuldbindingar		
Skuldbindingar í árslok	2.105.213.926	1.896.923.499
Skuldbindingar í ársbyrjun	1.896.923.499	1.658.474.870
Hækkun skuldbindinga á árinu	208.290.427	238.448.629
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu	(35.251.919)	(164.848.416)

Yfirlit um breytingu á áföllnum lífeyrisskuldbindingum sameignardeildar

	2023	2022
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun	1.220.442.525	1.023.962.807
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta	141.050.633	132.358.189
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins	44.300.252	39.420.705
Lækkun vegna greidds lífeyris á árinu	(33.195.191)	(25.247.734)
Hækkun vegna breyttra dánarlíka	1.783.460	0
Jöfnun áunninna réttinda vegna nýrra lífslíka	0	(86.748.042)
Breyting vegna hækkunar áunninna réttinda á árinu	0	126.700.381
Breytt ákvæði samþykkt um greiðslu makalífeyris	0	4.273.000
Verðmæti réttindaávinnslu umfram iðgjöld ársins	0	3.338.264
Breyting á núvirtum rekstrarkostnaði í áfallinni stöðu	2.599.098	2.659.129
Lækkun vegna annarra breytinga	1.910.447	(274.174)
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í árslok	1.378.891.224	1.220.442.525

17. Skuldbindingar utan efnahags

Sjóðurinn hefur gert samninga sem skuldbinda hann til framtíðarfjárfestinga. Með samningunum hefur sjóðurinn skuldbundið sig til að fjárfesta í framtaks-, fasteigna- og innviðasjóðum fyrir ákveðna fjárhæð sem er innkölluð í nokkrum áföngum. Staða skuldbindinga í árslok er sem hér greinir:

	2023	2022
Innlendar skuldbindingar	10.407.366	15.642.705
Erlendar skuldbindingar	42.164.546	58.292.718
	52.571.912	73.935.423

Skýringar

18. Fjármálagerningar

18.1. Flokkar fjármálagerninga

Fjárfestingar lífeyrissjóðsins skiptast í eftirfarandi flokka fjármálagerninga:

Fjárfestingar í árslok 2023	Gangvirði	Haldið til gjalddaga	Kostnaðarverð	Samtals	Gangvirði
Eignarhlutir í félögum og sjóðum ...	785.289.427	0	0	785.289.427	785.289.427
Skuldabréf	99.847.664	387.863.546	0	487.711.210	479.774.304
Aðrar fjárfestingar	0	0	0	0	0
Fjárfestingar samtals	<u>885.137.091</u>	<u>387.863.546</u>	<u>0</u>	<u>1.273.000.637</u>	<u>1.265.063.731</u>

Fjárfestingar í árslok 2022	Gangvirði	Haldið til gjalddaga	Kostnaðarverð	Samtals	Gangvirði
Eignarhlutir í félögum og sjóðum ...	711.974.088	0	0	711.974.088	711.974.088
Skuldabréf	97.831.359	348.514.601	0	446.345.960	448.110.934
Aðrar fjárfestingar	0	0	0	0	0
Fjárfestingar samtals	<u>809.805.447</u>	<u>348.514.601</u>	<u>0</u>	<u>1.158.320.048</u>	<u>1.160.085.022</u>

18.2. Stigskipting gangvirðis

Taflan hér að neðan sýnir fjárfestingar sem færðar eru á gangvirði, flokkaðar eftir verðmatsaðferð. Matsaðferðum er skipt í þrjú stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsenda sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis eignanna. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: Fjármálagerningar sem skráðir eru á skipulegum verðbréfamarkaði eða markaðstorgi fjármálagerninga skv. lögum nr. 108/2007. Gangvirðismatið byggir á síðustu viðskiptum viðkomandi fjármálagernings.

Stig 2: Fjármálagerningar þar sem stuðst er við gengi frá eignastýranda sem getur verið afleitt af skráðu verði undirliggjandi eigna. Hér flokkast t.d. hlutdeildarskírteini í verðbréfasjóðum. Einnig skuldabréf þar sem stuðst er við verðlagningu skráð skuldabréfs með sambærilegan meðalbínditíma að viðbættu eðlilegu áhættuálagi.

Stig 3: Fjármálagerningar þar sem stuðst er við verðmat á undirliggjandi eignum, t.d. frá eignastýranda eða verðmat bygggt á viðurkenndum verðmatsaðferðum, s.s. sjóðstreymi, innra virði eða nýlegt viðskiptaverð.

Til þessa stigs teljast m.a. innlendir og erlendir framtakssjóðir sem ekki gefa út gengi sem og innlend og erlend hlutafélög sem ekki eru skráð á markaði.

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2023	<u>269.391.887</u>	<u>446.558.515</u>	<u>169.186.689</u>	<u>885.137.092</u>
Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2022	<u>273.424.315</u>	<u>382.948.484</u>	<u>153.432.648</u>	<u>809.805.448</u>

Breytingar sem falla undir stig 3 á árinu eru eftirfarandi:

Staða 1.1.2023	153.432.648
Keypt á árinu	22.655.891
Selt á árinu og arðgreiðslur	(10.323.025)
Flutt milli stiga	0
Matsbreyting	3.421.174
Staða 31.12.2023	<u>169.186.688</u>

19. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring

Hlutverk stjórnar lífeyrissjóðsins er samkvæmt lögum að hafa eftirlit með starfsemi sjóðsins. Liður í því eftirliti er samþykkt og innleiðing áhættustefnu og áhættustýringarstefnu. Á grundvelli þeirra felur stjórn framkvæmdastjóra og áhættustjóra sjóðsins umsjón með framkvæmd stefnanna.

Sjóðurinn leggur áherslu á það í störfum sínum að stefnurnar og framkvæmd þeirra sé virkur þáttur í starfseminni. Markmið stefnanna er að auka öryggi í rekstri sjóðsins og draga þannig úr líkum á því að réttindi sjóðfélaga til greiðslu lífeyris skerðist sem og að stuðla almennt að góðum og öruggum rekstri.

Áhættustefna og áhættustýringarstefna sjóðsins byggja á lögum nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða og reglugerð nr. 916/2009 um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar með síðari breytingum. Áhættustefnan tekur einnig mið af ISO staðli 31000 um áhættustýringu, eðli og umfangi reksturs sjóðsins og skýrslum erlendra aðila eins og IOPS (e. International Organisation of Pension Supervision).

Í stefnunum er skipulag sjóðsins skilgreint, mælt fyrir um umsjón og ábyrgð er varðar framkvæmd áhættustýringar, eftirlitskerfi sjóðsins lýst, helstu áhættuþættir í rekstri sjóðsins eru skilgreindir, þeir metnir og tilgreint er hvernig vöktun á þeim fer fram.

Áhætta í starfsemi sjóðsins er skilgreind, til samræmis við skilgreiningu á áhættu í ISO staðli 31000 sem áhrif óvissu á markmið, þar sem áhrifin eru frávik frá því sem búist er við, bæði jákvæð og neikvæð. Þessi skilgreining er víðari en skilgreining á hugtakinu áhætta eins og það er skilgreint í reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða. Þar er áhætta skilgreind sem hættu á fjárhagslegu tapi sem leiðir af atburði og fellur undir einn eða fleiri af þeim áhættuþáttum sem lífeyrissjóður skilgreinir.

Helstu áhættuþættir í starfsemi sameignardeildar sjóðsins eru fjárhagsleg áhætta, mótaðilaáhætta, lífeyrstryggingaráhætta, rekstraráhætta og áhætta tengd loftslagsbreytingum. Hér á eftir, í skýringu 19, er fjallað um helstu áhættuþætti í sameignardeild sjóðsins. Skýringar 20–23 snúa að séreignarleiðum sjóðsins, þ.e. Verðbréfaleið, Ævileið I, Ævileið II og Ævileið III.

19.1. Fjárhagsleg áhætta

Fjárhagsleg áhætta felst í hættunni á fjárhagslegu tapi vegna breytinga á vöxtum, gengi gjaldmiðla eða virði verðbréfa. Fjárhagslegri áhættu má skipta í a) vaxta- og endurfjárfestingaráhættu, b) uppgreiðsluáhættu, c) markaðsáhættu, d) gjaldmiðlaáhættu og e) verðbólguáhættu.

Skýringar

a) Vaxta- og endurfjárfestingaráhætta

Hættan á að breytingar á vöxtum og lögum vaxtaferils leiði til lækkunar á virði skuldabréfa. Ef vextir hækka getur sjóðurinn þurft að innleysa gengistap við sölu á skuldabréfum sem keypt voru á lægri vöxtum. Þá getur lækkandi vaxtaumhverfi leitt til lægri ávöxtunarkröfu við kaup nýrra skuldabréfa þegar núverandi skuldabréf eru á gjalddaga og þegar fjárfest er fyrir innflæði (endurfjárfestingaráhætta).

Hluti skuldabréfa sameignardeildar er færður til bókar á gangvirði og hluti á upphaflegri ávöxtunarkröfu við kaup. Sá hluti sem færður er til bókar á gangvirði er næmur fyrir breytingum á ávöxtunarkröfu á markaði. Hér að neðan má sjá hvaða áhrif breytingar á ávöxtunarkröfu hefur á gangvirði skuldabréfa sem færð eru til bókar á gangvirði, hreina eign og tryggingafræðilega stöðu. Annars vegar er gert ráð fyrir að ávöxtunarkrafa verðtryggðra og óverðtryggðra markaðsskuldabréfa lækki um 100 punkta og hins vegar að ávöxtunarkafan hækki um 100 punkta. 100 punkta breyting samsvarar eins prósentustigs breytingu á ávöxtunarkröfu.

Áhrif á hreina eign til greiðslu lífeyris:

Breyting á ávöxtunarkröfu:	31.12.2023 100 punkta lækkun	31.12.2023 100 punkta hækkun	31.12.2022 100 punkta lækkun	31.12.2022 100 punkta hækkun
Verðtryggð skuldabréf færð á gangvirði	3.549.538	(3.461.558)	3.407.366	(3.317.820)
Óverðtryggð skuldabréf færð á gangvirði	1.346.349	(1.322.280)	1.465.908	(1.438.566)
Samtals gangvirðisbreyting	<u>4.895.887</u>	<u>(4.783.838)</u>	<u>4.873.274</u>	<u>(4.756.386)</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris	1.256.491.994	1.256.491.994	1.146.104.987	1.146.104.987
Breyting á hreinni eign	<u>4.895.886</u>	<u>(4.783.838)</u>	<u>4.873.274</u>	<u>(4.756.386)</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris eftir breytt gangvirði	<u>1.261.387.880</u>	<u>1.251.708.156</u>	<u>1.150.978.261</u>	<u>1.141.348.601</u>

Tryggingafræðileg staða þann 31.12.2023 er -6,8% en var -5,6% þann 31.12.2022. Í töflunni hér á eftir er sýnt hver áhrifin eru á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins ef ávöxtunarkrafar hækkar eða lækkar um 100 punkta.

Áhrif á tryggingafræðilega stöðu:

Breyting á ávöxtunarkröfu:	31.12.2023 100 punkta lækkun	31.12.2023 100 punkta hækkun	31.12.2022 100 punkta lækkun	31.12.2022 100 punkta hækkun
Verðtryggð skuldabréf færð á gangvirði	0,2%	(0,2%)	0,2%	(0,2%)
Óverðtryggð skuldabréf færð á gangvirði	0,1%	(0,1%)	0,1%	(0,1%)
Samtals áhrif á tryggingafræðilega stöðu	<u>0,3%</u>	<u>(0,3%)</u>	<u>0,3%</u>	<u>(0,3%)</u>
Tryggingafræðileg staða	(6,8%)	(6,8%)	(5,6%)	(5,6%)
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu	<u>0,3%</u>	<u>(0,3%)</u>	<u>0,3%</u>	<u>(0,3%)</u>
Tryggingafræðileg staða eftir breytt gangvirði	<u>(6,5%)</u>	<u>(7,1%)</u>	<u>(5,3%)</u>	<u>(5,9%)</u>

b) Uppgreiðsluáhætta

Hluta af skuldabréfæign sjóðsins er heimilt að greiða upp. Það felur í sér uppgreiðsluáhættu sem felst í því að skuldabréf verði greidd upp fyrir lokagjaldþaga og lífeyrissjóðurinn þurfi því mögulega að endurfjárfesta á lægri vöxtum. Stærsti hluti þeirra skuldabréfa í eigu sameignardeildar sem er uppgreiðanlegur eru sjóðfélaga-lán en þau eru öll uppgreiðanleg án uppgreiðslugjalds.

c) Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi eða óhagstæðum breytingum á fjárhagslegri stöðu sem stafa beint eða óbeint af sveiflum á virði eigna.

Stór hluti eigna sameignardeildar er í markaðsverðbréfum, bæði hlutabréfum og skuldabréfum. Markaðsverðbréf mynda stærsta hluta þeirra eigna sem ætlað er að standa á móti lífeyrisskuldbindingum sjóðsins. Fjárfestingar sameignardeildar í eignarhlutum í félögum og sjóðum eru að mestu leyti í skráðum eignum, en þó er hluti af fjárfestingum einnig í óskráðum eignum.

Innlend og erlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir:

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall af eignum 31.12.2023	Hlutfall af eignum 31.12.2022
Innlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir á gangvirði	194.529.580	195.428.029	15,5%	17,0%
Erlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir á gangvirði	442.608.142	449.513.587	35,2%	39,2%
Samtals	<u>637.137.722</u>	<u>644.941.616</u>	<u>50,7%</u>	<u>56,2%</u>

Áhrif 5% og 10% lækkunar á gangvirði eignarhluta í félögum og sjóðum á eignir sameignardeildar og tryggingafræðilega stöðu er sýnd hér að neðan. Tekið skal fram að 5% og 10% hækkun á gangvirði hefur sömu áhrif en í gagnstæða átt, þ.e. til hækkunar á hreinni eign til greiðslu lífeyris og til bætingar á tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins.

Áhrif á hreina eign til greiðslu lífeyris:

	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2022
Breyting á gangvirði:	-5%	-10%	-5%	-10%
Áhrif á innlend hlutabréf og hlutabréfasjóði	(9.726.479)	(19.452.958)	(9.771.401)	(19.542.803)
Áhrif á erlend hlutabréf og hlutabréfasjóði	(22.130.407)	(44.260.814)	(22.475.679)	(44.951.359)
Samtals gangvirðisbreyting	<u>(31.856.886)</u>	<u>(63.713.772)</u>	<u>(32.247.080)</u>	<u>(64.494.162)</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris	1.256.491.994	1.256.491.994	1.146.104.987	1.146.104.987
Breyting á hreinni eign	<u>(31.856.886)</u>	<u>(63.713.772)</u>	<u>(32.247.081)</u>	<u>(64.494.162)</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris eftir breytt gangvirði	<u>1.224.635.108</u>	<u>1.192.778.222</u>	<u>1.113.857.906</u>	<u>1.081.610.825</u>

Skýringar

Áhrif á tryggingafræðilega stöðu:

	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2022
Breyting á gangvirði:	-5%	-10%	-5%	-10%
Áhrif vegna innlendra hlutabréfa og hlutabréfasjóða ...	(0,5%)	(0,9%)	(0,5%)	(1,0%)
Áhrif vegna erlendra hlutabréfa og hlutabréfasjóða ...	(1,1%)	(2,1%)	(1,2%)	(2,4%)
Samtals gangvirðisbreyting	(1,5%)	(3,0%)	(1,7%)	(3,4%)
Tryggingafræðileg staða	(6,8%)	(6,8%)	(5,6%)	(5,6%)
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu	(1,5%)	(3,0%)	(1,7%)	(3,4%)
Tryggingafræðileg staða eftir breytt gangvirði	(8,3%)	(9,8%)	(7,3%)	(9,0%)

d) Gjaldmiðlaáhætta

Gjaldmiðlaáhætta felst í hættu á að sveiflur á gengi íslensku krónunnar annars vegar og erlendra myntkrossa hins vegar geti haft neikvæð áhrif á eignastöðu. Lífeyrissjóðurinn, sem er langtímafjárfestir, er ekki með samninga um gjaldeyrisvarnir og er erlend verðbréfaeign sameignardeildar því óvarin gagnvart gengissveiflum íslensku krónunnar.

Meirihluti eigna sameignardeildar í árslok 2023 er í íslenskum krónum en um 45,5% er í erlendri mynt, sem svarar til 573,0 milljarða króna. Hér á eftir eru tilgreindir þeir gjaldmiðlar sem mest áhrif hafa á rekstur sameignardeildar. Upplýsingar um gengi og útreikning á flökti taka mið af opinberu viðmiðunargengi Seðla-banka Íslands.

Mynt	Árslokagengi 2023	Árslokagengi 2022	Meðalgengi 2023	Meðalgengi 2022	Ársflökt 2023
USD	136,20	142,04	137,98	135,46	9,6%
EUR	150,50	151,50	149,14	142,33	6,1%
DKK	20,19	20,37	20,02	19,13	6,1%
GBP	173,18	170,81	171,46	166,90	7,8%
JPY	0,96	1,08	0,98	1,03	11,5%

Skipting eigna eftir myntum:

Mynt	Fjárhæð 2023	Fjárhæð 2022	Hlutfall af eignum 2023	Hlutfall af eignum 2022
USD	391.012.265	311.340.578	31,1%	27,1%
EUR	74.521.672	66.668.637	5,9%	5,8%
DKK	18.082.299	21.776.588	1,4%	1,9%
GBP	24.435.583	25.390.665	1,9%	2,2%
JPY	20.805.297	22.560.615	1,7%	2,0%
Aðrir erlendir gjaldmiðlar	44.130.990	52.449.481	3,5%	4,6%
Samtals	572.988.106	500.186.564	45,5%	43,6%

d) Gjaldmiðlaáhætta, framhald

Í töflunni hér að neðan eru sýnd hvaða áhrif 5% og 10% styrking á gengi íslensku krónunnar gagnvart viðkomandi gjaldmiðlum hefði á gangvirði eigna sameignardeildar í erlendri mynt, hreina eign til greiðslu lífeyris og tryggingafræðilega stöðu miðað við stöðu eigna í viðkomandi gjaldmiðli á reikningskiladegi. 5% og 10% veiking á gengi íslensku krónunnar hefði öfug áhrif.

Áhrif á hreina eign til greiðslu lífeyris:

Styrking á gengi íslensku krónunnar:	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2022
	5%	10%	5%	10%
USD	(19.550.613)	(39.101.226)	(15.567.029)	(31.134.058)
EUR	(3.726.084)	(7.452.167)	(3.333.432)	(6.666.864)
DKK	(904.115)	(1.808.230)	(1.088.829)	(2.177.659)
GBP	(1.221.779)	(2.443.558)	(1.269.533)	(2.539.066)
JPY	(1.040.265)	(2.080.530)	(1.128.031)	(2.256.062)
Aðrir erlendir gjaldmiðlar	(2.206.549)	(4.413.099)	(2.622.474)	(5.244.948)
Samtals gangvirðisbreyting	(28.649.405)	(57.298.810)	(25.009.328)	(50.018.657)
Hrein eign til greiðslu lífeyris	1.256.491.994	1.256.491.994	1.146.104.987	1.146.104.987
Breyting á hreinni eign	(28.649.405)	(57.298.811)	(25.009.328)	(50.018.656)
Hrein eign til greiðslu lífeyris eftir breytt gangvirði	<u>1.227.842.589</u>	<u>1.199.193.183</u>	<u>1.121.095.659</u>	<u>1.096.086.331</u>

Áhrif á tryggingafræðilega stöðu:

Styrking á gengi íslensku krónunnar:	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2022
	5%	10%	5%	10%
USD	(0,9%)	(1,9%)	(0,8%)	(1,6%)
EUR	(0,2%)	(0,4%)	(0,2%)	(0,4%)
DKK	(0,0%)	(0,1%)	(0,1%)	(0,1%)
GBP	(0,1%)	(0,1%)	(0,1%)	(0,1%)
JPY	(0,0%)	(0,1%)	(0,1%)	(0,1%)
Aðrir erlendir gjaldmiðlar	(0,1%)	(0,2%)	(0,1%)	(0,3%)
Samtals	(1,4%)	(2,7%)	(1,3%)	(2,6%)
Tryggingafræðileg staða	(6,8%)	(6,8%)	(5,6%)	(5,6%)
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu	(1,4%)	(2,7%)	(1,3%)	(2,6%)
Tryggingafræðileg staða eftir breytt gangvirði	<u>(8,2%)</u>	<u>(9,5%)</u>	<u>(6,9%)</u>	<u>(8,2%)</u>

Skýringar

e) Verðbólguáhætta

Verðbólguáhætta er sú hætta að verðbólga valdi hækkun á lífeyrisskuldbindingum umfram raunávöxtun óverðtryggðra eigna. Verðbólguáhætta er viðvarandi í sameignardeild sjóðsins þar sem skuldbindingar eru að fullu verðtryggðar en eignasafnið er hins vegar að hluta ávaxtað í óverðtryggðum verðbréfum. Sumar aðrar eignir sjóðsins hafa eiginleika óbeinnar verðtryggingar sem milda áhrifin til lengri tíma lítið. Sem dæmi um slíkar eignir eru erlendar eignir sjóðsins. Þegar krónan veikist þá getur verðbólga aukist vegna hækkandi verðs á innfluttum vörum en á móti hækka erlendar eignir sjóðsins í virði sem getur komið til móts við auknar skuldbindingar sjóðsins.

Verðtryggðar eignir:

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall af eignum 31.12.2023	Hlutfall af eignum 31.12.2022
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	110.573.740	104.949.477	8,8%	9,1%
Útlán til sjóðfélaga og annarra	67.734.904	61.465.377	5,4%	5,4%
Önnur skuldabréf	166.071.026	130.670.881	13,2%	11,4%
Samtals	<u>344.379.670</u>	<u>297.085.735</u>	<u>27,4%</u>	<u>25,9%</u>

19.2. Mótaðilaáhætta

Mótaðilaáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi ef gagnaðili fjármálagernings stendur ekki við umsamdar skuldbindingar sínar. Mótaðilaáhættu má skipta í útlánaáhættu, samþjöppunaráhættu, landsáhættu og atvinnugreinaáhættu.

Útlánaáhætta er sú áhætta að mótaðilar standi ekki skil á greiðslum af fjármálagerningum. Dæmi um slíka fjármálagerninga eru skuldabréf, víxlar, skuldaviðurkenningar og innlán, en dæmi um aðra samninga sem geta falið í sér útlánaígildi eru afleiðusamningar. Útlánaáhætta er m.a. metin á grundvelli mats á láns hæfi stærstu útgefenda ásamt því að fylgjast með þróun vanskila.

Ríkissjóður Íslands er með opinbera láns hæfiseinkunn frá stóru alþjóðlegu láns hæfismatsfyrirtækjunum. Ríkissjóður er með einkunnina A+ frá Standard & Poor's (S&P) þegar kemur að langtíma skuldbindingum. Hluti af mótaðilum sameignardeildar er jafnframt með láns hæfismat í fjárfestingarflokki (e. investment-grade).

Útlánaáhætta, láns hæfismat miðast við 31.12.2023

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall af eignum 31.12.2023	Hlutfall af eignum 31.12.2022
Skuldabréf m. ábyrgð ríkissjóðs, láns hæfismat A+ frá S&P	155.112.542	160.634.454	12,3%	14,0%
Mótaðilar með láns hæfismat í fjárfestingarflokki	25.494.576	14.477.491	2,0%	1,3%
Sértryggð skuldabréf	67.412.130	62.891.866	5,4%	5,5%
Önnur innlend skuldabréf	109.463.698	93.228.922	8,7%	8,1%
Varúðarniðurfærsla vegna annarra skuldabréfa	(1.319.609)	(1.319.521)	(0,1%)	(0,1%)
Útlán til sjóðfélaga og annarra	121.578.976	107.440.950	9,7%	9,4%
Varúðarniðurfærsla veðskuldabréfa	(1.303.145)	(1.264.954)	(0,1%)	(0,1%)
Erlend skuldabréf	74.716.627	14.899.079	5,9%	1,3%
Samtals	<u>551.155.795</u>	<u>450.988.287</u>	<u>43,8%</u>	<u>39,4%</u>

Vanskilahlutföll sameignardeildar eru reiknuð með kennitöluaðferð. Það eru eftirstöðvar allra lána/skulda-
bréfa þeirra lántaka sem eru með eitt eða fleiri lán/skuldaþréf í meira en 90 daga vanskilum sem hlutfall
af eftirstöðvum allra lána/skuldaþréfa sameignardeildar. Við útreikning á vanskilahlutföllum er notast við
kröfuvirði lána/skuldaþréfa, þ.e. ekki er tekið tillit til varúðarniðurfærslu.

Yfir 90 daga vanskilahlutfall:

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall 31.12.2023	Hlutfall 31.12.2022
Útlán til sjóðfélaga	508.114	730.472	0,4%	0,7%

Ekki eru yfir 90 daga vanskil á öðrum útlánum né skuldaþréfum.

Greiðsluhlé lána:

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall 31.12.2023	Hlutfall 31.12.2022
Útlán til sjóðfélaga	459.214	0	0,4%	0,0%

Við mat á útlánum og öðrum skuldaþréfum er tekið tillit til þeirrar tapsáhættu sem kann að vera fyrir hendi
á uppgjörstigi. Sú tapsáhætta er gjaldfærð sem varúðarniðurfærsla á afskriftarreikning sjóðsins sbr. reglur
nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða.

Varúðarniðurfærsla vegna útlána og skuldaþréfa

Í árslok 2023	(2.622.754)
Í árslok 2022	(2.584.475)
Hækkun niðurfærslu	<u>38.279</u>

19.3. Lífeyrstryggingaráhætta

Lífeyrstryggingaráhætta er hættan á því að lífeyrissjóður geti ekki staðið við lífeyrisskuldbindingar sínar
(greitt lífeyri) að fullu. Lífeyrstryggingaráhætta má m.a. skipta í áhættu tengdri eigna- og skuldbindinga-
jöfnuði, lýðfræðilega áhættu og lausfjáráhættu. Tryggingafræðileg staða sjóðsins er einn mælikvarði við mat
á lífeyrstryggingaráhættu, einnig er horft til hlutfalls lífeyris á móti iðgjöldum, aldursamsetningu sjóðfélaga
og fleira.

a) Áhætta tengd eigna- og skuldbindingajöfnuði

Áhætta tengd eigna- og skuldbindingajöfnuði er hættan á að lífeyrissjóður vanmeti lífeyrisskuldbindingar
sínar vegna vanmats eða óvissu tengdum lýðfræðilegum þáttum, svo sem forsendum um dánar- og örorkutíðni
auk forsendna um vexti og verðbólgu.

Skýringar

Sjóðurinn framkvæmir reglulega álagspróf og er markmið með framkvæmd álagsprófanna að meta hversu mikil áhrif ákveðnir áhættuþættir í rekstri sameignardeildar hafa á tryggingafræðilega stöðu. Þá er sérstaklega verið að meta hvort tryggingafræðileg staða verði undir -10% ef mismunandi áhættuþættir raungerast. Þetta er gert þar sem að í 39. gr. laga nr. 129/1997 er kveðið á um að ef heildar tryggingafræðileg staða lífeyrissjóða leiðir í ljós að meira en 10% munur er á milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga er skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum. Með sama hætti þarf að gera breytingar á samþykktum ef munurinn hefur haldist meiri en 5% samfellt í 5 ár.

Niðurstöður álagsprófs:

	Trygginga- fræðileg staða 2023	Trygginga- fræðileg staða 2022	Breyting trygginga- fræðilegrar stöðu 2023	Breyting trygginga- fræðilegrar stöðu 2022
Núverandi staða	(6,8%)	(5,6%)		
Tryggingafræðileg krafa lækkuð úr 3,5% í 3%	(15,6%)	(14,7%)	(8,9%)	(9,1%)
Líftöflur hliðrast um 2 ár	(11,4%)	(10,3%)	(4,7%)	(4,6%)
Örorkulíkur auknar um 10%	(7,3%)	(6,2%)	(0,6%)	(0,6%)
Vísitala neysluverðs hækkun ársins aukin um 0,5% ..	(7,0%)	(5,9%)	(0,3%)	(0,2%)
Gengisvísitala lækkar um 10%	(9,5%)	(8,2%)	(2,7%)	(2,6%)
Sjóðfélagalán lækka um 10%	(7,4%)	(6,0%)	(0,6%)	(0,3%)
Markaðsskuldabréf lækka um 10%	(8,8%)	(7,2%)	(2,0%)	(1,6%)
Erlend hlutabréf lækka um 10%	(8,9%)	(7,9%)	(2,1%)	(2,3%)
Innlend hlutabréf lækka um 10%	(7,7%)	(6,6%)	(0,9%)	(1,0%)

b) Lausafjánhætta

Lausafjánhætta er hættan á að lífeyrissjóður hafi ekki nægjanlegt laust fé til að mæta greiðsluskuldbindingum. Skipta má lausafjánhættu í seljanleikaáhættu og útstreymisáhættu.

Seljanleikaáhætta lýtur að því að ekki sé unnt að selja tiltekna fjármálagerninga innan tiltekins tíma. Stærsti hluti eigna sameignardeildar eru skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs og skráð verðbréf sem almennt teljast til seljanlegra eigna. Það á við þessa eignaflokka eins og aðra að takmörkuð eftirspurn og erfiðleikar á fjármálamörkuðum geta haft áhrif á verðmyndun og seljanleika þeirra.

Laust fé, skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs og skráð verðbréf sem hlutfall af eignum:

	2023	2022
Innlán og peningamarkaðssjóðir	2,2%	1,3%
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	12,3%	14,0%
Erlend skráð hlutabréf og hlutabréfasjóðir	28,1%	32,3%
Innlend skráð hlutabréf	12,0%	12,8%
Skráð skuldabréf sveitarfélaga, lánastofnanna og fyrirtækja	15,0%	13,2%
Erlendir skráðir skuldabréfasjóðir	5,9%	1,3%
Samtals	75,5%	74,9%

Útstreymisáhætta vísar hins vegar til hættunnar á því að ekki sé unnt að standa við greiðslur vegna lífeyris-skuldbindinga eða uppgjörs samninga sem sjóðurinn hefur undirgengist, t.d. vegna verðbréfiðskipta.

Til að lágmarka útstreymisáhættu er fylgst með útstreymi greidds lífeyris og innstreymi iðgjalda og afborgana/arðgreiðslna af verðbréfum. Ef hlutfall milli lífeyris og iðgjalda er minna en 100% þýðir það að það er meira innstreymi af iðgjöldum til sjóðsins heldur en sjóðurinn greiðir út í lífeyri, þ.e. nettó innstreymi fjármagns til sjóðsins.

Hlutfall lífeyris af iðgjöldum:

	2023	2022
Lífeyrir	33.504.169	25.521.753
Iðgjöld	44.868.711	39.880.919
Lífeyrisbyrði	74,7%	64,0%

19.4. Rekstraráhætta

Undir rekstraráhættu fellur m.a. hættan á fjárhagslegu tapi eða neikvæðum áhrifum á orðspor sjóðsins vegna ófullnægjandi innri reglna, verkferla, upplýsingakerfa, háttsemi starfsmanna eða ytri þátta í rekstrarumhverfi sjóðsins.

Skilvirkar leiðir til að draga úr rekstraráhættu eru skýrar innri reglur, starfslýsingar, verkferlar sem skilgreina verklag við helstu verkþætti og skýrt skipurit. Til þess að draga úr rekstraráhættu hefur sjóðurinn innleitt rafrænt skjalakerfi. Hluti af skjalakerfinu er gæðahandbók sem inniheldur öll gæðaskjöl sjóðsins. Þetta eru stefnur, reglur, meginferlar, verklagsreglur, vinnulýsingar, sniðmát og önnur skjöl. Með notkun gæðahandbókar í rekstri sjóðsins er gætt að því að verklag sé samræmt í starfsemi sjóðsins, það gert aðgengilegt á miðlægum stað með það að markmiði að draga úr rekstraráhættu.

Undir rekstraráhættu flokkast jafnframt pólitísk áhætta, en hún er skilgreind sem áhættan af því að aðgerðir eða aðgerðarleysi stjórnvalda auki lífeyrisbyrði sjóðsins eða skerði eignir hans, auk annarra neikvæðra áhrifa sem óvissa um mögulegar stjórnvaldsaðgerðir kunna að skapa. Undir þetta falla t.a.m. breytingar á lögum eða reglum um starfsemina eða túlkun þeirra sem valda verulegum breytingum á starfseminni. Þetta kunna t.d. að vera breytingar á lögum um lífeyrissjóði, uppgjörsreglum, skattalögum, lögum um aðra aðila sem hafa áhrif á starfsemi sjóðsins, eftirliti og eftirlitsreglum og heimildum til fjárfestinga.

19.5. Áhætta tengd loftslagsbreytingum

Almennt er loftslagsáhætta skipt í tvo meginflokka. Annars vegar raunlæga áhættu (e. physical risk) og hins vegar umbreytingaráhættu (e. transition risk).

Raunlæg áhætta er sú áhætta sem stafar af loftslagsbreytingum á innviði samfélaga, rekstur fyrirtækja og opinberra aðila vegna breytinga á framboði á vatni, uppsprettu vatns og gæðum vatns; breytinga á fæðuöryggi; breytinga á líffræðilegum fjölbreytileika; hitabreytinga sem hafa neikvæð áhrif á landareignir aðila, starfsemi þeirra, aðfangakeðjur og öryggi starfsfólks.

Umbreytingar yfir í hagkerfi sem eru minna háð kolefni munu hafa í för með sér viðtækar stefnubreytingar, breytingar á lögum og reglum, breytingar á tækni, breytingar á neysluvenjum og breytingar á mörkuðum. Það fer eftir eðli, hraða og áherslum þessara umbreytinga hver áhrifin verða á fyrirtæki, stofnanir, samfélög og hagkerfi.

Á árinu fór sjóðurinn í yfirgripsmikla vinnu við greiningu á loftslagstengdri áhættu fyrir innlent eignasafn lífeyrissjóðsins. Greiningin var unnin með hliðsjón af ráðleggingum TCFD (Task Force for Climate-Related Financial Disclosure). Það var mat vinnuhópsins að til skamms og meðallangs tíma sé raunlæg áhætta vegna loftslagsbreytinga á Íslandi ekki mikil á innlendar eignir sjóðsins. Til langs tíma er raunlæg áhætta mikilli óvissu háð og mun fara eftir því hvernig ráðist verður í mótvægis- og aðlögunaraðgerðir á heimsvísu sem og á Íslandi. Hins vegar var það mat vinnuhópsins að mikilvægt sé að hafa í huga að raunlæg áhætta á heimsvísu getur haft áhrif á rekstur fyrirtækja á Íslandi og landsins þar sem Ísland er beint og óbeint mjög háð erlendum mörkuðum, aðföngum og virðisbættum. Þannig geta uppskerubrestir, tafir og breytingar á aðfangakeðjum, verð á hrávörum og aðrar afleiðingar loftslagsbreytinga haft veruleg neikvæð áhrif á rekstur fyrirtækja innlands.

Það var mat vinnuhópsins að umbreytingaráhætta sé nokkur hjá fyrirtækjum á Íslandi, þar á meðal fyrirtækjum í eignasöfnum sjóðsins. Þar má nefna skatta og gjöld sem fyrirtæki munu þurfa að greiða vegna losunar í gegnum kerfi eins og ETS sem er viðskiptakerfi Evrópusambandsins með losunarheimildir. Einnig getur umbreytingaráhætta haft veruleg neikvæð áhrif á samkeppnisstöðu fyrirtækja en á sama tíma falið í sér mikil tækifæri ef rétt er brugðist við. Umbreytingarnar geta haft í för með sér aukinn kostnað, bæði vegna fjárfestinga og skattlagningar, sem getur sett þrýsting til hækkunar á verðlagi og getur þess vegna verið verðbólgymyndandi. Það sama á við um raunlæga áhættuþætti ef þeir raungerast. Skuldbindingar sjóðsins eru verðtryggðar og getur því loftslagsáhætta bæði haft áhrif á eignir og skuldbindingar sjóðsins.

Meðal annars til að bregðast við þessari áhættu hefur sjóðurinn mótað sér stefnur um ábyrgar fjárfestingar og útilokun fjárfestingarkosta úr eignasöfnum sjóðsins.

20. Áhættuþættir í Verðbréfaeidd, séreignardeild

Hér er fjallað um helstu áhættuþætti í starfsemi Verðbréfaeiddar, séreignardeildar. Almenna umfjöllun um hvern áhættuþátt má sjá í skýringu 19 hér að framan.

20.1. Fjárhagsleg áhætta

a) Vaxta- og endurfjárfestingaráhætta

Hluti skuldabréfa Verðbréfaeiddar er færður til bókar á gangvirði og hluti á upphaflegri ávöxtunarkröfu við kaup. Sá hluti sem færður er til bókar á gangvirði er næmur fyrir breytingum á ávöxtunarkröfu á markaði. Hér að neðan má sjá hvaða áhrif breytingar á ávöxtunarkröfu hefur á gangvirði skuldabréfa sem færð eru til bókar á gangvirði, hreina eign og tryggingafræðilega stöðu. Annars vegar er gert ráð fyrir að ávöxtunarkrafa verðtryggðra og óverðtryggðra markaðsskuldabréfa lækki um 100 punkta og hins vegar að ávöxtunarkrafan hækki um 100 punkta. 100 punkta breyting samsvarar eins prósentustigs breytingu á ávöxtunarkröfu.

Áhrif á hreina eign Verðbréfaeiddar:

Breyting á ávöxtunarkröfu:	31.12.2023 100 punkta lækkun	31.12.2023 100 punkta hækkun	31.12.2022 100 punkta lækkun	31.12.2022 100 punkta hækkun
Verðtryggð skuldabréf færð á gangvirði	59.002	(57.540)	56.871	(55.377)
Óverðtryggð skuldabréf færð á gangvirði	22.380	(21.980)	24.467	(24.011)
Samtals gangvirðisbreyting	<u>81.382</u>	<u>(79.519)</u>	<u>81.338</u>	<u>(79.387)</u>
Hrein eign	20.886.055	20.886.055	19.129.315	19.129.315
Breyting á hreinni eign	<u>81.382</u>	<u>(79.519)</u>	<u>81.338</u>	<u>(79.387)</u>
Hrein eign eftir breytt gangvirði	<u>20.967.437</u>	<u>20.806.536</u>	<u>19.210.653</u>	<u>19.049.928</u>
Áhrif sem hlutfall af hreinni eign	0,4%	(0,4%)	0,4%	(0,4%)

b) Markaðsáhætta

Stór hluti eigna Verðbréfaeiddar er í markaðsverðbréfum, bæði hlutabréfum og skuldabréfum. Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru að mestu leyti í skráðum eignum, en þó er hluti af fjárfestingum einnig í óskráðum eignum.

Innlend og erlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir:

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall af eignum 31.12.2023	Hlutfall af eignum 31.12.2022
Innlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir	3.233.570	3.261.834	15,5%	17,0%
Erlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir	7.357.258	7.502.704	35,2%	39,2%
Samtals	<u>10.590.828</u>	<u>10.764.538</u>	<u>50,7%</u>	<u>56,2%</u>

Skýringar

Áhrif 5% og 10% lækkunar á gangvirði eignarhluta í félögum og sjóðum á eignir Verðbréfaeiddar og áhrif sem hlutfall af hreinni eign eru sýnd hér að neðan.

Áhrif á hreina eign Verðbréfaeiddar:

	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2022
Breyting á gangvirði:	-5%	-10%	-5%	-10%
Áhrif á innlend hlutabréf og hlutabréfasjóði	(161.678)	(323.357)	(163.092)	(326.183)
Áhrif á erlend hlutabréf og hlutabréfasjóði	(367.863)	(735.726)	(375.135)	(750.270)
Samtals gangvirðisbreyting	(529.541)	(1.059.083)	(538.227)	(1.076.453)
Hrein eign	20.886.055	20.886.055	19.129.315	19.129.315
Breyting á hreinni eign	(529.541)	(1.059.083)	(538.227)	(1.076.453)
Hrein eign eftir breytt gangvirði	<u>20.356.514</u>	<u>19.826.972</u>	<u>18.591.088</u>	<u>18.052.862</u>
Áhrif sem hlutfall af hreinni eign	(2,5%)	(5,1%)	(2,8%)	(5,6%)

c) Gjaldmiðlaáhætta

Meirihluti eigna Verðbréfaeiddar í árslok 2023 er í íslenskum krónum en um 45,4% er í erlendri mynt, sem svarar til 9,5 milljarða króna. Hér á eftir eru tilgreindir þeir gjaldmiðlar sem mest áhrif hafa á rekstur Verðbréfaeiddar.

Skipting eigna eftir myntum:

Mynt	Fjárhæð 2023	Fjárhæð 2022	Hlutfall af eignum 2023	Hlutfall af eignum 2022
USD	6.488.483	5.196.497	31,0%	27,1%
EUR	1.227.033	1.112.747	5,9%	5,8%
DKK	300.572	363.467	1,4%	1,9%
GBP	406.181	423.788	1,9%	2,2%
JPY	345.836	376.553	1,7%	2,0%
Aðrir erlendir gjaldmiðlar	733.568	875.419	3,5%	4,6%
Samtals	<u>9.501.673</u>	<u>8.348.471</u>	<u>45,4%</u>	<u>43,6%</u>

Í töflunni hér að neðan eru sýnd hvaða áhrif 5% og 10% styrking á gengi íslensku krónunnar gagnvart viðkomandi gjaldmiðlum hefði á gangvirði eigna Verðbréfaleiðar í erlendri mynt, hreina eign og áhrif sem hlutfall af hreinni eign.

Áhrif á hreina eign Verðbréfaleiðar:

	31.12.2023 5%	31.12.2023 10%	31.12.2022 5%	31.12.2022 10%
Styrking á gengi íslensku krónunnar:				
USD	(324.424)	(648.848)	(259.825)	(519.650)
EUR	(61.352)	(122.703)	(55.637)	(111.275)
DKK	(15.029)	(30.057)	(18.173)	(36.347)
GBP	(20.309)	(40.618)	(21.189)	(42.379)
JPY	(17.292)	(34.584)	(18.828)	(37.655)
Aðrir erlendir gjaldmiðlar	(36.678)	(73.357)	(43.771)	(87.542)
Samtals gangvirðisbreyting	<u>(475.084)</u>	<u>(950.167)</u>	<u>(417.423)</u>	<u>(834.848)</u>
Hrein eign	20.886.055	20.886.055	19.129.315	19.129.315
Breyting á hreinni eign	(475.084)	(950.167)	(417.423)	(834.848)
Hrein eign eftir breytt gangvirði	<u>20.410.971</u>	<u>19.935.888</u>	<u>18.711.892</u>	<u>18.294.467</u>
Áhrif sem hlutfall af hreinni eign	(2,3%)	(4,5%)	(2,2%)	(4,4%)

20.2. Mótaðilaáhætta

Ríkissjóður Íslands er með opinbera lánshæfiseinkunn frá stóru alþjóðlegu lánshæfismatsfyrirtækjunum. Ríkissjóður er með einkunnina A+ frá Standard & Poor's (S&P) þegar kemur að langtíma skuldbindingum. Hluti af mótaðilum Verðbréfaleiðar er jafnframt með lánshæfismat í fjárfestingarflokki (e. investment-grade).

Útlánaáhætta, lánshæfismat miðast við 31.12.2023

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall af eignum 31.12.2023	Hlutfall af eignum 31.12.2022
Skuldabréf m. ábyrgð ríkissjóðs, lánshæfismat A+ frá S&P	2.578.360	2.681.104	12,3%	14,0%
Mótaðilar með lánshæfismat í fjárfestingarflokki	423.784	241.640	2,0%	1,3%
Sértrygð skuldabréf	1.120.559	1.049.710	5,4%	5,5%
Önnur skuldabréf	1.819.561	1.556.058	8,7%	8,1%
Varúðarniðurfærsla vegna annarra skuldabréfa	(21.935)	(22.024)	(0,1%)	(0,1%)
Útlán til sjóðfélaga og annarra	2.020.948	1.793.901	9,7%	9,4%
Varúðarniðurfærsla veðskuldabréfa	(21.662)	(21.113)	(0,1%)	(0,1%)
Erlend skuldabréf	1.241.978	248.676	5,9%	1,3%
Samtals	<u>9.161.593</u>	<u>7.527.952</u>	<u>43,8%</u>	<u>39,4%</u>

Skýringar

Vanskilahlutföll Verðbréfaleiðar eru reiknuð með svonefndri kennitöluaðferð. Það eru eftirstöðvar allra lána/ skuldabréfa þeirra lántaka sem eru með eitt eða fleiri lán/skuldabréf í meira en 90 daga vanskilum sem hlutfall af eftirstöðvum allra lána/skuldabréfa Verðbréfaleiðar. Við útreikning á vanskilahlutföllum er notast við kröfuvirði lána/skuldabréfa, þ.e. ekki er tekið tillit til varúðarniðurfærslu.

Yfir 90 daga vanskilahlutfall:

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall 31.12.2023	Hlutfall 31.12.2022
Útlán til sjóðfélaga	8.446	12.192	0,4%	0,7%

Ekki eru yfir 90 daga vanskil á öðrum útlánum né skuldabréfum.

Greiðsluhlé lána:

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall 31.12.2023	Hlutfall 31.12.2022
Útlán til sjóðfélaga	7.633	0	0,4%	0,0%

Við mat á útlánum og öðrum skuldabréfum er tekið tillit til þeirrar tapsáhættu sem kann að vera fyrir hendi á uppgjörsgæði. Sú tapsáhætta er gjaldfærð sem varúðarniðurfærsla á afskriftarreikning sjóðsins sbr. reglur nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða.

Varúðarniðurfærsla vegna útlána og skuldabréfa

Í árslok 2023	(43.597)
Í árslok 2022	(43.137)
Hækkun niðurfærslu	460

20.3. Lausafjánhætta

Við mat á lausafjánhættu Verðbréfaleiðar er m.a. horft til eigna sem almennt teljast til seljanlegra eigna. Stærstur hluti Verðbréfaleiðar eru eignir sem almennt teljast til seljanlegra eigna. Það á við þessa eignaflokka eins og aðra að takmörkuð eftirspurn og erfiðleikar á fjármálamörkuðum getur haft áhrif á verðmyndun og seljanleika þeirra.

Laust fé, skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs og skráð verðbréf sem hlutfall af eignum:

	2023	2022
Innlán og peningamarkaðssjóðir	2,2%	1,3%
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	12,3%	14,0%
Erlend skráð hlutabréf og hlutabréfasjóðir	28,1%	32,3%
Innlend skráð hlutabréf	12,0%	12,8%
Skráð skuldabréf sveitarfélaga, lánastofnanna og fyrirtækja	15,0%	13,2%
Erlendir skráðir skuldabréfasjóðir	5,9%	1,3%
Samtals	75,5%	74,9%

20.4. Rekstraráhætta

Sjá umfjöllun í kafla 19.4.

20.5. Áhætta tengd loftslagsbreytingum

Sjá umfjöllun í kafla 19.5.

21. Áhættuþættir í Ævileið I, séreignardeild

Hér fyrir neðan er fjallað um helstu áhættuþætti í starfsemi Ævileiðar I, séreignardeildar. Almenna umfjöllun um hvern áhættuþátt má sjá í skýringu 19 hér að framan.

21.1. Fjárhagsleg áhætta

a) Markaðsáhætta

Töluverður hluti eigna Ævileiðar I er í markaðsverðbréfum, bæði hlutabréfum og skuldabréfum. Eignarhlutur í félögum og sjóðum eru að mestu leyti í skráðum eignum.

Innlend og erlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir:

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall af eignum 31.12.2023	Hlutfall af eignum 31.12.2022
Innlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir	856.766	610.122	18,8%	18,1%
Erlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir	1.212.800	892.494	26,6%	26,5%
Samtals	2.069.566	1.502.616	45,4%	44,6%

Áhrif 5% og 10% lækkunar á gangvirði eignarhluta í félögum og sjóðum á eignir Ævileiðar I og áhrif sem hlutfall af hreinni eign eru sýnd hér að neðan.

Áhrif á hreina eign Ævileiðar I:

	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2022
Breyting á gangvirði:	-5%	-10%	-5%	-10%
Áhrif á innlend hlutabréf og hlutabréfasjóði	(42.838)	(85.677)	(30.506)	(61.012)
Áhrif á erlend hlutabréf og hlutabréfasjóði	(60.640)	(121.280)	(44.625)	(89.249)
Samtals gangvirðisbreyting	(103.478)	(206.957)	(75.131)	(150.261)
Hrein eign	4.565.783	4.565.783	3.366.211	3.366.211
Breyting á hreinni eign	(103.478)	(206.957)	(75.131)	(150.261)
Hrein eign eftir breytt gangvirði	4.462.305	4.358.826	3.291.080	3.215.950
Áhrif sem hlutfall af hreinni eign	(2,3%)	(4,5%)	(2,2%)	(4,5%)

Skýringar

b) Gjaldmiðlaáhætta

Meirihluti eigna Ævileiðar I í árslok 2023 er í íslenskum krónum en um 30,0% er í erlendri mynt, sem svarar til 1.371,3 milljóna króna. Hér á eftir eru tilgreindir þeir gjaldmiðlar sem mest áhrif hafa á rekstur Ævileiðar I.

Skipting eigna eftir myntum:

Mynt	Fjárhæð 2023	Fjárhæð 2022	Hlutfall af eignum 2023	Hlutfall af eignum 2022
USD	1.047.022	607.221	22,9%	18,0%
EUR	96.927	99.478	2,1%	3,0%
JPY	67.198	44.163	1,5%	1,3%
GBP	42.665	29.539	0,9%	0,9%
DKK	10.057	5.884	0,2%	0,2%
Aðrir erlendir gjaldmiðlar	107.418	106.230	2,4%	3,2%
Samtals	<u>1.371.287</u>	<u>892.514</u>	<u>30,0%</u>	<u>26,5%</u>

Í töflunni hér að neðan eru sýnd hvaða áhrif 5% og 10% styrking á gengi íslensku krónunnar gagnvart viðkomandi gjaldmiðlum hefði á gangvirði eigna Ævileiðar I í erlendri mynt, hreina eign og áhrif sem hlutfall af hreinni eign.

Áhrif á hreina eign Ævileiðar I:

	31.12.2023 5%	31.12.2023 10%	31.12.2022 5%	31.12.2022 10%
Styrking á gengi íslensku krónunnar:				
USD	(52.351)	(104.702)	(30.361)	(60.722)
EUR	(4.846)	(9.693)	(4.974)	(9.948)
JPY	(3.360)	(6.720)	(2.208)	(4.416)
GBP	(2.133)	(4.267)	(1.477)	(2.954)
DKK	(503)	(1.006)	(294)	(588)
Aðrir erlendir gjaldmiðlar	(5.371)	(10.742)	(5.311)	(10.623)
Samtals gangvirðisbreyting	<u>(68.564)</u>	<u>(137.130)</u>	<u>(44.625)</u>	<u>(89.251)</u>
Hrein eign	4.565.783	4.565.783	3.366.211	3.366.211
Breyting á hreinni eign	<u>(68.564)</u>	<u>(137.130)</u>	<u>(44.625)</u>	<u>(89.251)</u>
Hrein eign eftir breytt gangvirði	<u>4.497.219</u>	<u>4.428.653</u>	<u>3.321.586</u>	<u>3.276.960</u>
Áhrif sem hlutfall af hreinni eign	(1,5%)	(3,0%)	(1,3%)	(2,7%)

21.2. Mótaðilaáhætta

Ríkissjóður Íslands er með opinbera lánshæfiseinkunn frá stóru alþjóðlegu lánshæfismatsfyrirtækjunum. Ríkissjóður er með einkunnina A+ frá Standard & Poor's (S&P) þegar kemur að langtíma skuldbindingum. Hluti af mótaðilum Ævileiðar I er jafnframt með lánshæfismat í fjárfestingarflokki (e. investment-grade).

Útlánaáhætta, lánshæfismat miðast við 31.12.2023

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall af eignum 31.12.2023	Hlutfall af eignum 31.12.2022
Skuldabréf m. ábyrgð ríkissjóðs, lánshæfismat A+ frá S&P	444.621	343.954	9,7%	10,2%
Mótaðilar með lánshæfismat í fjárfestingarflokki	261.082	149.039	5,7%	4,4%
Sértrygð skuldabréf	685.124	460.979	15,0%	13,7%
Önnur skuldabréf	802.830	750.554	17,6%	22,3%
Erlend skuldabréf	158.264	0	3,5%	0,0%
Samtals	<u>2.351.921</u>	<u>1.704.526</u>	<u>51,5%</u>	<u>50,6%</u>

Ekki eru yfir 90 daga vanskil á skuldabréfum í eigu Ævileiðar I.

21.3. Lausafjáraáhætta

Við mat á lausafjáraáhattu Ævileiðar I er m.a. horft til eigna sem almennt teljast til seljanlegra eigna. Stærstur hluti Ævileiðar I eru eignir sem almennt teljast til seljanlegra eigna. Það á við þessa eignaflokka eins og aðra að takmörkuð eftirspurn og erfiðleikar á fjármálamörkuðum geta haft áhrif á verðmyndun og seljanleika þeirra.

Laust fé, skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs og skráð verðbréf sem hlutfall af eignum:

	2023	2022
Innlán og peningamarkaðssjóðir	3,2%	4,7%
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	9,7%	10,2%
Erlend skráð hlutabréf og hlutabréfasjóðir	26,6%	26,5%
Innlend skráð hlutabréf	18,8%	18,1%
Skráð skuldabréf sveitarfélaga, lánastofnanna og fyrirtækja	38,1%	38,5%
Erlendir skráðir skuldabréfasjóðir	3,5%	0,0%
Samtals	<u>99,9%</u>	<u>98,0%</u>

21.4. Rekstraráhætta

Sjá umfjöllun í kafla 19.4.

21.5. Áhætta tengd loftslagsbreytingum

Sjá umfjöllun í kafla 19.5.

Skýringar

22. Áhættuþættir í Ævileið II, séreignardeild

Hér fyrir neðan er fjallað um helstu áhættuþætti í starfsemi Ævileiðar II, séreignardeildar. Almenna umfjöllun um hvern áhættuþátt má sjá í skýringu 19 hér að framan.

22.1. Fjárhagsleg áhætta

a) Markaðsáhætta

Hluti eigna Ævileiðar II er í markaðsverðbréfum, bæði hlutabréfum og skuldabréfum. Eignarhlutur í félögum og sjóðum eru að mestu leyti í skráðum eignum.

Innlend og erlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir:

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall af eignum 31.12.2023	Hlutfall af eignum 31.12.2022
Innlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir	308.725	282.187	8,9%	10,3%
Erlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir	424.571	354.590	12,2%	13,0%
Samtals	<u>733.296</u>	<u>636.777</u>	<u>21,1%</u>	<u>23,3%</u>

Áhrif 5% og 10% lækkunar á gangvirði eignarhluta í félögum og sjóðum á eignir Ævileiðar II og áhrif sem hlutfall af hreinni eign eru sýnd hér að neðan.

Áhrif á hreina eign Ævileiðar II:

	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2022
Breyting á gangvirði:	-5%	-10%	-5%	-10%
Áhrif á innlend hlutabréf og hlutabréfasjóði	(15.436)	(30.872)	(14.109)	(28.219)
Áhrif á erlend hlutabréf og hlutabréfasjóði	(21.229)	(42.457)	(17.730)	(35.459)
Samtals gangvirðisbreyting	<u>(36.665)</u>	<u>(73.329)</u>	<u>(31.839)</u>	<u>(63.678)</u>
Hrein eign	3.476.303	3.476.303	2.731.027	2.731.027
Breyting á hreinni eign	<u>(36.665)</u>	<u>(73.329)</u>	<u>(31.839)</u>	<u>(63.678)</u>
Hrein eign eftir breytt gangvirði	<u>3.439.638</u>	<u>3.402.974</u>	<u>2.699.188</u>	<u>2.667.349</u>
Áhrif sem hlutfall af hreinni eign	(1,1%)	(2,1%)	(1,2%)	(2,3%)

b) Gjaldmiðlaáhætta

Meirihluti eigna Ævileiðar II í árslok 2023 er í íslenskum krónum en um 14,9% er í erlendri mynt, sem svarar til 518,1 milljóna króna. Hér á eftir eru tilgreindir þeir gjaldmiðlar sem mest áhrif hafa á rekstur Ævileiðar II.

Skipting eigna eftir myntum:

Mynt	Fjárhæð 2023	Fjárhæð 2022	Hlutfall af eignum 2023	Hlutfall af eignum 2022
USD	382.186	241.300	11,0%	8,8%
EUR	40.629	37.188	1,2%	1,4%
JPY	28.158	19.484	0,8%	0,7%
GBP	17.908	13.056	0,5%	0,5%
DKK	4.214	2.591	0,1%	0,1%
Aðrir erlendir gjaldmiðlar	45.015	40.983	1,3%	1,5%
Samtals	<u>518.110</u>	<u>354.602</u>	<u>14,9%</u>	<u>13,0%</u>

Í töflunni hér að neðan eru sýnd hvaða áhrif 5% og 10% styrking á gengi íslensku krónunnar gagnvart viðkomandi gjaldmiðlum hefði á gangvirði eigna Ævileiðar II í erlendri mynt, hreina eign og áhrif sem hlutfall af hreinni eign.

Áhrif á hreina eign Ævileiðar II:

	31.12.2023 5%	31.12.2023 10%	31.12.2022 5%	31.12.2022 10%
Styrking á gengi íslensku krónunnar:				
USD	(19.109)	(38.219)	(12.065)	(24.130)
EUR	(2.031)	(4.063)	(1.859)	(3.719)
JPY	(1.408)	(2.816)	(974)	(1.948)
GBP	(895)	(1.791)	(653)	(1.306)
DKK	(211)	(421)	(130)	(259)
Aðrir erlendir gjaldmiðlar	(2.251)	(4.502)	(2.049)	(4.098)
Samtals gangvirðisbreyting	<u>(25.905)</u>	<u>(51.812)</u>	<u>(17.730)</u>	<u>(35.460)</u>
Hrein eign	3.476.303	3.476.303	2.731.027	2.731.027
Breyting á hreinni eign	(25.905)	(51.812)	(17.730)	(35.460)
Hrein eign eftir breytt gangvirði	<u>3.450.398</u>	<u>3.424.491</u>	<u>2.713.297</u>	<u>2.695.567</u>
Áhrif sem hlutfall af hreinni eign	(0,7%)	(1,5%)	(0,6%)	(1,3%)

Skýringar

22.2. Mótaðilaáhætta

Ríkissjóður Íslands er með opinbera lánshæfiseinkunn frá stóru alþjóðlegu lánshæfismatsfyrirtækjunum. Ríkissjóður er með einkunnina A+ frá Standard & Poor's (S&P) þegar kemur að langtíma skuldbindingum. Hluti af mótaðilum Ævileiðar II er jafnframt með lánshæfismat í fjárfestingarflokki (e. investment-grade).

Útlánaáhætta, lánshæfismat miðast við 31.12.2023

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall af eignum 31.12.2023	Hlutfall af eignum 31.12.2022
Skuldabréf m. ábyrgð ríkissjóðs, lánshæfismat A+ frá S&P	839.273	628.949	24,1%	23,0%
Mótaðilar með lánshæfismat í fjárfestingarflokki	174.501	128.968	5,0%	4,7%
Sértrygð skuldabréf	632.386	504.057	18,2%	18,5%
Önnur skuldabréf	811.220	758.701	23,3%	27,8%
Erlend skuldabréf	93.541	0	2,7%	0,0%
Samtals	<u>2.550.921</u>	<u>2.020.675</u>	<u>73,3%</u>	<u>74,0%</u>

Ekki eru yfir 90 daga vanskil á skuldabréfum í eigu Ævileiðar II.

22.3. Lausafjárahætta

Við mat á lausafjárahættu Ævileiðar II er m.a. horft til eigna sem almennt teljast til seljanlegra eigna. Stærstur hluti Ævileiðar II eru eignir sem almennt teljast til seljanlegra eigna. Það á við þessa eignaflokka eins og aðra að takmörkuð eftirspurn og erfiðleikar á fjármálamörkuðum geta haft áhrif á verðmyndun og seljanleika þeirra.

Laust fé, skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs og skráð verðbréf sem hlutfall af eignum:

	2023	2022
Innlán og peningamarkaðssjóðir	5,5%	2,7%
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	24,1%	23,0%
Erlend skráð hlutabréf og hlutabréfasjóðir	12,2%	13,0%
Innlend skráð hlutabréf	8,9%	10,3%
Skráð skuldabréf sveitarfélaga, lánastofnanna og fyrirtækja	46,4%	49,3%
Erlendir skráðir skuldabréfasjóðir	2,7%	0,0%
Samtals	<u>99,8%</u>	<u>98,3%</u>

22.4. Rekstraráhætta

Sjá umfjöllun í kafla 19.4.

22.5. Áhætta tengd loftslagsbreytingum

Sjá umfjöllun í kafla 19.5.

23. Áhættuþættir í Ævileið III, séreignardeild

Hér fyrir neðan er fjallað um helstu áhættuþætti í starfsemi Ævileiðar III, séreignardeildar. Almenna umfjöllun um hvern áhættuþátt má sjá í kafla skýringu 19 hér að framan.

23.1. Mótaðilaáhætta

Ríkissjóður Íslands er með opinbera lánhæfiseinkunn frá stóru alþjóðlegu lánhæfismatsfyrirtækjunum. Ríkissjóður er með einkunnina A+ frá Standard & Poor's (S&P) þegar kemur að langtíma skuldbindingum.

Útlánaáhætta, lánhæfismat miðast við 31.12.2023

	Fjárhæð 31.12.2023	Fjárhæð 31.12.2022	Hlutfall af eignum 31.12.2023	Hlutfall af eignum 31.12.2022
Skuldabréf m. ábyrgð ríkissjóðs, lánhæfismat A+ frá S&P	1.032.028	841.000	49,1%	47,3%
Sértryggð skuldabréf	355.028	264.090	16,9%	14,8%
Önnur skuldabréf	292.930	291.319	13,9%	16,4%
Samtals	<u>1.679.986</u>	<u>1.396.409</u>	<u>79,9%</u>	<u>78,5%</u>

Ekki eru yfir 90 daga vanskil á skuldabréfum í eigu Ævileiðar III.

23.2. Lausafjáraáhætta

Við mat á lausafjáraáhattu Ævileiðar III er m.a. horft til eigna sem almennt teljast til seljanlegra eigna. Stærstur hluti Ævileiðar III eru eignir sem almennt teljast til seljanlegra eigna. Það á við þessa eignaflokka eins og aðra að takmörkuð eftirspurn og erfiðleikar á fjármálamörkuðum geta haft áhrif á verðmyndun og seljanleika þeirra.

Laust fé, skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs og skráð verðbréf sem hlutfall af eignum:

	2023	2022
Innlán og peningamarkaðssjóðir	20,0%	21,5%
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	49,1%	47,3%
Skráð skuldabréf sveitarfélaga, lánastofnanna og fyrirtækja	30,8%	31,2%
Samtals	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>

23.3. Rekstraráhætta

Sjá umfjöllun í kafla 19.4.

23.4. Áhætta tengd loftslagsbreytingum

Sjá umfjöllun í kafla 19.5.

Kennitölur

24. Fimm ára yfirlit sameignardeildar	2023	2022	2021	2020	2019
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt sameignardeildar					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	(6,8%)	(5,6%)	3,5%	10,6%	8,4%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar	(8,6%)	(6,9%)	12,2%	17,1%	14,0%
Ávöxtun					
Hrein nafnávöxtun *	8,6%	(3,6%)	16,9%	14,7%	18,7%
Raunávöxtun *	0,7%	(11,8%)	11,6%	11,0%	15,8%
Hrein raunávöxtun *	0,5%	(11,9%)	11,5%	10,8%	15,6%
Hrein nafnávöxtun (allt á markaðsverði) *	7,8%	(6,2%)	16,9%	14,8%	19,7%
Hrein raunávöxtun (allt á markaðsverði) *	(0,2%)	(14,2%)	11,5%	11,0%	16,6%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar:					
síðustu 5 ára	4,8%	4,9%	8,8%	6,2%	6,1%
síðustu 10 ára	4,8%	5,3%	7,6%	6,7%	6,0%
síðustu 20 ára	4,1%	4,6%	5,2%	4,5%	4,1%
síðustu 30 ára	4,7%	4,9%	5,5%	5,4%	5,2%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	47,9%	47,8%	53,8%	52,6%	48,2%
Skráð skuldabréf	28,0%	27,8%	26,5%	28,2%	28,6%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	13,7%	13,7%	10,8%	8,1%	7,7%
Óskráð skuldabréf	10,4%	10,7%	8,9%	11,1%	15,5%
Bundnar bankainnstæður	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Aðrar fjárfestingar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	54,2%	56,2%	54,9%	56,5%	60,3%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum samtals	45,8%	43,8%	45,1%	43,5%	39,7%
Fjöldi					
Fjöldi virkra sjóðfélaga	37.152	36.512	35.854	35.697	36.503
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	186.351	182.768	178.661	175.193	174.963
Fjöldi lífeyrisþega	24.222	22.115	21.044	19.813	18.452
Stöðugildi	57,6	54,2	51,1	49,7	46,8
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	79,6%	77,5%	76,7%	76,3%	76,4%
Örorkulífeyrir	16,0%	17,5%	17,9%	18,2%	17,8%
Makalífeyrir	3,9%	4,4%	4,7%	4,7%	5,1%
Barnalífeyrir	0,5%	0,6%	0,7%	0,8%	0,7%
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði	72,5%	62,6%	60,2%	53,3%	46,0%
Skrifstofu- og stjórnunarkostn. alls í % af iðgjöldum	3,6%	3,5%	3,4%	3,4%	3,0%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.	8,4%	(3,6%)	15,7%	13,8%	17,2%
Skrifst. og stjórnunarkostn. í % af meðalstöðu eigna	0,14%	0,13%	0,12%	0,13%	0,14%
Fjárhæðir á föstu verðlagi (í milljónum króna)					
Iðgjöld alls	47.940	45.940	45.408	44.489	47.213
Lífeyrir alls	34.770	28.749	27.339	23.699	21.735
Hreinar fjárfestingartekjur alls	102.958	(45.839)	205.366	160.945	174.460
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls	1.718	1.616	1.541	1.519	1.428
Hækkun á hreinni eign	114.410	(30.264)	221.893	180.216	198.510

* Ávöxtun er reiknuð skv. reglum FME (ekki daglegt gengi eigna)

25. Fimm ára yfirlit séreignardeildar	2023	2022	2021	2020	2019
Séreignardeild – Verðbréfaeið					
Hrein nafnávöxtun *	8,6%	(3,6%)	16,9%	14,7%	18,7%
Hrein raunávöxtun *	0,5%	(11,9%)	11,5%	10,8%	15,6%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 5 ár	4,8%	4,9%	8,8%	6,2%	6,1%
Fjöldi virkra sjóðfélaga	1.159	1.173	1.236	1.314	1.363
Fjöldi lífeyrisþega	144	125	135	87	84
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga verðbréfaeiðar er sú sama og í sameignardeild					
Séreignardeild – Ævileið I					
Hrein nafnávöxtun *	7,2%	(7,9%)	17,4%	15,4%	12,9%
Hrein raunávöxtun *	(0,7%)	(15,8%)	12,0%	11,5%	10,0%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 5 ár	2,8%	2,4%			
Fjöldi virkra sjóðfélaga	2.433	2.221	2.020	1.848	1.629
Fjöldi lífeyrisþega	7	2	1	2	2
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	52,7%	52,2%	58,8%	64,9%	67,8%
Skráð skuldabréf	47,3%	47,8%	41,2%	35,1%	32,2%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Óskráð skuldabréf	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Eignir í íslenskum krónum	69,1%	72,7%	72,9%	79,0%	75,1%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum samtals	30,9%	27,3%	27,1%	21,0%	24,9%
Séreignardeild – Ævileið II					
Hrein nafnávöxtun *	5,9%	(5,1%)	10,7%	11,6%	11,1%
Hrein raunávöxtun *	(1,9%)	(13,2%)	5,6%	7,8%	8,2%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 5 ár	1,0%	1,5%			
Fjöldi virkra sjóðfélaga	1.433	1.352	1.293	1.235	1.146
Fjöldi lífeyrisþega	53	25	13	5	2
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	32,4%	31,6%	35,8%	44,5%	48,3%
Skráð skuldabréf	67,6%	68,4%	64,2%	55,5%	51,7%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Óskráð skuldabréf	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Eignir í íslenskum krónum	84,4%	86,8%	85,7%	88,2%	84,7%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum samtals	15,6%	13,2%	14,3%	11,8%	15,3%
Séreignardeild – Ævileið III					
Hrein nafnávöxtun *	5,8%	1,3%	1,7%	5,4%	5,8%
Hrein raunávöxtun *	(2,0%)	(7,3%)	(3,0%)	1,8%	3,1%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 5 ár	(1,6%)	(1,1%)			
Fjöldi virkra sjóðfélaga	681	659	673	731	775
Fjöldi lífeyrisþega	69	37	21	16	17
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	23,1%	24,8%	22,1%	22,7%	24,2%
Skráð skuldabréf	76,9%	75,2%	77,9%	77,3%	75,8%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Óskráð skuldabréf	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum samtals	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

* Ævileiðir voru stofnaðar í september 2017

** Ávöxtun er reiknuð skv. reglum FME (ekki daglegt gengi eigna)

Deildaskiptur ársreikningur 2023

Deildaskipt yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2023

	Sameignar- deild	Verð- bréfaleið	Ævileið I	Ævileið II	Ævileið III	Samtals 2023	Samtals 2022
Iðgjöld							
Iðgjöld sjóðfélaga	12.128.614	457.573	353.681	96.246	136.022	13.172.136	11.663.366
Iðgjöld launagreiðenda ..	32.207.768	388.945	853.784	583.216	230.294	34.264.007	30.462.916
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(36.130)	(67.630)	(86.892)	44.254	82.227	(64.171)	(51.281)
	<u>44.300.252</u>	<u>778.888</u>	<u>1.120.573</u>	<u>723.716</u>	<u>448.542</u>	<u>47.371.972</u>	<u>42.075.002</u>
Sérstök aukaframlög	568.460	0	0	0	0	568.460	460.215
	<u>44.868.711</u>	<u>778.888</u>	<u>1.120.573</u>	<u>723.716</u>	<u>448.542</u>	<u>47.940.432</u>	<u>42.535.217</u>
Lífeyrir							
Heildarfjárhæð lífeyris ..	33.195.191	675.063	198.013	156.492	236.258	34.461.017	26.344.122
Framlag til starfs- endurhæfingarsjóðs	293.545	0	0	0	0	293.545	259.444
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	15.433	0	0	0	0	15.433	14.575
	<u>33.504.169</u>	<u>675.063</u>	<u>198.013</u>	<u>156.492</u>	<u>236.258</u>	<u>34.769.995</u>	<u>26.618.141</u>
Hreinar fjárfestingartekjur							
Hreinar tekjur af eignar- hlutum í félögum og sjóðum ..	60.078.838	1.005.574	201.228	82.262	30.934	61.398.835	(69.512.940)
Hreinar tekjur af skuldabréfum	39.907.756	663.367	73.901	94.267	78.211	40.817.501	27.478.240
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum	0	0	0	0	0	0	0
Hreinar vaxtatekjur af handbæru fé	1.056.286	17.558	8.386	7.264	3.890	1.093.383	63.585
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum	146.066	2.428	1.625	690	509	151.318	66.955
Ýmsar fjárfestingar- tekjur	0	0	0	0	0	0	(665)
Fjárfestingargjöld	(493.835)	(8.209)	(324)	(273)	(229)	(502.869)	(536.615)
	<u>100.695.111</u>	<u>1.680.718</u>	<u>284.815</u>	<u>184.211</u>	<u>113.314</u>	<u>102.958.168</u>	<u>(42.441.440)</u>
Rekstrarkostnaður							
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	1.672.646	27.804	7.803	6.160	3.862	1.718.274	1.496.541
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris	110.387.007	1.756.740	1.199.573	745.276	321.736	114.410.331	(28.020.905)
Hrein eign frá fyrra ári ..	<u>1.146.104.987</u>	<u>19.129.315</u>	<u>3.366.211</u>	<u>2.731.027</u>	<u>1.779.032</u>	<u>1.173.110.572</u>	<u>1.201.131.477</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	<u>1.256.491.994</u>	<u>20.886.055</u>	<u>4.565.783</u>	<u>3.476.303</u>	<u>2.100.767</u>	<u>1.287.520.903</u>	<u>1.173.110.572</u>

Deildaskiptur efnahagsreikningur

31. desember 2023

Eignir	Sameignar- deild	Verð- bréfaleið	Ævileið I	Ævileið II	Ævileið III	Samtals 2023	Samtals 2022
Fjárfestingar							
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	768.626.330	12.776.504	2.339.098	1.074.813	472.682	785.289.427	711.974.088
Skuldabréf	473.911.507	7.877.599	2.102.597	2.241.702	1.577.807	487.711.212	446.345.960
Aðrar fjárfestingar	0	0	0	0	0	0	0
	<u>1.242.537.837</u>	<u>20.654.103</u>	<u>4.441.695</u>	<u>3.316.515</u>	<u>2.050.489</u>	<u>1.273.000.639</u>	<u>1.158.320.048</u>
Kröfur							
Kröfur á launagreiðendur	4.389.591	72.966	0	0	0	4.462.557	3.688.203
Aðrar kröfur	561.575	9.335	0	0	0	570.910	3.520
	<u>4.951.166</u>	<u>82.301</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>5.033.467</u>	<u>3.691.723</u>
Ýmsar eignir							
Varanlegir rekstrarfjármunir	504.060	8.379	0	0	0	512.439	294.148
Handbært fé	10.089.859	167.719	124.808	160.346	50.622	10.593.354	12.159.151
Eignir samtals	<u>1.258.082.922</u>	<u>20.912.502</u>	<u>4.566.503</u>	<u>3.476.861</u>	<u>2.101.111</u>	<u>1.289.139.899</u>	<u>1.174.465.070</u>
Skuldir							
Viðskiptaskuldir							
Áfallinn kostnaður og fyrirfram innheimtar tekjur ..	129.192	2.147	0	0	0	131.339	128.573
Aðrar skuldir	1.461.736	24.298	720	558	344	1.487.656	1.225.925
	<u>1.590.928</u>	<u>26.445</u>	<u>720</u>	<u>558</u>	<u>344</u>	<u>1.618.995</u>	<u>1.354.498</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris	<u>1.256.491.994</u>	<u>20.886.055</u>	<u>4.565.783</u>	<u>3.476.303</u>	<u>2.100.767</u>	<u>1.287.520.903</u>	<u>1.173.110.572</u>

Deildaskipt sjóðstreymi árið 2023

	Sameignar- deild	Verð- bréfaleið	Ævileið I	Ævileið II	Ævileið III	Samtals 2023	Samtals 2022
Inngreiðslur							
lögjöld	44.383.711	778.888	1.120.573	723.716	448.542	47.455.430	42.270.217
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	880.995	14.644	8.478	7.515	4.398	916.030	342.269
Aðrar inngreiðslur	422.227	7.018	157	102	48	429.552	372.809
	<u>45.686.933</u>	<u>800.550</u>	<u>1.129.208</u>	<u>731.333</u>	<u>452.988</u>	<u>48.801.012</u>	<u>42.985.295</u>
Útgreiðslur							
Lífeyrir	33.504.169	675.063	198.013	156.492	236.258	34.769.995	26.618.141
Rekstrarkostnaður	1.607.287	26.717	7.803	6.160	3.862	1.651.829	1.420.831
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	277.358	4.610	0	0	0	281.968	71.826
Aðrar útgreiðslur	948.570	15.768	0	0	0	964.338	165.751
	<u>36.337.384</u>	<u>722.158</u>	<u>205.816</u>	<u>162.652</u>	<u>240.120</u>	<u>37.668.130</u>	<u>28.276.549</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>9.349.549</u>	<u>78.392</u>	<u>923.392</u>	<u>568.681</u>	<u>212.868</u>	<u>11.132.882</u>	<u>14.708.746</u>
Fjárfestingarhreyfingar							
Innborgaðar tekjur af eignar- hlutum í félögum og sjóðum ..	12.929.839	127.548	26.224	11.577	969	13.096.157	18.660.035
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(109.546.052)	(1.080.626)	(914.583)	(490.822)	(50.000)	(112.082.083)	(120.760.255)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	84.909.229	837.594	454.603	332.367	35.000	86.568.793	85.758.726
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	56.896.532	561.261	108.569	126.431	87.441	57.780.234	52.829.738
Keypt skuldabréf	(75.129.902)	(741.125)	(673.167)	(598.228)	(845.176)	(77.987.598)	(66.545.344)
Seld skuldabréf	18.662.009	184.093	96.264	158.287	556.724	19.657.377	13.797.469
Seldar aðrar fjárfestingar	0	0	0	0	0	0	24.600
	<u>(11.278.345)</u>	<u>(111.255)</u>	<u>(902.090)</u>	<u>(460.388)</u>	<u>(215.042)</u>	<u>(12.967.120)</u>	<u>(16.235.031)</u>
Hækkun á handbæru fé	(1.928.796)	(32.863)	21.302	108.293	(2.174)	(1.834.238)	(1.526.285)
Gengismunur af handbæru fé ..	262.112	4.357	1.533	439	0	268.441	(219.325)
Handbært fé í upphafi árs ...	11.756.544	196.225	101.973	51.613	52.796	12.159.151	13.904.760
Handbært fé í lok árs	<u>10.089.859</u>	<u>167.719</u>	<u>124.808</u>	<u>160.346</u>	<u>50.622</u>	<u>10.593.354</u>	<u>12.159.150</u>

Annual Report 2023

Report of the Board of Directors 2023

Introduction

The report of the Board of Directors accompanying the annual financial statements is intended to provide a clear overview of the activities of the Pension Fund of Commerce (Lífeyrissjóður verzlunarmanna, LV), to supplement the information contained in the fund's annual financial statements for 2023. Its aim is to give stakeholders a fuller picture of the fund's activities. These include, for instance, the fund's current and prospective members, its member organisations, public authorities and securities issuers.

Its contents reflect the currently applicable rules on annual financial statements of pension funds and provisions of the Act on Annual Financial Statements. In preparing the Board's Report and the Annual and Sustainability Report, emphasis is placed on integrating financial and non-financial information (sustainability information). The aim is to provide a clear and informative summary and, to maintain an overview, reference is made to various aspects of the attached Annual and Sustainability Report of LV for 2023 and to the more detailed discussion in the annual financial statements.

For an overview of several important aspects of LV's internal activities and external working environment, reference is made to the various aspects of LV's activities described in the introductory chapter of the fund's Annual and Sustainability Report.

Highlights of the operating results

Balance sheet

LV's principal activity is the operation of the entitlement system of its mutual division, personal pensions division and the administration of five asset portfolios, i.e. that of the mutual division and those of the four personal pension investment options.

The performance of the fund's portfolio in 2023 was considerably better than in the previous year; however, there were considerable fluctuations in the markets. To begin with, the year was characterised by persistent inflation and high interest rates. Equity and bond prices remained low well into the year and yields remained high. The conflict in the Ukraine and now, towards the end of the year, in the Middle East create continued uncertainty and price pressures in commodity and energy markets. There was a turnaround in equity markets towards the end of the year, resulting in a positive real return on the portfolio of the mutual pension division as well as the Verðbréfaeið option of personal pension savings. The nominal yield on options Ævilleið 1 to 3 in personal pension savings was positive, although the real yield was negative for all real options.

It is worth noting that the earthquakes and eruptions occurring in the Reykjanes area have already affected the town of Grindavík and the operating environment and situation of companies in the area. The long-term impact of these natural disasters is not yet evident. LV holds several outstanding member loans secured by residential property in Grindavík, as well as equities and bonds of enterprises in the Reykjanes area. LV is monitoring the development of these cases, but so far no reason has been seen to write down the value of these assets.

Investment income and operating expenses The aggregate net investment income of all portfolios was ISK 102,958 million, as compared to the negative outcome of ISK 42,441 million the previous year. The fund's operating costs, i.e. office and administrative costs, amounted to ISK 1,718 million, compared to ISK 1,497 million the previous year. Operating expenses as a percentage of the average asset position were 0.14% compared to 0.13% the previous year. The number of full-time equivalent positions during the year was 57.6 compared to 54.2 in 2022. Total salaries amounted to ISK 920.3 million and salary-related expenses were ISK 221.1 million.

Mutual pension division The mutual division portfolio is the pension fund's largest, with assets amounting to ISK 1,256 billion at year-end compared to ISK 1,146 billion the previous year. The division's nominal return was 8.6%, compared to a -3.6% nominal return the previous year. Taking inflation into account, the net real return was 0.5%, compared to a negative real return of 11.9% in 2022. The long-term real return remains good, or 4.8% on average over the past 5 years, 4.8% for the last 10 years and 4.1% over the past 20 years.

The development of the actuarial position during the year was unfavourable. At year-end it was negative by 6.8% compared to a negative position of 5.6% the previous year. The main factors driving this were that annual real return was only 0.5% and rising inflation (as all of the mutual division's obligations are inflationindexed).

The investment options for personal pensions are four in number. Three of them, *Ævileið* I, II and III, form a continuous lifetime progression with varying levels of risk; the fourth, *Verðbréfaeið*, follows the same investment strategy as the mutual division. This option has not been open for new membership agreements since 2017.

The nominal return of all personal pension options was positive during the year. *Ævileið* I, II and III have now been in operation for six calendar years and the five-year nominal return amounts to 8.6% for *Ævileið* I, 6.7% for *Ævileið* II, 4.0% for *Ævileið* III and 10.7% for *Verðbréfaeið*.

The portfolios of the personal pension options have grown in recent years and totalled ISK 31.0 billion at year-end, compared to ISK 27.0 billion the previous year and 12.5 billion six years ago, i.e. at year-end 2017.

Pension products The fund's pension products consist of entitlement in the mutual pension division and personal pension options (general personal pension and specified personal pension). Providing services, information and advice is also an integral aspect of the fund's pension products.

The increase in premiums to the mutual division, the number of active fund members and the number of individuals receiving pensions continued during the year. Contributions to the mutual division amounted to ISK 44.3 billion, compared to ISK 39.4 billion in 2022. The average number of active fund members was 37,152, an increase from 36,512 the previous year, while the average number of individuals receiving pensions increased to 24,222, compared to 22,215 the previous year. The number of pension recipients who have earned significant entitlement is also increasing: pension payments from the mutual division totalled ISK 33.2 billion compared to ISK 25.2 billion the previous year, with the result that the ratio of pension payments to premiums, the so-called pension burden of the mutual division, increased to 74.9% in 2023 compared to 64.0% the previous year.

The environment

Pension funds have only fairly recently begun to consider environmental factors systematically. This results from growing awareness, legal developments and increased knowledge of the importance of this aspect in the activities of pension funds and other institutional investors.

In the past few years emphasis has been placed on improving the fund's expertise and skills in the area. Part of this is the publication of a sustainability report, which is now increasingly integrated with financial disclosure in the Board's report and the Annual Report. The intention is to continue further in this direction, in line with the development of rules and standards in the field.

As is well known, LV's objective is to maximise the long-term return on the fund's portfolios, taking risk into account, in the interests of fund members, while at the same time keeping track of how the fund's financial income is generated. LV has adopted a policy for responsible investment and asset management takes sustainability risk factors into account when managing portfolios. Asset management analyses sustainability risks alongside traditional analyses of financial metrics with the aim of achieving the optimal risk-adjusted return at any given time based on available information and assumptions. Among the main challenges in that regard is the availability of data, how non-standard and reliable this is for the purpose of comparison between issuers and how it can be utilised for decision-making.

The introduction of the EU regulatory framework, including the Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) and the establishment of a framework to facilitate sustainable investment (the Taxonomy Regulation),

will to some extent resolve the above questions. Further rules are expected and the Board is monitoring these developments. The fund is currently working on the implementation of the sustainability regulations that have been transposed into Icelandic law, and its disclosure will take them into account. At present, all LV's fund divisions are classified as Article 6 funds under the SFDR.

LV has increased access to sustainability data and work on analysing the carbon footprint of portfolios has been partially completed and is now published in the Annual and Sustainability Report. Assessment of climate risk was also part of the Board's own risk assessment in 2023. In tandem with analyses of sustainability risk factors in accordance with LV's Policy on Responsible Investment, the fund follows the Board's policy adopted in 2021, on excluding certain investment options from its portfolios. In recent years, LV has placed increased emphasis on the fund's active ownership role. As part of this, the Board updated its shareholder policy at year-end 2023. The policy highlights issues that the fund emphasises concerning those companies in which it invests in and the companies it considers as investment options. Among the emphases of the update are various ESG issues, such as the role of nomination committees and Board elections, more detailed provisions on employee remuneration policies, rules on related party transactions and enterprises' policies on climate issues. The aforementioned policies can be found on the fund's website.

Society

An increased focus on social aspects is somewhat of a novelty among pension funds, both in Iceland and abroad, and is part of the greater emphasis on sustainability of operations and the management of portfolios in general.

LV is monitoring this trend and adapting its activities accordingly. Here the tasks concern, on the one hand, LV's operations directly and, on the other, the impact of its portfolios on social issues.

Operations As far as LV's direct operations are concerned, the emphasis on social aspects is manifest primarily in the development of its human resources policy and corporate culture. As explained in the discussion of the fund's business model in Section I of the Annual and Sustainability Report, human capital is an important pillar of the fund's operations. During the year LV followed up on its adopted policy of developing and strengthening human resources, with emphasis on education, professional development, processing of the results of regular human resource measurements and improvements to work facilities. A discussion of these aspects can be found in Section VII, on sustainability in operations, in the Annual and Sustainability Report.

Pension products The fund's pension products are important when it comes to social issues. The widespread participation of employees and self-employed persons in the mutual insurance system of pension funds is conducive to improving living standards after retirement. An increase in the premium to the pension fund guarantees a higher lifetime pension and trauma pension. Last year the focus was on talking about pension issues in everyday language, so that fund members can easily understand the pension products and use them to their best advantage. For instance, web content and calculators were updated to improve understanding and simplify decision-making for fund members. In addition, the emphasis on advice and information dissemination on pension matters has been greatly increased and the intention is to continue further along this path in the coming years.

Asset portfolios Historically, pension funds and most other institutional investors have focused primarily on the return on their assets taking into account risk, with this risk mainly assessed in light of expected fluctuate in the returns. In the last couple of years, the focus on social aspects related to portfolio management has increased. LV has followed this development and is working on building expertise and skills in that regard.

The fund's policy on excluding certain investments from the fund's portfolios, adopted in 2021, is among the actions taken concerning social issues. Among the undertakings excluded are those which violate the principles of the UN Global Compact. These companies violate the UN standards on human rights and

fundamental rights of workers, for example regarding freedom of association, collective bargaining, forced labour and misuse of child labour. These are important concerns. The development of laws and other issues in this field will continue to be monitored.

The policy and rules of LV on governance

Strategic planning In 2021, the Board and management collaborated on drafting the fund's strategic plan until 2030. This work defined the fund's future vision and its mission, implementing its established values. It is based on LV's role as laid down in law and in the fund's Articles of Association, with emphasis on long-term vision in its operations. In doing so, the aim is to reinforce the fund's activities in the long term and prepare it optimally for its role in a rapidly changing operating environment.

Governance The Board emphasises complying with rules and recognised standards regarding governance. This includes an efficient organisational structure, team effort, appropriate internal rules, internal controls and discipline exercised by internal and external auditors as well as stakeholders. The follow-up consists, among other things, of increased emphasis on disclosure, as provided in the Board's report and the Annual and Sustainability Report, and through ongoing disclosure by the fund. The Board also regularly evaluates its own working practices.

Further information regarding governance in LV's operations is provided in the detailed governance statement accompanying Section VII of the Annual and Sustainability Report, as well as in Section V, on risk management, and Section VI, on governance and management.

LV's business model

The fund's business model, based on its main role as prescribed in the aforementioned Act and the fund's Articles of Association, is to:

- receive premiums from fund members that form the basis for their entitlement.
- invest the fund's assets in mutual and personal pension divisions.
- pay lifelong pensions upon retirement, trauma pensions in the form of disability pensions to fund members and their children, as well as spouse's and child's pensions upon the death of fund members.
- disburse personal pension savings upon retirement, disability or death.

LV also grants fund members loans in the form of real estate mortgages, in accordance with its currently applicable credit rules.

LV's business model is based on the examples in guidelines on an "Integrated Reporting Framework". There the resources which the fund has to work with are classified into six categories: capital, human capital, society, nature and the environment, tangible assets and intangible assets. The aspects of its operations aimed at creating value for fund members are highlighted: i.e. investment activities, operations and services, pensions and personal pension savings, as well as rules, policies and other criteria. An attempt is made to explain the value creation in operations from each resource. Since 2020, LV has worked to connect its operations with the United Nations' Sustainable Development Goals (SDGs).

Stakeholders and importance analysis

LV's stakeholders

Since LV began publishing a sustainability report four years ago, the fund has carried out and disclosed the results of a stakeholder analysis. Stakeholders were defined as the individuals, groups or legal entities affected by LV's activities and able to influence the fund's activities. Analysis of its stakeholders makes it easier for the fund to work on and protect the interests it is entrusted with. In 2023, work continued on

strengthening relations with stakeholders by focusing especially on fund members, premium payers and employees, as explained in Section I, on LV's operations.

ESG metrics

For the past four years, LV has published a separate sustainability report in tandem with its Annual Report. The route adopted last year, partly reflecting guidelines on integrated reporting, is to integrate information on non-financial matters (sustainability information) into individual sections of the Annual Report. The objective is to make the information disclosure more targeted and comprehensive. However, Section VII of the Annual and Sustainability Report, on sustainability in LV's activities, still provides specific information on environmental, social and governance (ESG) issues. The information is presented, on the one hand, as a general review and, on the other hand, in tables. The disclosure is mainly based on the GRI (Global Reporting Initiative) guidelines.

Risk and uncertainty

Regarding risks and uncertainties in LV's operations, reference is made to the detailed explanations in Note 19-23 to the fund's annual financial statements.

Court actions in connection with amendments to the Articles of Association in response to the increasing life expectancy of fund members

LV has previously given a detailed account of amendments to the fund's Articles of Association that entered into effect at the beginning of 2023 and concerned changes to entitlement in the mutual division to respond to the increase in life expectancy of fund members and forecasts of continuing increases in life expectancy.

In the spring months, an action was filed against LV concerning the amendments to the fund's Articles of Association, demanding the invalidation of a provision on changes to the entitlement of fund members.

The judgment of the Reykjavík District Court no. E-1722/2023, which was pronounced on 30 November 2023, upheld the plaintiff's claims demanding the invalidation of a specific provision of the amendments to the Articles of Association. The essence of the amendment concerned a recalculation of the earned entitlement of fund members in the mutual division, reducing monthly payments to a varying extent depending on age. The objective was to respond to the increasing life expectancy of fund members, as a greater lengthening of the lifespan of younger fund members is expected than of the lifespan of older members. This forecast is reflected in life expectancy tables published by the Association of Icelandic Actuaries and confirmed by the Minister of Finance and Economic Affairs.

The amendments to the Articles of Association were carefully prepared by the management and Board of LV in consultation with the fund's actuary and law firms, and through dialogue with the authorities. The goal was to respect the nature of pension entitlements as property rights, ensure non-discrimination, proportionality and other legal conditions. In that connection, it was also considered that life expectancy will increase more for those who are younger than for those who are older.

The amendments were approved by the Board and, subsequently, by the LV Council of Representatives at the annual general meeting in March 2022, and were subsequently approved by the Minister of Finance and Economic Affairs.

Next steps

The judgment of the District Court was appealed in December to the Court of Appeal. Furthermore, permission to appeal directly to the Supreme Court was requested which was approved by the Supreme Court on February 20, 2024.

It is established that the majority of the pension fund system has followed a similar path regarding amendments to entitlement due to increasing life expectancy. It is therefore important, for all fund members and the pension system as a whole, that the outcome is based on a solid foundation.

Impact on the entitlement of fund members

The direct impact of the judgment on entitlement and pension payments to fund members will depend on the final court decision.

LV has analysed the possible impact of the judgment on the entitlement of fund members in the mutual division. Regarding the evaluation of these effects, reference is made to Note 16 to the annual financial statements.

The District Court's judgment states: "The provision of Point 6 of Annex B of the defendant's Articles of Association, dated in April 2022, which entered into force on 1 January 2023, is invalid."

The fund's actuarial status is based on an actuarial assessment of total assets and total liabilities. That assessment takes into account the current situation as well as the future situation. At year-end 2022, the financial position based on actuarial valuation was negative by 5.6%, i.e. pension liabilities were ISK 107.2 billion in excess of total net assets. Of this, total accrued liabilities were ISK 84.5 billion in excess of total net assets.

If the District Court's judgment is upheld by the Supreme Court, the imputed outstanding balance at the end of 2022 would be negative by ISK 180.4 billion. This would make the ratio of total net assets to liabilities at year-end negative by 10.2%. Other things remaining equal, this would require a reduction in the entitlement of fund members in the mutual division. The implementation of this in detail would be based especially on the advice of the fund's actuary and the Board's assessment, as provided for by law. In tandem with this, individuals receiving a pension would have to be paid a pension increase amounting to 4.3%, as the corresponding reduction in entitlement was ruled invalid by the District Court's judgment. This payment would amount to almost ISK 1.2 billion for the year 2023. Such a payment to fund members would also have to be calculated for the year 2024.

At year-end 2023, the fund's actuarial deficiency would be 11.3%, were the judgment to be upheld.

The final change to earned entitlement of fund members in the mutual division would be determined by the fund's actuarial status when the changes were implemented. There, the development of inflation, asset markets and demographic variables such as life expectancy and disability have an impact. Although it is too early to say exactly what the final effect would be, it is assumed that the reduction of earned entitlement would be lowest for younger fund members, then progressively more depending on age, and greatest for individuals who are already receiving a pension. This is the result of the nature of the changes to the Articles of Association that the case concerns, as was explained in detail at the fund's AGM in March 2022.

As underlined in the above, the effect of invalidating Point 6 of Annex B has the greatest impact on fund members who have started receiving pensions, as the changes to the death and survivor tables that led to the amendments to the Articles were the least in their case. They would thereby have to pay for the forecast longer life expectancy of younger fund members than older members, contrary to what the fund's Board and the members' meeting decided at the time.

The Board's view of the possible outcomes of the proceedings at the higher court level

As explained, the amendments to the Articles of Association in question here are based on detailed analytical work by LV's management and other experts, external legal advice and the advice of LV's actuary. In addition, a number of other pension funds have followed a similar path and their Articles of Association and

LV's amendments have been approved by the Minister of Finance and Economic Affairs. The District Court's decision has been scrutinised in detail by LV and advisors. It was their unanimous conclusion that there was every reason to have the District Court's judgment reviewed. In that regard, reference is mainly made to LV's explanatory notes to the Articles of Association and the fund's case preparation to the court.

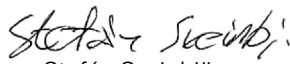
Statement of the Board of Directors and managing director

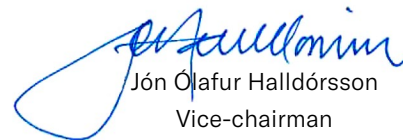
To the best of our knowledge, in our opinion the annual financial statements of Lífeyrissjóður verzlunarmanna, LV, give a clear picture of the pension fund's operating performance in 2023 and its assets, liabilities and financial position as of 31 December 2023. Furthermore, in our opinion, the annual financial statements and report of the Board of Directors and managing director provide a clear overview of developments and the performance of the fund's operations and its position at year-end and describe the principal risk factors facing the pension fund. Further information related to risk management can be found in Notes 19-23 in the annual financial statements and Section V of the Annual and Sustainability Report.

The Board of Directors and Managing Director of Lífeyrissjóður verzlunarmanna have today reviewed the fund's annual financial statements for 2023 and endorse them with their signatures. The annual financial statements will be made available and presented at the fund's next annual general meeting.

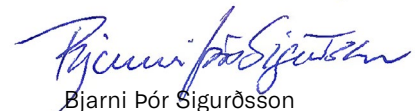
Reykjavík, 22 February 2024

Board of Directors of the Pension fund of
Commerce (Lífeyrissjóður verzlunarmanna)

Stefán Sveinbjörnsson
Chairman of the Board

Jón Ólafur Halldórsson
Vice-chairman

Árni Stefánsson

Bjarni Þór Sigurðsson

Guðrún Ragna Garðarsdóttir

Helga Ingólfsdóttir

Sigrún Helgadóttir

Sunna Jóhannsdóttir

Guðmundur P. Þórhallsson
Managing Director

Appendix to the Report of the Board of Directors

Pension Fund of Commerce - Corporate Governance Statement 2023

The Corporate Governance Statement of the Pension Fund of Commerce (LV) refers to Art. 51 of the Rules of the Financial Supervisory Authority of the Central Bank of Iceland, No. 335/2015, on Annual Financial Statements of Pension Funds. An overview of various acts, regulations and internal rules of LV is available on the fund's website in the section on information about the fund.

Basis and role of the fund

The Pension Fund of Commerce (LV) operates under a license from the Minister of Finance, as provided for in Act No. 129/1997, on Mandatory Guarantee of Pension Rights and Operation of Pension Funds, as subsequently amended, and in accordance with the fund's Articles of Association.

Its Articles of Association state that the fund operates on the basis of the collective agreement between the Icelandic Confederation of Labour (ASÍ) and the Confederation of Icelandic Employers (SA) of 12 December 1995, and the Agreement between the union VR, SA and the Icelandic Federation of Trade (FA) of 23 April 2018, together with the amendments to the Articles of Association which entered into force on 1 September 2019.

The fund's role is to ensure its members, their surviving spouses and children pension benefits under the rules laid down in its Articles of Association. These state, for instance, that the fund should place special emphasis on retirement pension entitlement (lifelong pensions) and reserve the right to protect that entitlement primarily when reviewing the entitlement provisions of the fund's Articles.

The pension fund is a long-term investor, which invests members' capital with the objective of obtaining an optimal return, having regard for risk. The fund's Board of Directors emphasises developing its ownership strategy so that it encourages good corporate governance in those companies in which the fund has a holding.

Obligation of agency

Directors and employees must take decisions in accordance with current acts and rules and their convictions, in the manner which best safeguards the interests of fund members and supports the fund's purpose and activities.

The Board of Directors, the managing director and others authorised to represent the fund may not take any measures which are clearly liable to unduly promote the interests of certain fund members, enterprises or others beyond those of other parties or to the detriment of the fund.

Directors are not obliged by the instructions of the parties who nominated them to serve on the fund's Board of Directors.

LV's mandate and obligations concerning sustainability are discussed in the fund's Sustainability Report for 2021.

Corporate governance and LV's Corporate Governance Statement

The Pension Fund of Commerce (LV) emphasises good corporate governance in formulating policy and in the everyday management of the fund. This statement on corporate governance provides fund members, premium payers, public bodies, employees and other stakeholders with information on how the pension fund is governed. The statement is furthermore intended to support good management practices by the fund and by so doing promote its sound operation.

LV's Corporate Governance Statement 2023 is based on those acts and rules which apply at the time the fund's annual financial statements are endorsed by the Board of Directors and managing director. In this

connection regard is had specifically for the provisions of Act No. 129/1997 which apply to the management practices of pension funds, the fund's Articles of Association, FME Rules, including Rules No. 335/2015, on the Annual Financial Statements of Pension Funds, and the 6th edition of the Guidelines on Corporate Governance issued by the Iceland Chamber of Commerce, NASDAQ Iceland and the Confederation of Icelandic Employers.

Overview of acts, regulations and other rules that concern the fund's operations

The following are some of the acts, regulations and other rules that concern the pension fund's activities. The overview is intended for information purposes and is not exhaustive.

Acts of the Icelandic parliament Althingi

- Act No. 129/1997, on Mandatory Guarantee of Pension Rights and Operation of Pension Funds.
- Act No. 87/1998, on Official Supervision of Financial Activities.
- Act No. 90/2018, on Data Protection and the Processing of Personal Data.
- Act No. 140/2018, on Actions to Combat Money Laundering and Terrorist Financing.
- Act No. 3/2006, on Annual Financial Statements.
- Act No. 150/2020 on Equal Status and Equal Rights Irrespective of Gender.
- Act No. 46/1980, on Facilities, Health and Hygiene Procedures and Safety in the Workplace.
- Act No. 40/2020, on Protection of Whistleblowers.

Regulations

- Regulation No. 391/1998, on Mandatory Guarantee of Pension Rights and Operation of Pension Funds.
- Regulation No. 698/1998, on the Disposition of Premiums for Pension Savings and Supplementary Insurance Cover.
- Regulation No. 916/2009, on Investment Policy and Evaluation of the Returns of Pension Funds and Pension Savings Custodians.
- Regulation No. 590/2017, on Supervision of Pension Funds' Risk.

Rules and guidelines of the Financial Supervisory Authority (FME)

- FME Rules no. 335/2015, on Annual Financial Statements of Pension Funds.
- FME Rules no. 577/2012, on Pension Funds' Audit Departments and Independent Pension Fund Supervisors.
- FME Guidelines No. 3/2010, on Assessment of the Eligibility of Key Employees.
- FME Guidelines No. 1/ 2019, on Risks Due To Information Systems Operated by Supervised Entities.
- FME Guidelines No. 6/ 2014, on Outsourcing by Supervised Entities.

LV's internal rules (available on the LV website)

Reference is made to the LV website for an overview of internal rules.

Policy on social responsibility, ethical standards and responsible investment

Section VI on governance and management in LV's Annual and Sustainability Report for 2023 describes LV's role, vision, guiding principles and core values. Section VII on sustainability in LV's operations contains a comprehensive overview of sustainability factors in LV's activities. They include environmental factors, social factors and corporate governance. Reference is made to these sections and other relevant sections of the Annual and Sustainability Report for a more detailed discussion. There is also discussion of responsible investment and the focus on sustainability factors in asset management in Section IV of the Annual and Sustainability Report on responsible investment.

LV's policy on responsible investment Due to the nature of its obligations, LV is a long-term investor. Criteria for responsible investment are part of the fund's investment strategy, and the fund must consider and promote the social responsibility of companies in which it invests.

LV requires the companies in which the fund invests to comply with the laws and regulations that apply to their activities. It is important that they have regard for guidelines on good governance and criteria related to social responsibility and appropriate treatment of natural resources.

LV is a signatory of the UN Principles for Responsible Investment (UNPRI), as are many of the largest pension funds and institutional investors both in North America and Europe. These principles discuss how emphasis on social and environmental issues supports good corporate governance, and by so doing can improve returns on asset portfolios. In this manner the interests of investors and the objectives of society in a broader perspective go hand in hand.

In the autumn of 2021, the fund's Board approved a policy on responsible investment. It describes LV's position on the methodology of responsible investment. It includes the objectives of the policy, the significance of sustainability in asset management, the integration of the methodology of responsible investment with traditional asset management and the implementation of the ownership role, information disclosure on how the policy is applied and its introduction. Furthermore, it emphasises that the companies in which the fund invests are to have responsible relations with their stakeholders and follow LV's emphases regarding good governance.

In tandem with its policy on responsible investment, the Board of the fund approved a policy on the exclusion of specific assets from LV's portfolios. The policy covers all of the fund's portfolios and describes LV's methodology for excluding certain enterprises. In formulating the policy, examples from leading pension funds in the Nordic countries were examined. The implementation of the policy takes time, so for some time yet it will still be possible to find in LV's portfolios enterprises that are on the exclusion list. The reason is that, so far, LV has had limited possibilities to express its views on exclusion when investing in foreign assets such as UCITS.

Some rules and criteria followed by LV

Conduct and communication The Board of the pension fund has adopted rules on conduct and communication for the fund's employees and directors. They are intended to encourage appropriate work practices, reduce the risk of conflicts of interest and increase security in the handling of the fund's assets. The rules cover, among other things, good work practices, conflicts of interest, handling of confidential information, as well as gifts, incentive tours and work-related travel.

Investment strategy LV's Board of Directors formulates and approves each year an investment strategy for the fund as provided for in Act No. 129/1997 and other valid criteria. It sets out the strategy for the structure and management of the assets of the fund's mutual division and personal pension divisions. The strategy is forwarded to the Financial Supervisory Authority of the Central Bank of Iceland prior to 1 December each year and is available on the fund's website.

Risk policy The policy is decided by the Board with reference to Point 9 of the third paragraph of Art. 29 of Act No. 129/1997, regulations issued under the Act and other valid criteria specified in the strategy. The purpose is to increase security in the fund's operation, with the aim of reducing the likelihood that fund members' entitlement to pension payments will be reduced and in general to promote proper and secure operations.

Risk management strategy The pension fund has adopted a risk management strategy providing for the management of certain risk factors, for instance, by defining the role and responsibilities of the Board of Directors, the managing director and other parties involved in the implementation of the strategy. It also specifies how risk appetite is measured, specifies the main risk factors involved in the fund's operation and their control, discusses methods of risk management and reporting, and information on how the fund seeks to ensure that all employees are aware of the importance of risk management and how the fund promotes an appropriate risk culture.

Shareholder policy Through its shareholder policy, LV's Board aims to support good corporate governance in companies and its development. The shareholder policy lays out the emphases of LV's Board of Directors regarding corporate governance in those companies in which the fund has a holding. It specifies the criteria which LV emphasises in exercising its ownership of limited liability companies listed on the equity market in which the fund has a holding. The policy also applies, as applicable, to unlisted companies in which LV has invested. Due to its nature, the policy applies in particular to companies listed in Iceland. However, its basic criteria also apply to companies listed abroad in which the fund is a shareholder.

Equal Pay Certification In April 2022, LV received certification that the pension fund's equal pay system meets the requirements specified in the equal pay standard ÍST 85:2012.

Human Resources Policy LV has adopted a formal policy on the priorities of the fund's corporate culture focusing, among other things, on the importance of teamwork, good governance, employee well-being and attracting and building up excellent human resources. The fund also makes equality and non-discrimination the foundation of its management practices, employee training and development, recruitment, terms of employment and working environment.

The human resources policy states, among other things, that the pension fund strives to offer working conditions that attract qualified employees and to have in its service employees with the requisite knowledge, experience and ability for the diverse tasks entrusted to the fund. All work is guided by the fund's values, where responsibility, success and concern for others serve as the pillars of a healthy and safe working environment. The fund's human resources policy is supported by its policies on equal pay, a gender equality plan, education policy and response plan for bullying, sexual and gender-based harassment, gender-based violence and violence in the workplace.

The remuneration policy of the Pension Fund of Commerce is intended to support good governance at the fund. It takes into consideration the fund's Articles of Association, the views expressed in the 6th edition of the Guidelines on Corporate Governance and principles underlying Art. 79a of Act No. 2/1995, on Public Limited Companies.

The policy is intended to support secure operations and the pension fund's objective of providing good service to fund members. The fund's remuneration policy is therefore intended to contribute to making the pension fund a desirable place to work and to ensuring it has at its disposal qualified and experienced staff, which is the basis for the fund's operations to be competitive and in accordance with the highest standards.

2) Risk Management and Internal Control

Risk Management The Board of Directors has adopted a risk policy and risk management policy for the fund with the aim of increasing the security of its operations. The policies are based on the fund's overall strategy and the laws and regulations that apply to it. In essence, risk management refers to a system of controls enabling the fund to recognise, analyse, monitor, assess and deal with risks in its operations.

Emphasis is placed on making the policies and their application an active part of the activities and linking them to its decision-making in strategic matters as well as daily operations. Emphasis is placed on ensuring the Board and management have good insight into the fund's principal risk factors, are knowledgeable about their role in the process of risk management and supervision, and take an active part in it. It is important that the Board of Directors, management and other employees assess risk in taking decisions as appropriate in each instance.

The fund's risk manager is ultimately responsible for implementation of the policies and risk management of the fund. The risk manager is directly responsible to the managing director. To ensure the risk manager's greater independence in their work and the Board's unmediated access to information, the risk manager is authorised to give reports on risk management and communicate other information concerning risk management directly and without intermediaries to the fund's Board and the Audit Committee.

The policies define the organisation of the fund, its management and the responsibility for implementation of risk management; they discuss the main risk factors in the fund's operations, assess them and specify how they are monitored.

Further information on risk management can be found in the Annual Report, in notes to the annual financial statements and in the risk policy published on the fund's website.

Internal control The fund's internal control covers every action by the Board, management and employees to manage risk wherever possible and increase the likelihood that the objectives set for the fund's operations will be achieved. While managers are responsible for the planning and application of internal control, all the fund's employees contribute to its implementation in one way or another.

Internal control arrangements take into account FME rules No. 577/2012, on Pension Funds' Audit Departments and Independent Pension Fund Supervisors. The fund's internal control is reviewed annually by the parties responsible for the fund's internal audit.

The fund's internal control is based, among other things, on reporting, regular disclosure of information, documented work processes and job descriptions, rules on separation of functions, systematic access controls and an effective risk policy and risk supervision.

The fund's risk policy, risk management policy and risk management are important aspects of internal control. The main aspects of the fund's activities are based on documented processes that increase reliability and promote compliance with laws and regulations. Work process are reviewed regularly. The separation of functions and access controls within the fund are intended to reduce the risk of error and fraud. Multiple types of reporting, reconciliations and disclosure to public bodies, the fund's Board and individual managers ensure disciplined operations. A security policy governs the handling and storage of data in the fund's information systems. It is intended to ensure secure handling and preservation of data of significance for the fund's operations. Control functions and automated monitoring are aimed at minimising the impact of operational incidents on information systems. The fund's contingency plan is intended to address more serious operational incidents by restoring information systems.

The fund has also adopted rules on whistleblowers in connection with potential fraud or employee misconduct.

Organisation of LV

Annual General Meeting (AGM) The AGM has supreme authority in affairs of the pension fund unless otherwise provided for by law or in the fund's Articles of Association. The AGM must be held before the end of June every year. All fund members and beneficiaries in B and C divisions (personal pension savings and specified private pensions) have the right to attend the meeting, speak and make proposals.

- The AGM shall include the following agenda items: i) report of the Board of Directors, ii) annual financial statements for the last operating year, iii) an actuarial examination, iv) the fund's investment policy, v) the fund's shareholder policy, vi) the composition of the Board of Directors, and vii) the composition of the Council of Representatives.
- The following is to be presented and voted on: i) the fund's remuneration policy, ii) selection of members for the committee on remuneration to directors, iii) proposal for remuneration to directors, iv) the Board's proposal for an auditor or audit firm, and v) Board motions to amend the fund's Articles of Association.

The members of the Council of Representatives shall vote at the fund's AGM on behalf of their member organisations on the decisions listed above. Resolutions to be dealt with by the AGM must be submitted to the fund's Board of Directors in writing no later than one week prior to the meeting. The minutes of AGMs are available on the fund's website.

More details of the organisation of the fund are provided in its Articles of Association as well as in Act No. 129/1997.

Board of Directors The Board of Directors is responsible for the fund's operations and is to ensure that its organisation and activities are generally sound and proper. It makes strategic decisions regarding the fund's situation and operations and ensures adequate supervision of its accounting and handling of financial assets. The Board also proposes amendments to the Articles of Association to member organisations and the AGM, but is also authorised to amend the Articles if certain conditions are met.

The Board of Directors handles the following tasks, among others, cf. Art. 29 of Act No. 129/1997:

- The Board formulates and approves the investment strategy and internal control and documents supervision processes. It also formulates arrangements for internal audit and appoints an independent pension fund supervisor to implement it.
- The Board engages the managing director, determines their salary and terms of employment.
- The Board commissions an actuary to perform an annual actuarial examination of the fund's mutual division.
- The Board establishes rules for the information disclosure by the managing director to the Board; sets rules for transactions by the Board of Directors and employees with financial instruments; adopts a risk policy for the fund; and develops a monitoring system for the fund's risks.
- The Board of Directors decides who will be the fund's representative on the board of an organisation or business enterprise.

Among other issues that the Board discusses at its meetings are more significant investment decisions; risk assessment; proposals for amendments to the Articles of Association; investment, shareholder and risk policies; credit rules; budgets; and public relations. The Board of Directors has adopted Rules of Procedure that are available on the fund's website.

Managing director The fund's Board of Directors shall engage a managing director, determine their salary and other terms of employment, authorise the managing director to commit the fund and set rules on their work which are made available on the fund's website. The managing director is responsible for daily operations, for ensuring that they accord with statutory provisions and the fund's Articles of Association, together with policies and instructions issued by the Board of Directors. The managing director shall hire other personnel for the fund.

Council of Representatives The pension fund's member organisations shall establish a Council of Representatives for the pension fund, comprised of 50 delegates. The union VR appoints 25 representatives, the Confederation of Icelandic Employers (SA) 23 representatives and the Federation of Trade (FA) 2 representatives. Appointments to the Council of Representative shall be made as provided for in the agreements of the fund's member organisations and the relevant rules adopted by these organisations. More detailed rules about the Council of Representatives can be found in the fund's Articles of Association.

Auditing The fund's accounts are audited and endorsed by a certified auditor. Furthermore, the fund's internal audit is performed by an independent auditor. Auditing of the fund and its internal audit are carried out by separate audit firms. LV's Audit Committee makes a proposal to the Board regarding the selection of the fund's auditor (external auditor) and internal auditor.

Actuary The actuarial audit is carried out annually as provided for in Art. 39 of Act No. 129/1997 and Regulation No. 391/1998. As provided for in an agreement with the fund, the audit is performed by an actuary recognised by the Financial Supervisory Authority to carry out such tasks. The audit assesses the fund's accrued liabilities and expected future liabilities, on the one hand, and its current assets and expected premiums and returns, on the other.

Audit committee appointed by the Board According to the provisions of the Act on Annual Financial Statements, entities with operations related to the public interest, including pension funds, must operate audit committees. The Board has appointed an Audit Committee, which is responsible to it directly. The Audit Committee's objectives, composition, powers, responsibility and tasks are set out in Rules of Procedure adopted by the Board.

The Committee consists of:

- Jón Ólafur Halldórsson, chair of the Committee. Jón has extensive experience in the business world and does consulting work as well as Board work. He holds, among other things, an MBA degree with a focus on corporate finance and an MSc in management and business administration from the University of Iceland. Jón is vice-chair of LV's Board of Directors.
- Helga Ingólfssdóttir. Helga works in accounting and project management. She is an accredited public bookkeeper and has completed management and business studies at the Continuing Education school of the University of Iceland. Helga is on the Board of Directors of the fund.
- Margret G. Flóvenz is a certified public accountant with extensive experience of audit work.

Board self-assessment The Board conducts performance evaluations of its work as provided for in the Rules of Procedure. The results are used by the Board to develop its working practices and support good governance. Questions in the performance evaluation relate to the composition and organisation of the Board, its role and responsibilities, its performance and the performance of its sub-committees.

Number of Board meetings and attendance In 2023, 12 Board meetings were held.

More information about the individual directors, meeting attendance and managing director is provided in the electronic version of the Corporate Governance Statement, which is available on the fund's website.

Approved at the meeting of the Board of Directors on
22 February 2024.

Accompanying the Corporate Governance Statement is information concerning the eligibility and meeting attendance of directors:

Stefán Sveinbjörnsson, chair from 1 April 2023

- Took his seat as director: August 2019
- Meetings attended in 2023: 12
- Other positions held on behalf of LV, such as directorships in companies: Managing director of the union VR, the Vocational Training Fund, the National Association of Retail Workers, the rental company VR Blær housing foundation slhf. and VR Blær housing foundation ehf. Vice-chair of the housing association Kringlan 7 and Hús verslunarinnar sf. Alternate director of the Icelandic Centre for Retail Studies, Eldrör ehf. and the Education Fund.
- Member of the Pension Fund of Commerce (LV): Yes
- Information on work that the director has done for the fund: None
- Interests connected with the fund's main business partners and competitors: Managing director of VR; the pension fund is responsible for the collection of union dues for VR.
- Other connections to the fund [than those] described above, if they exist: None.

Jón Ólafur Halldórsson, Vice-chair of the Board of Directors from 1 April 2023

- Took his seat as director: June 2020
- Meetings attended in 2023: 11
- Other positions held on behalf of LV, such as directorships in companies: Self-employed, chairman of the Board of the Federation of Trade and Services (SVP), chairman of Marga ehf., chairman of the Board of VHE ehf., chairman of the Board of Telemakkus ehf., Director of Kapp ehf, vice-chairman of the Board of LV, a director and executive director of SA, chairman of the National Association of Pension Funds.
- Member of LV: Yes
- Information on work that the director has done for the fund: None.
- Interests connected with the fund's main business partners and competitors: None.
- Other connections to the fund [than those] described above, if they exist: None.

Árni Stefánsson

- Took his seat as director: April 2017.
- Meetings attended in 2023: 10
- Other positions held on behalf of LV, such as directorships in companies: CEO of Húsasmiðjan ehf., director of the Federation of Trade and Services (SVP), director of Leikmenn ehf. (company has no activities).
- Member of LV: Yes.
- Information on work that the director has done for the fund: None.
- Interests connected with the fund's main business partners and competitors: None.
- Other connections to the fund [than those] described above, if they exist: None.

Bjarni Þór Sigurðsson

- Took his seat as director: August 2019
- Meetings attended in 2023: 11
- Other positions held on behalf of LV, such as directorships in companies: Director of VR, alternate director of VR Blær housing foundation slhf. and chairman of the Council of Representatives of Bjarg housing foundation slhf.
- Member of LV: Yes

- Information on work that the director has done for the fund: None
- Interests connected with the fund's main business partners and competitors: None.
- Other connections to the fund [than those] described above, if they exist: None.

Guðrún Ragna Garðarsdóttir

- Took her seat as director: April 2022.
- Meetings attended in 2023: 12
- Other positions held on behalf of LV, such as directorships in companies: Managing director of Atlantsólía ehf., chair of the Icelandic Federation of Trade (FA), managing director and alternate director of Atlantsorka ehf. and alternate director of A30 ehf.
- Member of LV: Yes
- Information on work that the director has done for the fund: None
- Interests connected with the fund's main business partners and competitors: None.

Helga Ingólfssdóttir

- Took her seat as director: August 2019
- Meetings attended in 2023: 12
- Other positions held on behalf of LV, such as directorships in companies: Alternate councillor of the Town of Hafnarfjörður, member of Hafnarfjörður's Family Council and director of the Unemployment Insurance Fund representing the Icelandic Confederation of Labour (ASÍ).
- Member of LV: Yes
- Information on work that the director has done for the fund: None
- Interests connected with the fund's main business partners and competitors: None.
- Other connections to the fund [than those] described above, if they exist: None.

Sigrún Helgadóttir

- Took her seat as director: September 2021
- Meetings attended in 2023: 9
- Other positions held on behalf of LV, such as directorships in companies: Managing director of Norðurál at Grundartangi, director of Hamarsheiði II ehf., Norðurál ehf., Norðurál Grundartangi ehf. and Century Aluminum Vlissingen BV, Netherlands, alternate director of Klafi ehf. and Kóma ehf.
- Member of LV: Yes
- Information on work that the director has done for the fund: None
- Interests connected with the fund's main business partners and competitors: None.
- Other connections to the fund described above, if they exist: None.

Sunna Jóhannsdóttir

- Took her seat as director: February 2023.
- Meetings attended in 2023: 10.
- Other positions held on behalf of LV, such as directorships in companies: Project manager of financial affairs and for the Parkinson's Association, member of the Audit Committee of category A and B companies of the City of Reykjavík, including Reykjavík Energy (OR), the Associated Icelandic Ports, Sorpa and Strætó.
- Member of LV: Yes.
- Information on work that the director has done for the fund: None.
- Interests connected with the fund's main business partners and competitors: None.
- Other connections to the fund [than those] described above, if they exist: None.

Independent Auditor's Report

To the Board of Directors and members of the Pension fund of Commerce (Lífeyrissjóður verzlunarmanna).

Report on the Audit of the Financial Statements

Opinion

We have audited the financial statements of the Pension Fund of Commerce ("the Fund"), which comprise the balance sheet as at 31 December, 2023, the income statement, and statement of cash flows for the year then ended, and notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies and other explanatory information.

In our opinion, the accompanying financial statements give a true and fair view of the financial position of the Fund as at 31 December, 2023, and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with the regulation on the financial statements of pension funds and the Icelandic Financial Statement Act.

Our opinion is consistent with the additional report submitted to the Audit Committee and the Board of Directors.

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing (ISAs). Our responsibilities under those standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report. We are independent of the Fund in accordance with International Ethics Standards Board for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA Code) together with the ethical requirements that are relevant to our audit of financial statements in Iceland and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the IESBA Code. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

We declare, to the best of our knowledge and belief, that we have not provided any prohibited non-audit services, as referred to in Article 5(1) of the Regulation (EU) 537/2014 and that we remained independent in conducting the audit.

We were first appointed as auditors by the Annual General Meeting on March 28, 2023. The financial statements for the year 2022 were audited by another independent auditor. The independent auditor's report is dated 23 February 2023 and the audit opinion is unqualified.

Emphasis of matter related to uncertainty of outcome of legal proceedings

Without qualifying our opinion, we would like to draw attention to the discussion in the Board's report in the section on Court actions in connection with amendments to the Articles of Association in response to the increasing life expectancy of fund members and to note 16 in the annual accounts, which discusses the impact on the actuarial position of the Fund as a result of the outcome of legal proceedings in which amendments to the Fund's articles of association were declared invalid. The fund has appealed the judgment to Landsréttur and requested permission to appeal directly to the Supreme Court. The Supreme Court has granted leave of appeal. It is not possible to assess the expected outcome of these litigations, but at the end of 2023 the Fund has calculated an actuarial position assuming that the amendments pursuant to Annex B, item 6 are in force. If the District Court's decision will stand, it is clear that the fund will have to recalculate its actuarial position at the end of 2022 and 2023. The potential impact on the fund is discussed in an explanatory note.

Key Audit Matters

Key audit matters are those matters that, in our professional judgment, were of most significance in our audit of the financial statements of the current period. These matters were addressed in the context of our audit of the financial statements as a whole, and in forming our opinion thereon, and we do not provide a separate opinion on these matters.

Key Audit Matters

Assessment of investments

The book value of investments amounted ISK 1,273 billion or 98.7% of total assets on 31 December 2023 (2022: ISK 1,158 billion). Reference is made to notes 2.7 and 9 - 12 for investments.

Investments include stocks, shares and bonds. The fund sets an investment policy which where, among other things, the composition of the investments and the confidence limits of individual investment classes are discussed.

The investments are either assessed at fair value, held to maturity or according to valuation method, where variables are based on market information and other external information.

Due to the size and importance of investments and that a part of them is assessed at an other external valuation, then their assessment is a key audit matter.

Assessment of pension liability

Mutual insurance department's pension liability amounted to ISK 2,105 billion on 31 December 2023 (2022: ISK 1,896 billion). Revalued assets in excess of the fund's total liabilities amounted to ISK -142 billion on 31 December 2023 or -6.8% of the liabilities (2022: ISK -107 billion or -5.6% of the liabilities). Reference is made to the statement of actuarial position and to note 16.

The actuarial position indicates the fund's ability to meet its pension liability. The calculation is performed by an independent actuarial mathematician and is largely based on assumptions that have been issued by the Icelandic actuarial association and approved by the Ministry of Finance and Economic Affairs. Due to the importance of the fund's actuarial position, the pension liability is a key audit matter.

How the matter was addressed in the audit

Our audit procedures were designed to confirm the value of investments. These procedures include:

- Information was obtained about the investment process and the methodology and criteria for investment valuation.
- The exchange rate of a sample of listed investments was confirmed with the help of the data provider.
- The fund's methods and calculations of unregistered investments were assessed.
- An independent calculation by KPMG's valuation specialist on the value of a sample of bonds recognized at fair value or held to maturity.
- Relevant notes were reviewed, including the note regarding the level of fair value.

Our audit procedures were designed to evaluating the assumptions used by the actuary in estimating the pension liability. These procedures include:

- We assessed the independence and competence of an actuary.
- Information was obtained about the calculation process.
- The fund's procedures for recalculating the actuarial liability and actuarial revaluation of securities were reviewed.
- The funds monitoring of the rights of fund members were reviewed.
- Analytical measures were carried out on the development of the pension liability, assumptions and conclusions.
- We reviewed the summary of the actuarial position and note 16 in the financial statements and confirmed that the presentation was in accordance with the rules.
- We performed a recalculation of a sample of actuarial revaluations of investments.

Other information

The Board of Directors and CEO are responsible for the other information. The other information comprises the information included in the annual report, but does not include the financial statements and our auditor's report thereon.

Our opinion on the financial statements does not cover the other information and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the other information and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained in the audit or otherwise appears to be materially misstated. If, based on the work we have performed, we conclude that there is a material misstatement of this other information, we are required to report that fact. The annual report is not available at our reporting date but is expected to be made available to us after that date.

Responsibilities of the Board of Directors and CEO for the Financial Statements

The Board of Directors and CEO are responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with the Icelandic Financial Statement Act, and for such internal control as they determine is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, the Board of Directors and CEO are responsible for assessing the Fund's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless they either intend to liquidate the Fund or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Fund's financial reporting process.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Fund's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.

- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Fund's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Fund to cease to continue as a going concern.
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with The Board of Directors and audit committee regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, actions taken to eliminate threats or safeguards applied.

From the matters communicated with The Board of Directors and audit committee, we determine those matters that were of most significance in the audit of the financial statements of the current period and are therefore the key audit matters. We describe these matters in our auditor's report unless law or regulation precludes public disclosure about the matter or when, in extremely rare circumstances, we determine that a matter should not be communicated in our report because the adverse consequences of doing so would reasonably be expected to outweigh the public interest benefits of such communication.

Report on Other Legal and Regulatory Requirements

Pursuant to the legal requirement under Article 104, Paragraph 2 of the Icelandic Financial Statements Act No. 3/2006, we confirm that, to the best of our knowledge, the report of the Board of Directors and CEO accompanying the financial statements includes the information required by the Financial Statements Act if not disclosed elsewhere in the financial statements.

The engagement partner on the audit resulting in this independent auditor's report is
Hrafnhildur Helgadóttir.

Reykjavík, February 22, 2024.
KPMG ehf.

Statement of Changes in Net Assets for Pension Payments 2023

	2023	2022
Premiums		
Members	13,172,136	11,663,366
Employers	34,264,007	30,462,916
Transfer of rights and repayments	(64,171)	(51,281)
	<u>47,371,972</u>	<u>42,075,001</u>
Special supplementary contributions	568,460	460,215
	<u>47,940,432</u>	<u>42,535,216</u>
Pensions		
Total amount of pensions	34,461,017	26,344,122
Contribution to Rehabilitation Fund	293,545	259,444
Direct expenses from disability pensions	15,433	14,575
	<u>34,769,995</u>	<u>26,618,141</u>
Net investment income		
Net income from holdings in companies and funds	61,398,835	(69,512,940)
Net income from bonds	40,817,501	27,478,240
Interest income from cash equivalents	1,093,383	63,585
Interest income from premiums and other claims	151,318	66,955
Other investment income	0	(665)
Investment expenses	(502,869)	(536,615)
	<u>102,958,168</u>	<u>(42,441,440)</u>
Operating expenses		
Office and management expenses	1,718,274	1,496,541
Increase in net assets	114,410,331	(28,020,905)
Net assets from previous year-end	1,173,110,572	1,201,131,477
Net assets for pension payments at year-end	<u>1,287,520,903</u>	<u>1,173,110,572</u>

Balance Sheet as of December 31, 2023

	2023	2022
Investments		
Holdings in companies and funds	785,289,427	711,974,088
Bonds	487,711,211	446,345,960
Other investments	0	0
	<u>1,273,000,638</u>	<u>1,158,320,048</u>
Claims		
Claims on employers	4,462,557	3,688,203
Other claims	570,910	3,520
	<u>5,033,467</u>	<u>3,691,723</u>
Other assets		
Fixed assets	512,439	294,148
Cash equivalents	10,593,355	12,159,151
Total assets	<u>1,289,139,899</u>	<u>1,174,465,070</u>
Liabilities		
Short-term liabilities		
Cost incurred and income collected in advance	131,339	128,573
Other liabilities	1,487,656	1,225,925
	<u>1,618,995</u>	<u>1,354,498</u>
Net assets for pension payments at year-end	<u>1,287,520,903</u>	<u>1,173,110,572</u>
Division of net assets for pension payments		
Common pension fund	1,256,491,994	1,146,104,987
Private pension fund – Securities division	20,886,055	19,129,315
Private pension fund – Other division	10,142,854	7,876,269
	<u>1,287,520,903</u>	<u>1,173,110,571</u>

Statement of Cash Flows 2023

	2023	2022
Inflow		
Premiums	47,455,432	42,270,217
Paid interest income on cash equivalents and claims	916,030	342,269
Other inflow	429,553	372,809
	<u>48,801,015</u>	<u>42,985,295</u>
Outflow		
Pensions	34,769,995	26,618,141
Operating expenses	1,651,829	1,420,831
Investment in operating assets	281,968	71,826
Other outflow	964,337	165,751
	<u>37,668,129</u>	<u>28,276,549</u>
New disposable resources for investments	<u>11,132,886</u>	<u>14,708,746</u>
Investment transactions		
Received income from holdings in companies and funds	13,096,157	18,660,035
Investments in holdings in companies and funds	(112,082,083)	(120,760,255)
Sold holdings in companies and funds	86,568,793	85,758,726
Installments on bond principals and interest	57,780,234	52,829,738
Purchased bonds	(77,987,599)	(66,545,344)
Sold bonds	19,657,376	13,797,469
Sold other investments	0	24,600
	<u>(12,967,122)</u>	<u>(16,235,031)</u>
Increase (decrease) in cash equivalents	(1,834,237)	(1,526,285)
Exchange rate difference on cash equivalents	268,441	(219,325)
Cash equivalents at beginning of year	12,159,151	13,904,760
Cash equivalents at year-end	<u>10,593,355</u>	<u>12,159,151</u>

Financial Indicators

Common Pension Fund	2023	2022	2021	2020	2019
Financial position based on actuarial valuation					
Net assets in excess of total liabilities	(6.8%)	(5.6%)	3.5%	10.6%	8.4%
Net assets in excess of accrued liabilities	(8.6%)	(6.9%)	12.2%	17.1%	14.0%
Return on investment					
Net nominal return on investment *	8.6%	(3.6%)	16.9%	14.7%	18.7%
Real return on investment *	0.7%	(11.8%)	11.6%	11.0%	15.8%
Net real return on investment *	0.5%	(11.9%)	11.5%	10.8%	15.6%
Net nominal return on investment (at market price) *	7.8%	(6.2%)	16.9%	14.8%	19.7%
Net real return on investment (at market price) *	(0.2%)	(14.2%)	11.5%	11.0%	16.6%
Net real return (five-year average)	4.8%	4.9%	8.8%	6.2%	6.1%
Net real return (ten-year average)	4.8%	5.3%	7.6%	6.7%	6.0%
Net real return (twenty-year average)	4.1%	4.6%	5.2%	4.5%	4.1%
Net real return (thirty-year average)	4.7%	4.9%	5.5%	5.4%	5.2%
Investment securities					
Listed holdings in companies and funds	47.9%	47.8%	53.8%	52.6%	48.2%
Listed bonds	28.0%	27.8%	26.5%	28.2%	28.6%
Unlisted holdings in companies and funds	13.7%	13.7%	10.8%	8.1%	7.7%
Unlisted bonds	10.4%	10.7%	8.9%	11.1%	15.5%
Bank deposits	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Other investments	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Investment securities by currencies					
Securities in Icelandic króna	54.2%	56.2%	54.9%	56.5%	60.3%
Securities in other currencies	45.8%	43.8%	45.1%	43.5%	39.7%
Number of					
Number of active fund members	37,152	36,512	35,854	35,697	36,503
Number of total fund members at year-end	186,351	182,768	178,661	175,193	174,963
Number of pensioners	24,222	22,115	21,044	19,813	18,452
Staff (full-time equivalent position)	57.6	54.2	51.1	49.7	46.8
Pension payments					
Old age pension	79.6%	77.5%	76.7%	76.3%	76.4%
Disability pension	16.0%	17.5%	17.9%	18.2%	17.8%
Spouse's pension	3.9%	4.4%	4.7%	4.7%	5.1%
Children's allowance	0.5%	0.6%	0.7%	0.8%	0.7%
Other financial indicators					
Pensions as percentage of premiums	72.5%	62.6%	60.2%	53.3%	46.0%
Operating expenses as percentage of premiums	3.6%	3.5%	3.4%	3.4%	3.0%
Net investment income as % of average asset position	8.4%	(3.6%)	15.7%	13.8%	17.2%
Operating expenses as % of average asset position	0.14%	0.13%	0.12%	0.13%	0.14%
Amounts at fixed prices (in millions of Icelandic króna)					
Total premiums	47,940	45,940	45,408	44,489	47,213
Total pensions	34,770	28,749	27,339	23,699	21,735
Total net investment income	102,958	(45,839)	205,366	160,945	174,460
Total operating expenses	1,718	1,616	1,541	1,519	1,428
Increase in net assets for pension payments	114,410	(30,264)	221,893	180,216	198,510

* Return is calculated on the basis of FME rules (assets are not valued on daily basis)

Financial Indicators

Private Pension Funds	2023	2022	2021	2020	2019
Private pension fund – Securities division					
Net nominal return on investment *	8.6%	(3.6%)	16.9%	14.7%	18.7%
Net real return on investment *	0.5%	(11.9%)	11.5%	10.8%	15.6%
Net real return (five-year average)	4.8%	4.9%	8.8%	6.2%	6.1%
Number of active fund members	1,159	1,173	1,236	1,314	1,363
Number of pensioners	144	125	135	87	84
Securities division has the same investment strategy as the Common Division					
Private pension fund – Ævileið I division					
Net nominal return on investment *	7.2%	(7.9%)	17.4%	15.4%	12.9%
Net real return on investment *	(0.7%)	(15.8%)	12.0%	11.5%	10.0%
Net real return (five-year average)	2.8%	2.4%			
Number of active fund members	2,433	2,221	2,020	1,848	1,629
Number of pensioners	7	2	1	2	2
Investment securities					
Listed holdings in companies and funds	52.7%	52.2%	58.8%	64.9%	67.8%
Listed bonds	47.3%	47.8%	41.2%	35.1%	32.2%
Unlisted holdings in companies and funds	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Unlisted bonds	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Securities in Icelandic króna	69.1%	72.7%	72.9%	79.0%	75.1%
Securities in other currencies	30.9%	27.3%	27.1%	21.0%	24.9%
Private pension fund – Ævileið II division					
Net nominal return on investment *	5.9%	(5.1%)	10.7%	11.6%	11.1%
Net real return on investment *	(1.9%)	(13.2%)	5.6%	7.8%	8.2%
Net real return (five-year average)	1.0%	1.5%			
Number of active fund members	1,433	1,352	1,293	1,235	1,146
Number of pensioners	53	25	13	5	2
Investment securities					
Listed holdings in companies and funds	32.4%	31.6%	35.8%	44.5%	48.3%
Listed bonds	67.6%	68.4%	64.2%	55.5%	51.7%
Unlisted holdings in companies and funds	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Unlisted bonds	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Securities in Icelandic króna	84.4%	86.8%	85.7%	88.2%	84.7%
Securities in other currencies	15.6%	13.2%	14.3%	11.8%	15.3%
Private pension fund – Ævileið III division					
Net nominal return on investment *	5.8%	1.3%	1.7%	5.4%	5.8%
Net real return on investment *	(2.0%)	(7.3%)	(3.0%)	1.8%	3.1%
Net real return (five-year average)	1.6%	1.1%			
Number of active fund members	681	659	673	731	775
Number of pensioners	69	37	21	16	17
Investment securities					
Listed holdings in companies and funds	23.1%	24.8%	22.1%	22.7%	24.2%
Listed bonds	76.9%	75.2%	77.9%	77.3%	75.8%
Unlisted holdings in companies and funds	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Unlisted bonds	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Securities in Icelandic króna	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Securities in other currencies	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%

* Return is calculated on the basis of FME rules (assets are not valued on daily basis)

